

ΑΘΗΝΑ 2015

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Σχολή Επιστημών Οικονομίας & Δημόσιας Διοίκησης
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης**

Π.Μ.Σ. Δίκαιο, Τεχνολογία και Οικονομία

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ Ε.Π.Ε.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ: ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : 7114Μ007

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ ΒΟΓΚΛΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

Στην λατρεμένη μου οικογένεια , στον καθηγητή μου Ελευθέριο Βόγκλη και σε όλους τους ανθρώπους οι οποίοι ήταν δίπλα μου.

Περίληψη

Στη παρούσα διπλωματική εργασία επιδιώκεται να γίνει μία έρευνα και μελέτη στο νομικό πλαίσιο των Ε.Π.Ε. και πιο συγκεκριμένα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων της συγκεκριμένης εταιρικής μορφής. Αρχικά, γίνεται μια περιγραφή όσον αφορά τη λειτουργία της Ε.Π.Ε. και τα βασικά χαρακτηριστικά της. Στο δεύτερο μέρος το οποίο είναι το κύριο κομμάτι της εργασίας μελετούνται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις όπως αυτά ορίζονται στο σχετικό Νόμο 3190/1955 περί Ε.Π.Ε. . Ειδικότερα ερευνώνται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατοχή εταιρικού μεριδίου, το δικαίωμα μεταβίβασής του, η περίπτωση θανάτου ενός εταίρου, το δικαίωμα ενημέρωσης που έχει ο κάθε εταίρος, η συμμετοχή των εταίρων στα κέρδη και στη διανομή τους. Επιπρόσθετα, αναφέρονται οι περιπτώσεις εξόδου και αποκλεισμού του εταίρου όπως επίσης και η περίπτωση κατάσχεσης του εταιρικού μεριδίου και η πιθανή υποχρέωση των εταίρων για συμπληρωματικές εισφορές. Τέλος, παρουσιάζονται οι συνέπειες και οι κυρώσεις οι οποίες επακολουθούν σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεών τους. Εν κατακλείδι, αναφέρονται κάποιες προσωπικές μου απόψεις για την Ε.Π.Ε. και όσα θα ειπωθούν και ακολουθεί μία σύγκριση της Ε.Π.Ε. με άλλες εταιρικές μορφές.

Summary

In this thesis aims to make a survey and study on the legal framework of Private Limited Company (Ltd) and more specifically to the rights and obligations of the members of this company form. Initially, there is a description concerning the operation of the Ltd. and key features. In the second part, which is the main piece of work studied the rights and obligations as defined in the relevant Law 3190/1955 relating Ltd. . Specifically investigating the rights and obligations arising from the holding of corporate shares, the right of transfer, the death of one member, the right to information that has each member, the member profit sharing and distribution. Additionally, lists the cases of exit and exclusion, as well as the case of seizure of corporate shares and the possible liability of the members for additional contributions. Finally, I present the consequences and penalties ensuing failure to comply with their obligations. In conclusion, I mentioned some of my personal views on the Ltd, followed by a comparison of Ltd with other corporate forms.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	3
Summary	4
Περιεχόμενα	5
Συντομογραφίες.....	8
Εισαγωγικά	9
Κεφάλαιο 1	10
Κεφάλαιο 1.1 Ουσιώδεις όροι για την ύπαρξη εμπορικής εταιρείας	10
Κεφάλαιο 1.2 Κριτήρια εμπορικής εταιρείας	10
Κεφάλαιο 1.3 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	12
Κεφάλαιο 1.4 Βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά	13
Κεφάλαιο 2	16
Κεφάλαιο 2.1 Νόμος 3190/1955 περί Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης	16
Κεφάλαιο 2.2 Η λειτουργία της εταιρείας και τα όργανά της	20
Κεφάλαιο 3 Δικαιώματα & Υποχρεώσεις των εταίρων	24
Κεφάλαιο 3.1 Άρθρο 27 Εταιρικό Μεριδίο	24
<i>Πρωτότυπη & Παράγωγη κτήση του εταιρικού μεριδίου</i>	<i>26</i>
<i>Αυθυπαρξία του εταιρικού μεριδίου</i>	<i>27</i>
<i>Σωματοποίηση περιεχομένου εταιρικής σχέσης και ταυτόχρονη απαγόρευση πλήρους εξομοίωσής της</i>	<i>28</i>
<i>Αρχή της ισότητας και αρχή του αδιαιρέτου</i>	<i>28</i>
<i>Τρόποι αποδείξεως της εταιρικής ιδιότητας</i>	<i>29</i>
<i>Η εταιρική σχέση ως ιδιότυπη ενοχική σχέση</i>	<i>30</i>
<i>Υποχρεώσεις εταιρικής συμπεριφοράς</i>	<i>31</i>
<i>Υποχρέωση εταιρικής πίστης</i>	<i>31</i>
<i>Συνέπειες παράβασης της υποχρέωσης της εταιρικής πίστης</i>	<i>33</i>
Κεφάλαιο 3.2 Άρθρο 28 Μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου	34

<i>Καταστατικές ρήτρες στην Ε.Π.Ε.</i>	36
<i>Προϋποθέσεις ή περιορισμοί στη μεταβίβαση που δεν φθάνουν σε απόλυτη απαγόρευση</i>	37
<i>Καταστατικό δικαίωμα προτίμησης υπέρ των νυν εταίρων της Ε.Π.Ε.....</i>	38
<i>Ρήτρα αναγκαστικής εξαγοράς εταιρικών μεριδίων κληρονόμων θανόντος εταίρου Ε.Π.Ε.</i>	39
<i>Ρήτρα αναγκαστικής εξαγοράς μεριδίων εταίρου Ε.Π.Ε. που προέβη σε γονική παροχή αυτών</i>	40
<i>Ρήτρα απόλυτης απαγόρευσης μεταβίβασης εν ζωή μεριδίων Ε.Π.Ε.</i>	40
<i>Μεταβίβαση υπό τους όρους του καταστατικού</i>	41
<i>Ερμηνεία άρθρου 28§3</i>	42
<i>Απαγόρευση προς την εταιρεία απόκτησης ιδίων εταιρικών μεριδίων</i>	44
<i>Συμπέρασμα για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου</i>	47
<i>Παρατηρήσεις και διακρίσεις όσον αφορά το άρθρο περί μεταβιβάσεως του εταιρικού μεριδίου με πράξη εν ζωή.</i>	48
<i>Διάκριση μεταβίβασης εν ζωή από την περίπτωση της εξόδου εταίρου Ε.Π.Ε.....</i>	48
<i>Σκοπός των καταστατικών ρητρών.....</i>	48
<i>Δικαίωμα ελεύθερης μεταβίβασης.....</i>	48
Κεφάλαιο 3.3 Άρθρο 29 Μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου αιτία θανάτου ή λόγω προϊκόσ.....	49
Κεφάλαιο 3.4 Άρθρο 30 Κατάσχεση εταιρικού μεριδίου	53
Κεφάλαιο 3.5 Άρθρο 31 Αύξηση αριθμού εταιρικών μεριδίων. Τήρηση δημοσιότητας.....	54
Κεφάλαιο 3.6 Άρθρο 32 Δάνεια εταίρων προς την εταιρεία.....	55
Κεφάλαιο 3.7 Άρθρο 33 Έξοδος εταίρου και Αποκλεισμός εταίρου	56
Κεφάλαιο 3.8 Άρθρο 34 Γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων.....	61
Κεφάλαιο 3.9 Άρθρο 35 Διανομή κερδών.....	64
Κεφάλαιο 3.10 Άρθρο 36 Συμπληρωματικές εισφορές.....	66

Κεφάλαιο 3.11 Άρθρο 37 Μη καταβολή των συμπληρωματικών εισφορών.....	68
Κεφάλαιο 3.12 Δικαίωμα βασικού εταίρου Ε.Π.Ε. προς άρνηση μαρτυρικής κατάθεσης	69
Συγκριτικές παρατηρήσεις όσον αφορά την Ε.Π.Ε. με άλλες εταιρικές	
Μορφές.....	70
Συμπερασματικές σκέψεις.....	72
Βιβλιογραφία.....	73

Συντομογραφίες

Βλ.	Βλέπε
§	Παράγραφος
Ν.	Νόμος
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
κλπ	Και λοιπά
Κ.α.	Και άλλα
Υπ'	Υπό
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
Σελ.	Σελίδα
ΙΚΕ	Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΕΕ	Ετερόρρυθμη Εταιρεία
ΟΕ	Ομόρρυθμη Εταιρεία
Γ.Ε.ΜΗ.	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Ελληνικής Κυβέρνησης
Ltd	Private Company Limited by shares

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Εταιρεία¹ είναι η οποιαδήποτε ένωση φυσικών ή νομικών προσώπων προς επίτευξη κάποιου κοινού σκοπού. Επομένως, η εταιρεία δεν έχει πάντα κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Στο Δίκαιο, εταιρεία είναι η σύμβαση, με την οποία αναλαμβάνεται από τους συμβαλλομένους, αμοιβαίως, υποχρέωση επιδιώξεως κοινού σκοπού με κοινές εισφορές.

Η εταιρεία ως θεσμός² του αστικού δικαίου προβλέπεται και ρυθμίζεται από τα άρθρα 741 έως 784³ του Αστικού Κώδικα λεπτομερειακά. Το αστικό δίκαιο με τη σειρά του αποτελεί τμήμα του Ιδιωτικού Δικαίου. Εμπορική εταιρεία περαιτέρω, είναι η εταιρεία, της οποίας ο κοινός σκοπός είναι εμπορικός.

Η αστική εταιρεία διακρίνεται λοιπόν από την εμπορική διότι η πρώτη δεν έχει σκοπό την εμπορία υπό οποιαδήποτε μορφή της. Σημαντική διάκριση επίσης έγκειται στη διάκριση μεταξύ εμπόρου και μη εμπόρου, εφόσον η εμπορική ιδιότητα συνεπάγεται μία σειρά ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων από τις οποίες άλλες επιφέρουν ευνοϊκές και άλλες δυσμενείς συνέπειες.

Εμπορική λέγεται η με τρόπο συγκεκριμένο και αποκλειστικό προσδιοριζόμενη στο νόμο, μορφή εταιρείας που πληροί το ένα ή το άλλο ή και τα δύο κριτήρια εμπορικότητας, ουσιαστικό ή τυπικό, τα οποία, επίσης, προβλέπει ο Νόμος.

¹ Βλ. Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», δ' έκδοση.

² Βλ. Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ 1, δ' έκδοση.

³ Τα άρθρα 741 – 784 του ΑΚ περιλαμβάνονται στο εικοστό τέταρτο κεφάλαιο του ΑΚ με τίτλο « Εταιρεία».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κεφάλαιο 1.1 Ουσιώδεις όροι για την ύπαρξη εμπορικής εταιρείας

Για τη νόμιμη ύπαρξη⁴ εμπορικής εταιρείας είναι απαραίτητοι τέσσερις όροι οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι⁵:

- Η εισφορά δηλαδή κάθε συμβαλλόμενος να εισφέρει κάτι.
- Ύπαρξη κερδών, που σημαίνει να υπάρχει σκοπός πραγμάτωσης κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα ώστε αυτά να διανεμηθούν μεταξύ των συμμετεχόντων στην εταιρεία.
- Κάθε συμμετέχων στην εταιρεία να είναι εκτεθειμένος, σε περίπτωση αποτυχίας των εταιρικών υποθέσεων, σε απώλεια τουλάχιστον της εισφοράς του.
- Κάθε συμβαλλόμενος να έχει την πρόθεση σύστασης εταιρείας.

Οι παραπάνω όροι ισχύουν σε όλες τις μορφές εταιρειών.

Κεφάλαιο 1.2 Κριτήρια εμπορικής εταιρείας

Οι εμπορικές εταιρείες διακρίνονται⁶ λοιπόν σε εμπορικές με βάση το ουσιαστικό κριτήριο και σε εμπορικές με βάση το τυπικό κριτήριο. Σύμφωνα με το πρώτο από τα κριτήρια της εμπορικότητας των εμπορικών εταιρειών, εμπορική είναι μία εταιρεία, όταν ασκεί εμπορική δραστηριότητα, δηλαδή, εμπορικές πράξεις «κατ' επάγγελμα», όπως ορίζει η διάταξη 1 του Εμπορικού Νόμου. Επομένως, σύμφωνα με τον συγκεκριμένο και αποκλειστικό προσδιορισμό των εταιρικών μορφών, η ένωση των φυσικών ή νομικών προσώπων μπορεί να επιλέξει για την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας μία μορφή εταιρείας από τις ακόλουθες⁷:

1. Ομόρρυθμη εταιρεία
2. Ετερόρρυθμη εταιρεία

⁴ Βλ. Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ.2 ,δ' έκδοση.

⁵ Βλ. Αντωνόπουλο, «Δίκαιο ανώνυμης εταιρείας και Ε.Π.Ε.».

⁶ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 7, έκδοση 2013.

⁷ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 15, έκδοση 2013.

3. Ετερόρρυθμη εταιρεία με μετοχές
4. Αφανής εταιρεία
5. Ανώνυμη εταιρεία
6. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης
7. Ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία
8. Συμπλοιοκτησία
9. Συνεταιρισμό
10. Ευρωπαϊκή εταιρεία
11. Ευρωπαϊκό συνεταιρισμό
12. Ναυτική εταιρεία
13. Ναυτιλιακή εταιρεία πλοίων αναψυχής.

Σύμφωνα με το δεύτερο κριτήριο εμπορικότητας που λέγεται και τυπικό κριτήριο, εμπορική είναι μια εταιρεία, ανεξάρτητα από τον εμπορικό ή μη σκοπό που έχει, όταν ο ίδιος ο νόμος της προσδίδει ευθέως εμπορική ιδιότητα με βάση τον τύπο της. Έτσι, με βάση το τυπικό κριτήριο, εμπορική εταιρεία είναι η Ανώνυμη εταιρεία, η Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η Ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, ο Αστικός συνεταιρισμός και οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και οι κοινοπραξίες τους.

Άλλα κριτήρια διάκρισης των εμπορικών εταιρειών είναι η ύπαρξη εμπορικών εταιρειών με ή και χωρίς νομική προσωπικότητα. Οι εταιρείες με νομική προσωπικότητα συνιστούν αυτοτελή υποκείμενα δικαίου. Διαθέτουν, δηλαδή, ενιαία, ατομική ικανότητα να είναι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, εκτός αν πρόκειται για σχέσεις που προϋποθέτουν ιδιότητες φυσικού προσώπου. Όλες οι μορφές των εμπορικών εταιρειών διαθέτουν νομική προσωπικότητα εκτός από την αφανή εταιρεία, την κοινοπραξία και τη συμπλοιοκτησία που δεν διαθέτουν υπαρκτική αυτοτέλεια.

Ένα τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό κριτήριο⁸ διάκρισης των εμπορικών εταιρειών είναι η διάκρισή τους σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες. Προσωπικές είναι οι εταιρείες, των οποίων η εσωτερική και εξωτερική λειτουργία και η ίδια η ύπαρξή τους βασίζονται, στα πρόσωπα των εταίρων, στην εμπιστευτική μεταξύ τους σχέση και στην ατομική τους ευθύνη. Επομένως, η επιδίωξη του κοινού σκοπού καθίσταται και υποχρέωση του κάθε εταίρου. Οτιδήποτε συμβαίνει στα πρόσωπα των εταίρων

⁸Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών », σελ. 8, έκδοση 2013.

επηρεάζει, κατά κανόνα, την εταιρεία. Συνήθως βέβαια, για τις υποχρεώσεις της εταιρείας ευθύνονται και οι εταίροι, με την ατομική τους περιουσία. Προσωπικές εταιρείες είναι η ομόρρυθμη, η ετερόρρυθμη, η αφανής εταιρεία και επιπρόσθετα, ο ευρωπαϊκός όμιλος οικονομικού σκοπού. Κεφαλαιουχικές είναι οι εταιρείες, των οποίων χαρακτηριστικό στοιχείο δεν είναι τα πρόσωπα των εταίρων, αλλά η συγκέντρωση κεφαλαίου και η υπεγγυότητα μόνο αυτού για τα εταιρικά χρέη. Δεν υπάρχει δηλαδή υποχρέωση εταιρικής συνεργασίας. Δεν υπάρχει ζήτημα προσωπικής ευθύνης των εταίρων. Κεφαλαιουχικές εταιρείες είναι η ανώνυμη, η περιορισμένης ευθύνης, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, η ευρωπαϊκή, η ναυτική και η ναυτιλιακή εταιρεία πλοίων αναψυχής.

Στη συγκεκριμένη εργασία, θα επικεντρωθούμε στην μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας που ονομάζεται εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και ειδικότερα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων της.

Κεφάλαιο 1.3 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Με τον Νόμο 3190/1955⁹ , έγινε η εισαγωγή του θεσμού της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης, σκοπό¹⁰ να υπάρξει συγκερασμός των πλεονεκτημάτων των προσωπικών εταιρειών με αυτά της ανώνυμης εταιρείας.

Το κύριο ζητούμενο είναι ο περιορισμός της ευθύνης όλων των εταίρων της χωρίς την ανάγκη δημιουργίας και λειτουργίας ενός θεσμού τόσο περίπλοκου όσο η ανώνυμη εταιρεία και χωρίς την πλήρη απομάκρυνση του εταίρου από τη λειτουργία της εταιρείας όπως συμβαίνει με τους μετόχους.

Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης είναι εμπορικής με βάση το τυπικό κριτήριο, ανεξάρτητα από το είδος της δραστηριότητας που ασκεί, εφόσον ο ίδιος ο Νόμος της προσδίδει ευθέως την εμπορική ιδιότητα με βάση τον τύπο της.

⁹ Ο νόμος 3190/1955 έχει υποστεί κατά καιρούς τροποποιήσεις, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων έχει ήδη ενσωματωθεί σ' αυτόν. Πρόκειται λοιπόν για κωδικοποιημένο Νόμο. Σε κάθε περίπτωση, τα βασικά χαρακτηριστικά της Ε.Π.Ε. παραμένουν σταθερά και αναλλοίωτα.

¹⁰ Βλ. Μπασαγιάννη , Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ. 158, δ' έκδοση.

Επομένως, Ε.Π.Ε¹¹. είναι η εμπορική, με νομική προσωπικότητα, κεφαλαιουχική, κατά βάση, εταιρεία, το κεφάλαιο της οποίας είναι διηρημένο σε ίσα τμήματα, τα εταιρικά μερίδια, τα οποία συγκροτούνται στα χέρια κάθε εταίρου και ο κάθε εταίρος έχει μία ατομική, προσωπική ενότητα η οποία ονομάζεται εταιρική μερίδα συμμετοχής. Για τα εταιρικά χρέη ευθύνεται μόνο η ίδια η εταιρεία, ως νομικό πρόσωπο, με την περιουσία της και μάλιστα απεριόριστα. Με αποτέλεσμα, με τον όρο «περιορισμένη ευθύνη», να νοείται μόνο ο περιορισμένος επιχειρηματικό κίνδυνος που αναλαμβάνει ο κάθε εταίρος, αφού όπως προαναφέρθηκε, ο κάθε εταίρος δεν φέρει καμία ευθύνη για τις εταιρικές υποχρεώσεις. Πρέπει να αναφερθεί επίσης ότι οποιαδήποτε αντίθετη συμφωνία είναι άκυρη. Εξάλλου, το νομικό πρόσωπο της εταιρείας ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη απεριόριστα και όχι περιορισμένα.

Κεφάλαιο 1.4 Βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά

Τα βασικά εννοιολογικά χαρακτηριστικά¹² που διέπουν μία Ε.Π.Ε. είναι τέσσερα και είναι τα ακόλουθα:

1. Η εμπορικότητα όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω η Ε.Π.Ε. είναι εταιρεία¹³, καταρχήν, εμπορική με βάση το τυπικό κριτήριο ακόμη και αν ο σκοπός αυτής δεν είναι εμπορική επιχείρηση. Δηλαδή είναι εμπορική εκ του νόμου και οι πράξεις της είναι πάντα εμπορικές.
2. Η νομική προσωπικότητα. Η Ε.Π.Ε διαθέτει νομική προσωπικότητα, την οποία αποκτά εφόσον εγγραφεί στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ). Επομένως, το νομικό πρόσωπο που συνίσταται, ως αυτοτελές υποκείμενο δικαίου, εξατομικευμένο με δική του επωνυμία και έδρα, φέρει την ευθύνη για την πληρωμή των τυχόντων χρεών του. Ενώ οι εταίροι δεν φέρουν κάποια αντίστοιχη ευθύνη.
3. Τα κεφαλαιουχικά στοιχεία τα οποία είναι το εταιρικό κεφάλαιο, τα εταιρικά μερίδια και η μερίδα συμμετοχής. Όσον αφορά το εταιρικό κεφάλαιο αποτελεί

¹¹ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 379, έκδοση 2013.

¹² Όμοια κριτήρια αναφέρονται και στο Δίκαιο εμπορικών εταιρειών του Ψυχομάνη, σελ. 379-383.

¹³ Πρόκειται όντως για εταιρεία πληρούσα τα γενικά χαρακτηριστικά κάθε εταιρικής μορφής του άρθρου 741 του ΑΚ, παρά τις ιδιαιτερότητές της.

την περιουσία της εταιρείας στην οποία στηρίζεται η οργάνωση, η εσωτερική λειτουργία και η δράση της προς τα έξω. Για αυτόν το λόγο μάλιστα η Ε.Π.Ε. ανήκει στις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Επομένως, το εταιρικό κεφάλαιο είναι λογιστικό μέγεθος, προορισμένο να αποτελέσει το όριο σχηματισμού αλλά και της διατήρησης της εταιρικής περιουσίας. Το εταιρικό κεφάλαιο στη συνέχεια διαιρείται σε ίσα τμήματα, τα εταιρικά μερίδια. Τα εταιρικά μερίδια είναι τμήματα δηλαδή του εταιρικού κεφαλαίου τα οποία έχουν το καθένα αξία 30 ευρώ ή αξία πολλαπλάσια των 30 ευρώ, τα οποία δεν μπορούν να διαιρεθούν περαιτέρω και ούτε μπορούν να ενσωματωθούν σε έγγραφο όπως για παράδειγμα τίτλους ή αξιόγραφα. Είναι σημαντικό να αναφερθούν όλες οι διευκολύνσεις που παρέχονται με τη χρήση και κυρίως την ύπαρξη των εταιρικών μεριδίων, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- i. Διευκολύνεται η συγκέντρωση της αντίστοιχης προς το εταιρικό κεφάλαιο περιουσίας,
- ii. Υποδηλώνεται η εταιρική σχέση δηλαδή τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις μεταξύ εταίρων και εταιρείας,
- iii. Οι εταίροι δύνανται να ασκούν τα κεφαλαιουχικά τους δικαιώματα από την κατοχή εταιρικού μεριδίου όπως και της ατομικής μερίδας που θα προσδιοριστεί παρακάτω,
- iv. Δημιουργείται για τον κάθε εταίρο που έχει εταιρικά μερίδια μία ατομική μερίδα συμμετοχής,
- v. Διευκολύνεται η μερικής μεταβίβαση μιας εταιρικής συμμετοχής.

Το εταιρικό μερίδιο δύναται να μεταβιβαστεί με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου και λόγω γονικής παροχής, εκτός αν στο καταστατικό θέτονται περιορισμοί. Η κατάσχεση, η μεταβίβαση και όλες οι διαδικασίες περιλαμβάνονται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων που θα αναλυθούν εκτενέστερα παρακάτω.

Τέλος, όσον αφορά την προσωπική ή ατομική μερίδα συμμετοχής είναι το σύνολο των εταιρικών μεριδίων στα χέρια του ενός εταίρου, που αποτελούν ενότητα, «*εκδηλούμενη αφενός μεν στην συναπαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεων στις συνελεύσεις των εταίρων προσωπική – παράλληλα με την κεφαλαιουχική- πλειοψηφία, αφετέρου δε στον τρόπο της ψηφοδοσίας της κεφαλαιουχικής πλειοψηφίας*», όπως

αναφέρει ο Ψυχομάνης Σπυρίδων¹⁴. Επομένως, σε κάθε Ε.Π.Ε. , κάθε εταίρος συμμετέχει με μία μερίδα συμμετοχής, η οποία μπορεί να αποτελείται από ένα ή περισσότερα εταιρικά μερίδια. Συνεπώς, η μερίδα συμμετοχής αποτελεί τμήμα του εταιρικού κεφαλαίου αλλά και ένα σύνολο εταιρικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

4. Όπως προαναφέρθηκε στον ορισμό της Ε.Π.Ε. , είναι εταιρεία «κατά βάση¹⁵» κεφαλαιουχική, γεγονός που σημαίνει ότι η εταιρεία έχει ή δύναται να έχει και προσωπικά στοιχεία σε βαθμό που στις εσωτερικές σχέσεις να ανατρέπεται η αναλογία υπέρ μίας περισσότερο προσωπικής παρά κεφαλαιουχικής μορφής εταιρείας. Προσωπικά στοιχεία μπορεί να είναι η συλλογική άσκηση της νόμιμης διαχείρισης από τους εταίρους, η δυνατότητα να απαγορεύεται από το καταστατικό η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων, η δυνατότητα να προβλέπεται στο καταστατικό η λύση της εταιρείας σε περίπτωση θανάτου ή πτωχεύσεως εταίρου όπως και πολλές άλλες περιπτώσεις.

¹⁴ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 379-383, έκδοση 2013.

¹⁵ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 383, έκδοση 2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Κεφάλαιο 2.1 Νόμος 3190/1955 περί Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης

Ο νόμος 3190/1955¹⁶ αφορά τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης. Στο κεφάλαιο Β του νόμου αυτού αναφέρονται όλες οι διατάξεις για τη σύσταση της εταιρείας. Για να συσταθεί η Ε.Π.Ε. απαιτείται η κατάρτιση της εταιρικής σύμβασης δηλαδή του καταστατικού, με περιεχόμενο τα ελάχιστα και ουσιώδη στοιχεία που αναφέρει ο νόμος, συγκαταλεγόμενης και της βεβαίωσης των ιδρυτών περί ολοσχερούς καταβολής του κεφαλαίου και η τήρηση των προβλεπόμενων από το νόμο διατυπώσεων δημοσιότητας.

Η εταιρική σύμβαση, που ονομάζεται και καταστατικό, καταρτίζεται μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων, περιβαλλόμενη τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Ως καταστατικό μπορεί να συμπληρωθεί από την Υπηρεσία Μίας Στάσης, στην οποία προσφεύγουν οι ιδρυτές για λόγους ταχύτητας και έτσι δημιουργείται το προτυποποιημένο καταστατικό το οποίο υπογράφεται από όλους τους ιδρυτές.

Στο ελάχιστο ουσιώδες περιεχόμενο του καταστατικού ανήκουν οι διατυπώσεις, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στο άρθρο 6¹⁷ του Ν 3190/1955, και είναι οι ακόλουθες:

- Περί του ονόματος και του επαγγέλματος εκάστου των ιδρυτών (εταίρων), της κατοικίας του και της ιθαγενείας του.
- Περί των συμπίπτουσών δηλώσεων βουλήσεως των ιδρυτών για την ίδρυση της εταιρείας με τη μορφή της Ε.Π.Ε. .
- Περί της εταιρικής επωνυμίας, η οποίας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της εταιρείας είτε με το συνδυασμό και των δύο παραπάνω αλλά πάντα με την προσθήκη ολογράφως των λέξεων «Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης».

¹⁶ Ο νόμος 3190/1955 έχει υποστεί κατά καιρούς τροποποιήσεις, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων έχει ήδη ενσωματωθεί σ' αυτόν. Πρόκειται λοιπόν για κωδικοποιημένο Νόμο. Σε κάθε περίπτωση, τα βασικά χαρακτηριστικά της Ε.Π.Ε. παραμένουν σταθερά και αναλλοίωτα.

¹⁷ Στο νόμο 3190/1955, στο άρθρο 6, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο Β' με τίτλο «Σύστασις της εταιρείας», προσδιορίζεται το περιεχόμενο της εταιρικής συμβάσεως.

- Περί της έδρας της εταιρείας. Ως έδρα ορίζεται ο δήμος ή η κοινότητα της ελληνικής επικράτειας.
- Περί του σκοπού της εταιρείας.
- Περί του εταιρικού κεφαλαίου της εταιρείας και των εταιρικών μεριδίων.
- Περί των εταιρικών μεριδίων και του σχηματισμού εξ αυτών των μεριδίων συμμετοχής.
- Περί της διάρκειας της εταιρείας. Η διάρκεια πρέπει να είναι ορισμένη και αποκλείεται η δημιουργία Ε.Π.Ε. αόριστης διάρκειας.

Επουσιώδη¹⁸ μη αναγκαία στοιχεία για τη σύσταση του καταστατικού και της εταιρείας μπορεί να είναι ποικίλα εφόσον δεν προσκρούουν σε αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του νόμου. Στο επουσιώδες περιεχόμενο του καταστατικού ανήκουν οι ρητά αναφερόμενες στο νόμο συμφωνίες περί συμπληρωματικών εγγράφων, περί παρεπόμενων παροχών, οι οποίες δεν αποτελούν εισφορές σε χρήμα ή σε είδος, περί απαγορεύσεως ανταγωνισμού, περί απαγορεύσεως ή περιορισμού της μεταβιβάσεως εταιρικού μεριδίου, περί εξόδου των εταίρων και περί λύσεως της εταιρείας για λόγους που δεν προβλέπονται από το νόμο. Όπως επίσης επουσιώδες μη αναγκαίο περιεχόμενο μπορεί να είναι και συμφωνίες περί του ελέγχου διαχειρίσεως της εταιρείας. Οι συμφωνίες αυτές είναι ισχυρές εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στο συστατικό έγγραφο της εταιρείας.

Στο άρθρο 8 του παραπάνω νόμου γίνεται αναφορά στις διατυπώσεις δημοσιότητας. Αντίγραφο της εταιρικής σύμβασης κατατίθεται με επιμέλεια του εταίρου ή του διαχειριστή και υποχρεωτικά από το συμβολαιογράφο, μέσα σε ένα μήνα από την κατάρτισή της, στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου της έδρας της Ε.Π.Ε. . Ο γραμματέας καταχωρεί την εταιρική σύμβαση στο Γενικό Μητρώο εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης. Έπειτα δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. η ανακοίνωση περί της γενομένης καταχώρισης της εταιρείας στο ΓΕ.ΜΗ . Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο γραμματέας κάθε Πρωτοδικείου τηρεί Μητρώο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, που αποτελείται από το βιβλίο μητρώου, τη μερίδα κάθε εταιρείας, το φάκελο της εταιρείας και το ευρετήριο των εταιρειών.

Μέχρι πρόσφατα, κεντρικό ρόλο στο σύστημα δημοσιότητας πράξεων και στοιχείων της Ε.Π.Ε. είχε η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως/ Τεύχος Α.Ε – Ε.Π.Ε και Γ.Ε.Μ.Η. .

¹⁸ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών », σελ. 385, έκδοση 2013.

Τον προαναφερόμενο ρόλο έπαυσε να έχει από 01.01.15 το ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η. , το οποίο μετονομάζεται πλέον σε « Τεύχος καταχώρισης πράξεων και στοιχείων λοιπών φορέων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου», ενώ η ανάγκη για δημοσιότητα πραγματοποιείται πλέον, αποκλειστικά και μόνο με τη δημοσίευση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.Μ.Η. . Η αλλαγή αυτή έχει επέλθει με το Ν. 4250/2014 στο άρθρο 2¹⁹ §1 και §2.

Ενόψει αυτής της νομοθετικής αλλαγής έχουν ανακύψει στην πράξη κάποιες περιπτώσεις δημοσιότητας, με κριτήριο την ημερομηνία υποβολής στο Γ.Ε.Μ.Η. της προς καταχώριση πράξης ή στοιχείου, οι οποίες, με βάση την Εγκύκλιο του Τμήματος Θεσμικών Ρυθμίσεων και Γ.Ε.Μ.Η. της Διεύθυνσης Εταιρειών και Γ.Ε.Μ.Η., αντιμετωπίζονται με τις ακόλουθες διακρίσεις.

- Πράξεις ή στοιχεία ή ανακοίνωση καταχώρισης, με υποχρέωση καταχώρισης από 01.01.2015 και εφεξής: Για την περίπτωση αυτή, η δημοσιότητα συντελείται αποκλειστικά και μόνο με τη δημοσίευση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.Μ.Η. Στην περίπτωση, που η δημοσίευση πραγματοποιείται με επιμέλεια ου δικαιούχου, αυτή θα πραγματοποιείται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα και ατελώς, μέσω της ιστοσελίδας www.businessportal.gr , κατόπιν απόκτησης κωδικών πρόσβασης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ2-49446/2014.
- Πράξεις ή στοιχεία ή ανακοίνωση καταχώρισης, για τα οποία υποβλήθηκε αίτηση καταχώρισης μέχρι και την 31.12.2014: Στις περιπτώσεις αυτές, ακόμη και εάν η επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες Γ.Ε.Μ.Η. ολοκληρώνεται μετά την 01.01.2015, απαραίτητο στοιχείο για την ολοκλήρωση της δημοσιότητας είναι η δημοσίευση στο ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η., όπως αυτό έχει

¹⁹ Ειδικότερα στο άρθρο 2 §1 και §2 του Ν. 4250/2014 προβλέπεται ότι, «όπου στην κείμενη νομοθεσία για τις Ε.Π.Ε. υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης στο ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η., είτε πράξης ή στοιχείου, είτε ανακοίνωσης περί καταχώρισης πράξης ή στοιχείου στο Γ.Ε.Μ.Η., η υποχρέωση αυτή καταργείται, ανεξάρτητα εάν η δημοσίευση πραγματοποιείται από την Υπηρεσία Γ.Ε.Μ.Η. ή με επιμέλεια του υπόχρεου και η σχετική υποχρέωση αντικαθίσταται με υποχρέωση δημοσίευσης στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.Μ.Η. . Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου προαναφερόμενου άρθρου, οι προθεσμίες, οι οποίες από το νόμο συνδέονται με τη δημοσιότητα στο ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η. λογίζονται ότι εκκινούν ή λήγουν , κατά περίπτωση, από την ημερομηνία δημοσίευσης στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.Μ.Η. . Τέλος, σύμφωνα με τη παράγραφο 5 του ίδιου προαναφερόμενου άρθρου, από τις 20.07.2014 έως και τις 31/12/2014, η δημοσίευση στο ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η. πράξεων, στοιχείων ή ανακοινώσεων λαμβάνει χώρα ατελώς».

μετονομασθεί, η οποία, με την επιφύλαξη ότι δεν ανήκει στην επόμενη περίπτωση, πραγματοποιείται ατελώς.

- Πράξεις ή στοιχεία ή ανακοίνωση καταχώρισης, με υποχρέωση δημοσίευσης προ της 30.06.2014: Στην περίπτωση που, για οποιονδήποτε λόγο, δεν έχει πραγματοποιηθεί η υποχρέωση δημοσιότητας, παρότι η σχετική υποχρέωση γεννήθηκε έως την 30.06.2014 και η σχετική αίτηση κατατέθηκε έως την 31.12.2014, η δημοσιότητα ολοκληρώνεται με τη δημοσίευση στο ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η., μετά την καταβολή του προβλεπόμενου τέλους δημοσίευσης, το οποίο εξακολουθεί να υφίσταται για την περίπτωση αυτή.

Βέβαια, υπάρχουν και άλλες αλλαγές στη δημοσίευση πράξεων και στοιχείων που ισχύουν από 01.01.2016. Αξίζει να αναφερθεί ότι με το άρθρο 232²⁰ του Ν. 4072/2012, είχε πραγματοποιηθεί ένας σημαντικός περιορισμών, πλην του ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η., δημοσιεύσεων πράξεων και στοιχείων. Ειδικότερα, στο προαναφερόμενο άρθρο προβλέφθηκε η δυνατότητα αντικατάστασης των δημοσιεύσεων στον τύπο, που αποτελούσε μία σημαντική επιβάρυνση στις εταιρείες, με την ανάρτηση των δημοσιευτέων πράξεων και στοιχείων στην ιστοσελίδα της εταιρείας²¹. Το άρθρο 232 λοιπόν αντικαταστάθηκε από 31.12.2015 με το άρθρο 202²² του Ν. 4281/2014. Σύμφωνα με αυτό, το σύστημα δημοσιεύσεων, που αμέσως παραπάνω αναφέρθηκε, θα ισχύσει έως την 31.12.2015 και έκτοτε, δηλαδή από 01.01.2016, *«η δημοσίευση στα προαναφερόμενα έντυπα ή η ανάρτηση οποιασδήποτε δημοσίευσης στην ιστοσελίδα της εταιρείας καθίστανται απολύτως προαιρετικά, με αποτέλεσμα από 01.01.2016 η δημοσιότητα πράξεων ή στοιχείων ή ανακοινώσεων καταχώρισης να πραγματοποιείται με μόνη την καταχώριση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.Μ.Η.»*.

²⁰ Με το άρθρο 232 του Ν.4072/2012, θεσπίστηκε ο « Περιορισμός υποχρεώσεων Α.Ε και Ε.Π.Ε. για δημοσίευση πράξεων και στοιχείων».

²¹ Η εταιρεία έπρεπε προηγουμένως να έχει καταχωρισθεί στη Μερίδα της εταιρείας στο Γ.Ε.Μ.Η. Μάλιστα, για την περίπτωση που η εταιρεία δεν διατηρούσε ιστοσελίδα ή δεν είχε καταχωρίσει αυτή στη Μερίδα της, οι προαναφερόμενες δημοσιεύσεις θα πραγματοποιούνταν, εκτός από το ΦΕΚ και Γ.Ε.Μ.Η., σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής εμβέλειας.

²² Το άρθρο αυτό περιλαμβάνεται στο μέρος Γ' του Ν. 4281/2014 με τίτλο « Διατάξεις αρμοδιότητας υπουργείου διοικητικής μεταρρύθμισης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης – μείωση διοικητικών βαρών σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας».

Κεφάλαιο 2.2 Η λειτουργία της εταιρείας και τα όργανά της

Τα όργανα²³ της εταιρείας είναι οι συνέλευση των εταίρων και οι διαχειριστές. Οι ελεγκτές δεν είναι απαραίτητο όργανο της Ε.Π.Ε., εφόσον μόνο για τις μεγάλου μεγέθους Ε.Π.Ε. προβλέπεται έλεγχος από έναν τουλάχιστον ορκωτό λογιστή.

Το ανώτατο²⁴ συλλογικό όργανο της Ε.Π.Ε. είναι η συνέλευση των εταίρων, η οποία αποτελείται από το σύνολο των εταίρων της. Συγκαλείται από τους διαχειριστές με γραπτές προσκλήσεις που διαμοιράζονται αποδεδειγμένα στους εταίρους οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της συνελεύσεως. Η μη τήρηση όμως της διαδικασίας αυτής καλύπτεται σε περίπτωση όπου στη συνέλευση προσέλθουν και λάβουν μέρος όλοι ανεξαιρέτως οι εταίροι. Είναι υποχρεωτική η σύγκληση της συνέλευσης των εταίρων τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και μάλιστα μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης. Πρακτικά, έχει φανεί ότι η εταιρική χρήση συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος και κατά συνέπεια οι αντίστοιχες τακτικές συνελεύσεις των εταίρων τους πραγματοποιούνται μέσα στο πρώτο τρίμηνο του επόμενου ημερολογιακού έτους. Εκτός από την τακτική συνέλευση υπάρχει η δυνατότητα, σε κάθε χρονική στιγμή εφόσον κριθεί σκόπιμο από τους διαχειριστές ή εφόσον ζητηθεί από τους εταίρους οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα εικοστό του εταιρικού κεφαλαίου, να συγκληθεί έκτακτη συνέλευση.

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητο να προσδιορίζονται τα θέματα που πρόκειται να συζητηθούν, δηλαδή να υπάρχει ημερήσια διάταξη της συνελεύσεως των εταίρων. Ζήτημα απαρτίας για τη συγκρότηση της συνέλευσης δεν τίθεται ρητά από τις διατάξεις του Νόμου, καλύπτεται όμως από τις σχετικές με την πλειοψηφία διατάξεις, εφόσον σε κάθε περίπτωση για να ληφθεί έγκυρα οποιαδήποτε απόφαση πρέπει να συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των εταιρικών μερίδων και την απόλυτη πλειοψηφία των εταιρικών μεριδίων. Για να θεωρηθεί ότι υπάρχει έγκυρη²⁵ απόφαση απαιτείται η αποδοχή της απόφασης αυτής τουλάχιστον από τους μισούς συν έναν εταίρους όπως επίσης απαιτείται και ποσοστό άνω του 50% του εταιρικού κεφαλαίου. Επομένως, συνέλευση χωρίς την παρουσία εταίρων οι οποίοι θα καλύπτουν

²³ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών », σελ. 388, έκδοση 2013.

²⁴ Βλ. Ψυχομάνη, « Δίκαιο εμπορικών εταιρειών », σελ. 388, έκδοση 2013.

²⁵ Βλ. Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, « Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών », σελ. 169, δ' έκδοση.

τουλάχιστον αυτές τις δύο πλειοψηφίες δεν έχει λόγο να συγκροτηθεί εφόσον δεν συγκεντρώνει τα απαιτούμενα ποσοστά για να αποφασίσει.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι στην συνέλευση κάθε εταίρος έχει μία ψήφο για κάθε εταιρικό μερίδιο που διαθέτει. Όμως ψηφίζει πάντοτε με μία μόνο ψήφο για την εταιρική μερίδα ανεξάρτητα από την οικονομική βαρύτητα της συμμετοχής του στο σχηματισμό του κεφαλαίου.

Τα ποσοστά που προαναφέρθηκαν δεν αρκούν για τις περιπτώσεις όπου ο Νόμος για την έγκυρη λήψη απόφασης σχετικά με συγκεκριμένα θέματα, απαιτεί είτε ενισχυμένη πλειοψηφία είτε παμψηφία. Ενισχυμένη πλειοψηφία σημαίνει ότι απαιτούνται τα $\frac{3}{4}$ του όλου αριθμού των εταίρων οι οποίοι πρέπει να εκπροσωπούν και τα $\frac{3}{4}$ του όλου εταιρικού κεφαλαίου. Η πλειοψηφία αυτή χαρακτηρίζεται και καταστατική. Όσον αφορά την παμψηφία, προβλέπεται σε θέματα και αποφάσεις που έχουν τόσο θεμελιώδη σημασία για την ίδια την ύπαρξη της εταιρείας και για τη διατήρηση του εταιρικού δεσμού ώστε για τη λήψη τους απαιτείται η συναίνεση όλων ανεξαιρέτως των εταίρων. Τέτοιες αποφάσεις είναι η απόφαση για τη μεταβολή της εθνικότητας της εταιρείας, για την επαύξηση των υποχρεώσεων ή της ευθύνης των εταίρων, για την μείωση των δικαιωμάτων των εταίρων που παρέχονται από το καταστατικό και τέλος η απόφαση για να δοθεί σε ένα διαχειριστή της Ε.Π.Ε. η άδεια να δρα ανταγωνιστικά προς την εταιρεία.

Τα απαιτούμενα²⁶ ποσοστά για την έγκυρη λήψη αποφάσεων δεν επιτρέπεται να μειωθούν με συμφωνία των εταίρων γιατί αφορά διατάξεις αυστηρού δικαίου. Επιτρέπεται όμως να συμφωνηθούν μεγαλύτερα ποσοστά από αυτά που προβλέπονται από το Νόμο.

Σύμφωνα με το Νόμο 3190/1955 η διαχείριση και η εκπροσώπηση της Ε.Π.Ε. ανήκει σε όλους του εταίρους οι οποίοι πρέπει να ενεργούν συλλογικά. Δίνεται βέβαια η ευχέρεια στους εταίρους να μετριάσουν ή ακόμα και να εξαλείψουν αυτό το προσωπικό στοιχείο με συμφωνίας τους η οποία είτε θα συμπεριληφθεί στο καταστατικό είτε θα εκφραστεί με απόφαση της Συνέλευσης τους.

²⁶ Βλ. Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ. 170, 8' έκδοση.

Η εναλλακτική λύση είναι να δοθεί η διαχείριση σε έναν μόνο ή σε μερικούς μόνο από τους εταίρους. Στην περίπτωση ανάθεσης σε περισσότερους του ενός πρέπει να οριστεί ότι αυτοί θα δρουν συλλογικά ή ατομικά. Επίσης, μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση σε μη εταίρο ή σε συνδυασμό εταίρων και μη εταίρων. Ευχέρεια επίσης δίνεται και σχετικά με τη χρονική διάρκεια της θητείας των διαχειριστών, εφόσον αυτή δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς, και είναι δυνατόν να είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου.

Σε περίπτωση όπου ο διορισμός των διαχειριστών γίνει με απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, τότε είναι απαραίτητη η δημοσίευση της απόφασης αυτής²⁷.

Ο τρόπος ανάθεσης της διαχειρίσεως και η εταιρική ή μη ιδιότητα του διαχειριστή έχουν σημασία για τη διαδικασία ανακλήσεως του πριν από τη λήξη της θητείας του. Ο Μπασαγιάννης²⁸ διακρίνει τις παρακάτω περιπτώσεις όσον αφορά την ανάκληση του διαχειριστή.

Αρχικά, *«ανάκληση εταίρου διαχειριστή ο οποίος έχει διοριστεί απευθείας από το καταστατικό, αρχικό ή τροποποιημένο, και για ορισμένο χρόνο μπορεί να γίνει ένα συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:*

- Σπουδαίος λόγος,
- Απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων,
- Απόφαση Μονομελούς Πρωτοδικείου.

Δεύτερον, ανάκληση εταίρου διαχειριστή ο οποίος έχει διοριστεί απευθείας από τα καταστατικό, αρχικό ή τροποποιημένο, για αόριστο χρόνο μπορεί να γίνει οποιαδήποτε χρονική στιγμή με απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων.

Τέλος, η τελευταία διάκριση που υπάρχει είναι η ανάκληση διαχειριστή εταίρου ή μη εταίρου ο οποίος έχει διοριστεί με απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων για ορισμένο ή και για αόριστο χρόνο μπορεί να γίνει οποιαδήποτε χρονική στιγμή με απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων».

Οι διαχειριστές δεσμεύουν την εταιρεία υπογράφοντας κάτω από την εταιρική επωνυμία δηλαδή στην πράξη, κάτω από την σφραγίδα με τα στοιχεία της εταιρείας.

²⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3190/1955 περί δημοσιότητας και τις αλλαγές που έχουν επέλθει με τους Ν. 4250/2014 και 4281/2014.

²⁸ Στο βιβλίο «Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ. 166-172.

Τέλος, εξίσου σημαντικό²⁹ θα ήταν να αναφερθεί ότι επειδή η σχέση των διαχειριστών, εταίρων ή τρίτων, με την εταιρεία είναι κατ' εξοχήν σχέση εμπιστοσύνης, αυτοί δεν έχουν το δικαίωμα να ασκούν για δικό τους λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων πράξεις που εμπíπτουν στον σκοπό της εταιρείας. Εδώ λοιπόν έχουμε την απαγόρευση διενέργειας ανταγωνιστικών πράξεων. Για να αποφεύγεται η καταστρατήγηση της απαγόρευσης αυτής, απαγορεύεται η συμμετοχή των διαχειριστών και σε εταιρείες προσωπικές ή Ε.Π.Ε. , οι οποίες επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό με τη διαχειριζόμενη από αυτούς εταιρεία. Η Συνέλευση των εταίρων ,όπως προαναφέρθηκε πριν σχετικά με τα ποσοστά που απαιτούνται για την έγκυρη λήψη απόφασης, έχει τη δυνατότητα να δώσει άδεια στο διαχειριστή να προβεί στις παραπάνω ανταγωνιστικές πράξεις οι οποίες κατ' αρχήν απαγορεύονται. Η διενέργεια ανταγωνιστικών πράξεων από εταίρο ο οποίος όμως δεν είναι διαχειριστής κατ' αρχήν δεν απαγορεύεται, υπάρχει όμως η δυνατότητα να επεκταθεί και σε αυτόν η απαγόρευση που ισχύει στους διαχειριστές, με διάταξη του καταστατικού.

²⁹ Βλ. Μπασαγιάννη , Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ. 171, δ' έκδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Δικαιώματα & Υποχρεώσεις των εταίρων

Ο νόμος 3190/1955 προσδιορίζει οτιδήποτε αφορά την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Στην παρούσα εργασία, όπως προαναφέρθηκε, αντικείμενο είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εταίρων της Ε.Π.Ε. . Στο κεφάλαιο του κεφαλαίου Δ' (άρθρα 27 έως 37), του παραπάνω νόμου, αναφέρονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εταίρων.

Κεφάλαιο 3.1 Άρθρο 27 : Εταιρικό Μερίδιο

Αρχικά, στο άρθρο 27³⁰ προσδιορίζεται η φύση , ο χαρακτήρας και οι υποχρεώσεις όπως επίσης και τα δικαιώματα που απορρέουν από τη κτήση του εταιρικού μεριδίου. Το εταιρικό μερίδιο συνιστά το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, τα οποία περιέρχονται στον έκαστο εταίρο της Ε.Π.Ε. με την απόκτησή του. Το εταιρικό μερίδιο αποτελεί κινητό³¹ και όχι ενσώματο αντικείμενο αλλά ένα αντικείμενο δικαίου σωματοποιημένο , επί του οποίου ως προς ορισμένες σχέσεις υφίσταται άμεση εξουσία του εταίρου. Αποτελεί ορισμένο ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου, επομένως και της εταιρικής περιουσίας, και ως προς αυτό μοιάζει με τη μορφή της μετοχής που ισχύει στην Ανώνυμη Εταιρεία. Η ονομαστική του αξία είναι σταθερή και διακρίνεται σαφώς από την πραγματική του αξία.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 27, κάθε εταίρος έχει τη δυνατότητα να αποκτά ένα ή περισσότερα εταιρικά μερίδια, τα οποία αποτελούν τη μερίδα συμμετοχής του εταίρου. Επομένως, η απόκτηση του εταιρικού μεριδίου ή περισσότερων είναι και αυτή που οδηγεί στην απόκτηση της εταιρικής μερίδας. Το εταιρικό μερίδιο περιέχει τα εταιρικά δικαιώματα και τις εταιρικές υποχρεώσεις του εταίρου. Επίσης, προσδίδει στην εταίρο την εταιρική ιδιότητα και προσδιορίζει την νομική του θέση στην εταιρεία. Θα μπορούσε κανείς να πει, ότι το εταιρικό μερίδιο είναι « φορέας» εταιρικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και μπορεί να γίνεται αντικείμενο περισσότερων έννομων σχέσεων του ιδιωτικού δικαίου.

Η ύπαρξη³² της μερίδας συμμετοχής μαζί με το εταιρικό μερίδιο βοηθούν στο να γίνει κατανοητός αλλά και υπαρκτός ο δυσπρόστατος χαρακτήρας της εταιρικής σχέσης

³⁰ Εκ του νόμου 3190/1955 , του κεφαλαίου Δ' « Δικαιώματα και υποχρεώσεις των εταίρων».

³¹ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.396.

³² Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.397.

δηλαδή όχι μόνο τον κεφαλαιουχικό και ταυτόχρονα περιουσιακό χαρακτήρα που εκφράζει το εταιρικό μερίδιο, αλλά και τον προσωπικό, τον οποίο εκφράζει η μερίδα συμμετοχής δηλαδή τις ενοχικές σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ των συνεταίρων και μεταξύ αυτών και του νομικού προσώπου της εταιρείας.

Η παράγραφος 2³³ του παραπάνω άρθρου ρυθμίζει την απόδειξη της εταιρικής ιδιότητας και ορίζει ότι προς τούτο δύναται να εκδίδεται από την εταιρεία έγγραφο, στο οποίο με κεφαλαία στοιχεία αναγράφονται οι λέξεις « Απόδειξις μη φέρουσα χαρακτήρα αξιογράφου». Αυτή η διάταξη λοιπόν δεν έχει σκοπό να προσδιορίσει την νομική φύση του εταιρικού μεριδίου. Σε περίπτωση που αμφισβητείται η εταιρική ιδιότητα του εταίρου, ο εταίρος έχει τη δυνατότητα να την αποδεικνύει με κάθε νόμιμο τρόπο ακόμη και να εγείρει την αγωγή αναγνώρισής της εναντίον της εταιρείας ή εναντίον του αμφισβητούντος εταίρου. Η διάκριση³⁴ εταιρικού μεριδίου και μερίδας συμμετοχής είναι πολύ σημαντική κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας των προσώπων αλλά και της πλειοψηφίας του κεφαλαίου. Το εταιρικό μερίδιο αποτελεί την απόδειξη της εταιρικής ιδιότητας χωρίς όμως να συνιστά για την απόδειξη αυτής το μοναδικό αποδεικτικό μέσο και να είναι απαραίτητο αποδεικτικό μέσο τόσο για την άσκηση όσο ειδικότερα και για την μεταβίβαση των εταιρικών δικαιωμάτων. Σημαντικό να αναφερθεί είναι ότι τα εταιρικά μερίδια και οι μερίδες συμμετοχής κατά κανόνα ορίζονται στο αρχικό ή τροποποιημένο καταστατικό. Το εταιρικό μερίδιο δημιουργείται είτε με τη σύσταση της εταιρείας είτε με την ολοκλήρωση της αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου. Έχει ονομαστική³⁵ και πραγματική ή αγοραία αξία, η οποία είναι ανάλογη πάντα με την εκάστοτε αξία της εταιρικής περιουσίας και μπορεί να είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη από την ονομαστική του αξία. Βέβαια, το εταιρικό μερίδιο εκλείπει είτε με τη λύση της εταιρείας και το τέλος δηλαδή την ολοκλήρωση της διαδικασίας της εκκαθάρισης, είτε με τη συγχώνευση ή τη μετατροπή της εταιρείας είτε με τη με μείωση του κεφαλαίου. Τέλος, το εταιρικό μερίδιο με άλλα λόγια αποτελεί αυτοτελές τμήμα του εταιρικού κεφαλαίου και συνιστά το ελάχιστο ποσό, το οποίο ο εταίρος πρέπει να καταβάλλει για να συμμετάσχει στην εταιρεία.

³³ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.397.

³⁴ Βλ. Λεβαντή, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», άρθρο 27 σελ. 1999 επ.

³⁵ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.397.

Πρωτότυπη και Παράγωγη κτήση³⁶ του εταιρικού μεριδίου

Η απόκτηση³⁷ του εταιρικού μεριδίου δύναται να είναι πρωτότυπη ή παράγωγη. Για την πρωτότυπη κτήση του δεν αρκεί η κατάρτιση της σύμβασης ανάληψης εταιρικού μεριδίου αλλά εκτός από το συμβολαιογραφικό έγγραφο, απαιτείται η καταβολή της αξίας του και η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητα της ίδρυσης ή της αύξησης που ως προς τη δημιουργία του εταιρικού μεριδίου έχει συστατική ενέργεια. Η παράγωγη κτήση επέρχεται είτε με καθολική είτε με ειδική διαδοχή η οποία επίσης απαιτείται να τηρεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και να υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας. Καθολική διαδοχή σημαίνει ότι μεταβιβάστηκε ολόκληρο το εταιρικό μερίδιο από τον εταίρο σε κάποιο άλλο πρόσωπο ενώ ειδική διαδοχή ότι μεταβιβάστηκε μόνο κάποιο μέρος του εταιρικού μεριδίου και όχι ολόκληρο. Η απόκτηση ενός ή περισσότερων εταιρικών μεριδίων προσδίδει στον δικαιούχο την εταιρική ιδιότητα, ο οποίος αποκτά συγχρόνως την ατομική μερίδα συμμετοχής του στην εταιρεία. Σε περίπτωση όπου ο εταίρος αποκτήσει ένα νέο εταιρικό μερίδιο δεν αυξάνεται το υπάρχον μερίδιο αλλά το αποκτώμενο μερίδιο προστίθεται σε αυτό και με τον τρόπο αυτό ο εταίρος αποκτά δύο ή περισσότερα εταιρικά μερίδια, τα οποία παραμένουν αυτοτελή μεταξύ τους, σε αντίθεση με την μερίδα συμμετοχής όπου ο κάθε εταίρος έχει μόνο μία ανεξάρτητα από το πόσα εταιρικά μερίδια έχει υπό την κατοχή του.

Η πρωτότυπη κτήση και η παράγωγη κτήση του εταιρικού μεριδίου εξαρτάται³⁸ από τον χρόνο απόκτησής του. Επομένως, αν το αποκτώμενο δικαίωμα στηρίζεται σε προϋπάρχον δικαίωμα άλλου πρόκειται για παράγωγη κτήση ενώ αν το δικαίωμα γεννιέται για πρώτη φορά στο πρόσωπο του αποκτώντος, τότε πρόκειται για πρωτότυπη κτήση. Πρωτότυπη κτήση υπάρχει όταν το εταιρικό μερίδιο αποκτάται κατά την ίδρυση της Ε.Π.Ε. ή κατά την αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εταίρος αποκτά το εταιρικό μερίδιο, άρα και την εταιρική ιδιότητα, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης της εταιρείας και της αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου. Η παράγωγη κτήση προϋποθέτει πράξη εν ζωή ή αιτία θανάτου. Ακολουθεί αλλοίωση του δικαιώματος. Ο αποκτών διαδέχεται τον δικαιοπάροχό του στο δικαίωμα επί του εταιρικού μεριδίου με μία διακριτή

³⁶ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.399.

³⁷ Όπως αναφέρει ο Μάρκου στο «Δίκαιο της Ε.Π.Ε», σελ. 399 .

³⁸ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «VIII Χρόνος απόκτησης εταιρικής ιδιότητας»,σελ.404, .

μεταβιβαστική πράξη. Η μεταβίβαση εν ζωή προϋποθέτει την κατάρτιση συμβολαιογραφικού εγγράφου, τη δημοσιότητα της μεταβίβασης και την εγγραφή της στο βιβλίο των εταίρων, γεγονός που θα αναλυθεί στα επόμενα άρθρα 28 και 29 του Νόμου 3190/1955. Κάθε μία από τις προϋποθέσεις αυτές έχει διαφορετικές έννομες συνέπειες. Αντιθέτως, στη μεταβίβαση λόγω αιτίας θανάτου, δεν απαιτείται αρχικά η σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου, αλλά για την ολοκλήρωση των ενεργειών όπως επίσης και για την τριτενέργειά της επιβάλλεται η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας και η εγγραφή στο βιβλίο των εταίρων.

Αυθυπαρξία³⁹ του εταιρικού μεριδίου

Το εταιρικό μερίδιο αφορά την εταιρική περιουσία ενώ η μερίδα συμμετοχής στο πρόσωπο του εταίρου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Η μερίδα συμμετοχής στην Ε.Π.Ε. δημιουργήθηκε με τεχνητό τρόπο από το νομοθέτη, κατ' αναλογία των ισχυόντων στις προσωπικές εταιρείες, και αποτελεί γενική έννοια, η οποία εκφράζει το σύνολο των εταιρικών μεριδίων τα οποία κατέχει ένας εταίρος ή αλλιώς το ενοχικό δικαίωμα συμμετοχής του εταίρου στην Ε.Π.Ε. . Έτσι το εταιρικό μερίδιο διατηρεί την εκ του νόμου αυθυπαρξία του ακόμη και στην περίπτωση που συνυπάρχει με άλλο ή άλλα εταιρικά μερίδια στο ίδιο πρόσωπο και γίνεται φορέας εταιρικών περιουσιακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, τα οποία βεβαίως ανήκουν στον εκάστοτε δικαιούχο και ασκούνται από αυτόν. Με βάση τα παραπάνω, το εταιρικό μερίδιο⁴⁰ εμπεριέχει ένα ενιαίο σύνολο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων επιμέρους εξουσιών, προσδοκιών δηλαδή αποτελεί ένα σύνθετο και αυθύπαρκτο αντικείμενο μιας ενοχικής σχέσης. Αυτή η ενοχική σχέση⁴¹ εξασφαλίζει και ταυτόχρονα επιβάλλει στον δικαιούχο δηλαδή στον εταίρο, αφενός ενοχικά δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι του νομικού προσώπου της Ε.Π.Ε. και των άλλων εταίρων και αφετέρου την ως προς ορισμένες σχέσεις άμεση εξουσία του εταίρου ως προς το νομικό πρόσωπο της εταιρείας όπως και των άλλων εταίρων.

Όπως ήδη αναφέρθηκε και στον τρόπο κτήσης του εταιρικού μεριδίου, ο εταίρος έχει μόνο μία μερίδα συμμετοχής ανεξάρτητα από το πόσα εταιρικά μερίδια κατέχει. Η αυθυπαρξία του εταιρικού μεριδίου έναντι των άλλων μεριδίων διατηρείται ακόμη και όταν αυτό αποκτάται από τον ίδιο εταίρο.

³⁹ Βλ. Μάρκου, «Το Δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ. 399.

⁴⁰ Βλ. Μάρκου, «Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.400.

⁴¹ Βλ. Αλεξανδρίδου, «Δίκαιο εμπορικών εταιρειών», σελ. 381, γ' έκδοση.

«Σωματοποίηση⁴²» περιεχομένου εταιρικής σχέσης και ταυτόχρονη απαγόρευση πλήρους εξομοίωσής της.

Εκτός από αυθύπαρκτα, τα εταιρικά μερίδια είναι μεταξύ τους αυτοτελή, όπως επίσης αυτοτελή είναι και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εταίρων που αυτά ενσωματώνουν. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις ανήκουν στον εκάστοτε δικαιούχο, τον οποίο βαρύνουν και οι εταιρικές υποχρεώσεις. Η απαγόρευση, που εμπεριέχεται στην παράγραφο 2⁴³ του άρθρου 27, της ενσωμάτωσης του εταιρικού μεριδίου σε αξιόγραφο εκφράζει τη βούληση και επιθυμία του ιστορικού νομοθέτη της Ε.Π.Ε. να εμποδίσει την εκμετάλλευση και την εμπορευσιμότητά του από τους εταίρους. Ωστόσο η ρύθμιση αυτή αναφέρεται στην εμπορευσιμότητά του και δεν μεταβάλλει την εκτεθείσα νομική φύση του εταιρικού μεριδίου, η οποία δεν εξαρτάται από την ως άνω ενσωμάτωσή του σε έγγραφο η οποία θα είχε ως συνέπεια να καταστεί δυνατή η αναλογική εφαρμογή των κανόνων του αξιογραφικού δίκαιου. Ο παραπάνω νομικός⁴⁴ χαρακτήρας και η λειτουργία του εταιρικού μεριδίου στην Ε.Π.Ε. προσδίδουν στη «σωματοποίηση» ένα ιδιαίτερο περιεχόμενο, όμως δεν επιτρέπουν την πλήρη εξομοίωση της κατά το νόμο λειτουργίας του με εκείνη της μετοχής της Ανώνυμης Εταιρείας. Η απαγόρευση αυτή έχει ως συνέπεια την στέρηση των νομικών πλεονεκτημάτων της κυκλοφορίας του αξιόγραφου αλλά το εταιρικό μερίδιο αποτελεί στις συναλλαγές αντικείμενο αυθύπαρκτο, διακριτό με ατομικότητα, επομένως καθίσταται δεκτικό εξουσίασης από τον εταίρο, ενώ δύναται να μεταβιβάζεται και να επιβαρύνεται σύμφωνα με τους όρους του νόμου.

Αρχή της ισότητας και αρχή του αδιαιρέτου

Στην αρχή αναφέρθηκε ότι το εταιρικό μερίδιο εκτός από ονομαστική αξία έχει και οικονομική αξία. Η συναλλακτική αξία του εταιρικού μεριδίου ενισχύεται από την αρχή της ισότητας όλων των εταιρικών μεριδίων και από την αρχή του αδιαιρέτου⁴⁵. Σύμφωνα με την αρχή της ισότητας, κάθε εταιρικό μερίδιο εκπροσωπεί ίσο τμήμα του

⁴² Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ. 401.

⁴³ Όπως ακριβώς ορίζει η §2 του παρόντος άρθρου ότι «Μόνο δι' ολόκληρον την μερίδα συμμετοχής δύναται να εκδοθεί έγγραφον υπό της εταιρείας όπερ αποτελεί απλώς απόδειξιν περί της εταιρικής ιδιότητος. Για την απόδειξη πρέπει να αναγράφονται διά κεφαλαίων στοιχείων οι λέξεις "Απόδειξις μη φέρουσα χαρακτήρα αξιογράφου".

⁴⁴ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.401.

⁴⁵ Εκτός από τις αρχές αυτές που στηρίζονται σε ρητές διατάξεις του νόμου, η προσπάθεια συναγωγής πρόσθετων αρχών, όπως η δυνατότητα αποκλεισμού ή περιορισμού της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου και της επιβολής πρόσθετων υποχρεώσεων και μάλιστα σε αντίθεση προς τα ισχύοντα στην Α.Ε., δεν φαίνεται να κινείται σε στέρεο έδαφος.

εταιρικού κεφαλαίου και κατ' αρχήν παρέχει ίσα δικαιώματα. Ενώ σύμφωνα με την αρχή του αδιαιρέτου, όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από το εταιρικό μερίδιο, αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο, το οποίο δεν επιτρέπεται να διαιρεθεί σε επιμέρους τμήματα προκειμένου να μεταβιβαστεί τμηματικά σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή προκειμένου τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτό να ασκηθούν διαιρετά όταν αυτό μεταβιβαστεί σε περισσότερα πρόσωπα. Η περίπτωση αυτή της κατοχής ενός δικαιώματος σε περισσότερους από κοινού, ορίζεται και από το άρθρο 785⁴⁶ του Αστικού Κώδικα. Το ίδιο ισχύει και στην κληρονομική διαδοχή. Η ρύθμιση αυτή έχει αρχικά υπ' όψη την παράγωγη κτήση του εταιρικού μεριδίου αλλά γίνεται δεκτό ότι εφαρμόζεται αναλόγως και στην πρωτότυπη κτήση. Σύμφωνα με το άρθρο 785 του ΑΚ, μεταξύ των συνδικαιούχων δημιουργείται κοινωνία κατ' ιδανικά μέρη, η οποία ως προς τις σχέσεις των κοινωνών της με την εταιρεία διέπεται από τους κανόνες του παρόντος νόμου 3190/1955. Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οι συνδικαιούχοι του εταιρικού μεριδίου οφείλουν εγγράφως να υποδείξουν στην εταιρεία κοινό εκπρόσωπο. Αυτό ορίζεται και στην παράγραφο 3⁴⁷ του άρθρου 27 του παρόντος νόμου. Επομένως, η διαχείριση του εταιρικού μεριδίου και η εκπροσώπησή των συνδικαιούχων δεν ανήκει σε όλους αλλά οφείλουν να υποδείξουν έναν κοινό εκπρόσωπο. Αυτή η ρύθμιση δεν αναφέρεται στις σχέσεις μεταξύ των συνδικαιούχων αλλά στις σχέσεις τους προς την εταιρεία. Η αρχή του αδιαιρέτου ισχύει κατ' αρχήν μόνο ως προς το εταιρικό μερίδιο, που στο ισχύον δίκαιο της Ε.Π.Ε. είναι ο βασικός θεσμός της εταιρικής σχέσης⁴⁸.

Τρόποι αποδείξεως της εταιρικής ιδιότητας

Η εταιρική ιδιότητα⁴⁹ του εταίρου αποδεικνύεται συνήθως από την εταιρική σύμβαση, τη σύμβαση μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου και το βιβλίο των εταίρων. Η παράγραφος 2 του άρθρου 27 προβλέπει έναν άλλο τρόπο αποδείξεως της

⁴⁶ Όπως ορίζει το άρθρο 785 του ΑΚ ότι « Αν ένα δικαίωμα ανήκει σε περισσότερους από κοινού, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, υπάρχει ανάμεσά τους κοινωνία κατ' ιδανικά μέρη. Σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι τα μέρη είναι ίσα».

⁴⁷ Όπως ακριβώς ορίζει η §2 του παρόντος άρθρου ότι «Εάν το εταιρικό μερίδιο περιέλθει σε περισσότερους, τότε πρέπει αυτοί να αποδείξουν εγγράφως προς την εταιρείαν κοινό εκπρόσωπο. Μη υποδειχθέντος τοιούτου εκπροσώπου, οι προς ενός εξ αυτών ανακοινώσεις της εταιρείας επάγονται αποτελέσματα έναντι πάντων».

⁴⁸ Όπως αναφέρει ο Λεβαντής «Ο έχων ένα εταιρικό μερίδιο είναι εταίρος και διαθέτει μίαν εταιρική μερίδα, που μένει αμετάβλητη ανεξάρτητα από τον αριθμό εταιρικών μεριδίων που αποκτά», στο Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών, σελ. 1999 επ.

⁴⁹ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «VII Απόδειξη εταιρικής ιδιότητας», σελ. 403.

εταιρικής ιδιότητας. Ωστόσο προβλέπεται η έκδοση του εγγράφου μόνο για ολόκληρη την μερίδα συμμετοχής του εταίρου. Ως προς το στοιχείο αυτό και λαμβάνοντας υπ' όψη την απαγόρευση που εισάγει, είναι φανερό ότι η παράγραφος αυτή εισάγει κανόνα αναγκαστικού δικαίου, ενώ εναπόκειται πλήρως στο καταστατικό της εταιρείας να προβλέπει τον τρόπο έκδοσης του αποδεικτικού της εταιρικής ιδιότητας. Η συγκεκριμένη ρύθμιση επιβεβαιώνει ότι η «σωματοποίηση» του περιεχομένου της εταιρικής σχέσης προϋπάρχει και λαμβάνει χώρα απευθείας από το νόμο.

Η εταιρική σχέση ως ιδιότυπη ενοχική σχέση⁵⁰

Η εταιρική σχέση του εταίρου της Ε.Π.Ε. χαρακτηρίζεται σήμερα από πολλούς ως ιδιότυπη ή και ιδιόμορφη ενοχική σχέση. Διότι όπως γίνεται η περιγραφή της, είναι φανερό ότι διαφέρει ουσιωδώς από την ενοχική σχέση του γενικού ενοχικού δικαίου. Έχει περιεχόμενο το εταιρικό μερίδιο, το οποίο όπως προαναφέρθηκε είναι «σωματοποιημένο» και δεν αποτελεί πράγμα όπως επίσης δεν μπορεί να αποτελέσει κατ' αρχήν αντικείμενο εμπράγματος δικαιώματος αλλά είναι κινητό αντικείμενο δικαίου. Εκτός όμως αυτού του γεγονότος, το περιεχόμενό του «αντικειμενικοποιείται⁵¹» και εμφανίζει ομοιότητες προς αυτό, που οδηγούν στην ως προς ορισμένες εκδηλώσεις δημιουργία άμεσης εξουσίας του δικαιούχου επί του αντικειμένου του δικαιώματος δηλαδή της εταιρικής συμμετοχής. Επομένως, το σωματοποιημένο αυτό δικαίωμα είναι ενοχικό δικαίωμα με ιδιόμορφο περιεχόμενο εξαιτίας του οποίου υπόκειται σε ιδιαίτερο νομικό καθεστώς. Δηλαδή, ο δικαιούχος του εταιρικού μεριδίου αποκτά άμεση εξουσία επί του αντικειμένου της εταιρικής σχέσης. Αυτός είναι ο λόγος που δικαιολογεί ότι το εταιρικό μερίδιο γίνεται στην πράξη πολύ συχνά όχι μόνο αντικείμενο ενοχικής δικαιοπραξίας αλλά και εμπράγματος δηλαδή αντικείμενο περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων, όπως είναι για παράδειγμα η επικαρπία όπως ορίζεται στο άρθρο 1178⁵² του ΑΚ και το ενέχυρο όπως ορίζεται στο άρθρο 1247⁵³ του ΑΚ.

⁵⁰ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «ΙΧ Η εταιρική σχέση ως ιδιότυπη ενοχική σχέση», σελ. 405.

⁵¹ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ. 405.

⁵² Όπως ορίζει το άρθρο 1178 του ΑΚ ότι « Επικαρπία μπορεί να συσταθεί και πάνω σε δικαίωμα. Η σύστασή της γίνεται με τον τρόπο που γίνεται η μεταβίβαση του δικαιώματος. Δικαιώματα που δεν μπορούν να μεταβιβαστούν δεν είναι δεκτικά επικαρπίας».

⁵³ Όπως ορίζει το άρθρο 1247 του ΑΚ ότι « Ενέχυρο μπορεί να συσταθεί και σε δικαίωμα, εφόσον αυτό είναι μεταβιβάσιμο. Η σύσταση γίνεται κατά τον τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση του δικαιώματος. Η σύμβαση για τη σύσταση του ενεχύρου απαιτείται να γίνει με έγγραφο συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό με βέβαιη χρονολογία».

Υποχρεώσεις εταιρικής συμπεριφοράς

Όπως προαναφέρθηκε, εξαιτίας της σωματοποίησης όλων των εταιρικών σχέσεων της Ε.Π.Ε., κυριαρχεί και εφαρμόζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των εταίρων. Δεν επιτρέπεται⁵⁴ κατ' αρχήν διαφοροποίηση ως προς την οφειλόμενη νομική συμπεριφορά των εταίρων έναντι της εταιρείας και των άλλων εταίρων. Από τις περιουσιακές υποχρεώσεις του κάθε εταίρου διακρίνονται φυσικά εκείνες οι οποίες αναφέρονται στην εταιρική συμπεριφορά έναντι της εταιρείας και των άλλων εταίρων, όπως είναι οι υποχρεώσεις πίστης, όπως επίσης και υποχρεώσεις που απορρέουν από τον περιορισμό, εκ του νόμου, της ευθύνης των εταίρων για τα χρέη της εταιρείας.

Σε αντίθεση⁵⁵ με ό,τι συμβαίνει στις προσωπικές εταιρείες, ο εταίρος της Ε.Π.Ε. δεν είναι υποχρεωμένος κατ' αρχήν από το νόμο σε θετική συνεργασία στις εταιρικές υποθέσεις και σε θετική άσκηση των δικαιωμάτων, όπως είναι το δικαίωμα της συνδιοίκησης της εταιρείας. Βέβαια αυτό ισχύει πάντα με την επιφύλαξη της βασικής υποχρέωσης του εταίρου προς επιδίωξη «κοινού σκοπού» και ης υποχρέωσης της εταιρικής πίστης έναντι της εταιρείας και των λοιπών εταίρων, από την οποία δύνανται να απορρέουν, είτε υποχρεώσεις προς ενέργεια όπως είναι η υποχρέωση προς ψηφοφορία, είτε υποχρεώσεις προς παράλειψη, όπως είναι η απαγόρευση του ανταγωνισμού, ακόμη και όταν το καταστατικό της εταιρείας δεν περιέχει σχετική ρητή απαγόρευση για τους εταίρους.

Υποχρέωση εταιρικής πίστης

Η υποχρέωση της εταιρικής πίστης αποτελεί την σπουδαιότερη υποχρέωση νομικής συμπεριφοράς του εταίρου στην εταιρεία και αφορά την άσκηση κάθε δικαιώματος και την εκπλήρωση κάθε υποχρέωσής του και υφίσταται τόσο έναντι του νομικού προσώπου της εταιρείας όσο και έναντι των άλλων συνεταίρων. Αποτελεί γενική ρήτρα όπως και αρχή του ισχύοντος εταιρικού δικαίου, η οποία απορρέει από την θεμελιώδη γενική αρχή της συναλλακτικής καλής πίστης όπως ορίζεται στα άρθρα

⁵⁴ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », « α' Υποχρέωση εταιρικής πίστης », σελ. 406.

⁵⁵ Εδώ έγκειται και η διαφοροποίηση της Ε.Π.Ε. από τις προσωπικές εταιρείες.

200⁵⁶, 281⁵⁷ και 288⁵⁸ του ΑΚ. Η εταιρική πίστη όμως αποχωρίζεται από αυτή την θεμελιώδη αρχή του Αστικού Κώδικα, αυτονομείται και αποκτά ιδιαίτερο εταιρικό περιεχόμενο, το οποίο στο δίκαιο της Ε.Π.Ε. εξειδικεύεται με τη βοήθεια των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εταιρικής αυτής μορφής και ανάλογα με την θέση του εταίρου στη συγκεκριμένη εταιρεία, όπως ορίζεται από το άρθρο 747⁵⁹ του ΑΚ που αναφέρει ότι « ο εταίρος δεν δικαιούται να ενεργεί για δικό του ή ξένο λογαριασμό πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της εταιρείας». Ως υποχρέωση της εταιρικής συμπεριφοράς, η υποχρέωση πίστης βαρύνει κάθε εταίρο κατά την άσκηση των εταιρικών του δικαιωμάτων, είτε αυτός ανήκει στους εταίρους της πλειοψηφίας είτε ανήκει στους εταίρους της μειοψηφίας.

Σύμφωνα με το πρότυπο του νόμου 3190/1955, είναι κατανοητό ότι η υποχρέωση πίστης του εταίρου υφίσταται, όχι μόνο απέναντι στην εταιρεία αλλά και απέναντι στους λοιπούς εταίρους, ενώ η εκάστοτε ένταση ή βαρύτητα του περιεχομένου της εξαρτάται από την διαμόρφωση του καταστατικού της εκάστοτε εταιρείας και επιπλέον από τον χαρακτηρισμό της ως προσωπική ή κεφαλαιουχική. Επομένως, η ένταση της εταιρικής πίστης μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το αν πρόκειται για τον εταίρο της πλειοψηφίας ή της μειοψηφίας ή από το αν ο εταίρος έχει ένα εταιρικό μερίδιο ή περισσότερα από τα μισά εταιρικά μερίδια της εταιρείας.

Με βάση τα παραπάνω, είναι φανερό ότι η βασική αυτή υποχρέωση βαρύνει κατ' αρχήν κάθε εταίρο, ακόμη και εάν είναι δικαιούχος ενός εταιρικού μεριδίου. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η λήψη αποφάσεων των εταίρων, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν το μέλλον ή την ύπαρξη της εταιρείας, συνιστά λήψη αποφάσεων για την πραγματοποίηση ή την διακινδύνευση του εταιρικού σκοπού, χάριν του οποίου υπάρχει η εταιρεία, στην οποία συμμετέχει ο κάθε εταίρος. Η υποχρέωση πίστης αφορά την νομική συμπεριφορά του κάθε εταίρου εντός της εταιρείας, αλλά αφορά και την εκτός της εταιρείας δραστηριότητά του στο σημείο που αυτή η δραστηριότητα δύναται να βλάψει τις υποθέσεις της εταιρείας.

⁵⁶ Όπως ορίζει το άρθρο 200 του ΑΚ ότι « Οι συμβάσεις ερμηνεύονται όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη».

⁵⁷ Όπως ορίζει το άρθρο 281 του ΑΚ ότι «Η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται εάν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος».

⁵⁸ Όπως ορίζει το άρθρο 288 του ΑΚ ότι «Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη».

⁵⁹ Όπως ορίζει το άρθρο 747 του ΑΚ ότι «Ο εταίρος δεν δικαιούται να ενεργεί για δικό του ή ξένο λογαριασμό πράξεις αντίθετες με τα συμφέροντα της εταιρείας».

Τέλος, όσον αφορά την υποχρέωση εταιρικής πίστης στο πλαίσιο της νομικής συμπεριφοράς⁶⁰ του εταίρου εντός της εταιρείας, η ένταση της πίστης διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση. Διαφορετική ένταση λοιπόν έχει η βασική υποχρέωση πίστης, σε περίπτωση που η υποχρέωση αυτή αναφέρεται στην άσκηση εταιρικών δικαιωμάτων, τα οποία δίνονται προς ικανοποίηση ιδίου συμφέροντος όπως για παράδειγμα το δικαίωμα της ενημέρωσης και ελέγχου και η μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου και διαφορετική ένταση έχει σε περίπτωση που τα εταιρικά δικαιώματα δίνονται προς ικανοποίηση αναγκών της εταιρείας, όπως είναι το δικαίωμα ψήφου, σύγκλησης συνελεύσεως των εταίρων, αποκλεισμού του εταίρου. Ωστόσο, τα εταιρικά αυτά δικαιώματα όπως επίσης και τα περιουσιακά πρέπει να ασκούνται εντός των ορίων που τίθενται από τον νόμο και το καταστατικό της εταιρείας. Τα όρια αυτά υπάρχουν και απορρέουν από την έλλειψη ευθύνης του εταίρου για τα χρέη της εταιρείας, που είναι και το βασικό στοιχείο της συγκεκριμένης εταιρικής μορφής που εξετάζεται εδώ.

Συνέπειες παράβασης της υποχρέωσης της εταιρικής πίστης

Οι συνέπειες της παράβασης της υποχρέωσης πίστης ορίζονται κατ' αρχάς από την εκάστοτε σφαίρα δραστηριοποίησης του εταίρου, στην οποία αυτή αναφέρεται και από το αν η υποχρέωση αυτή αναφέρεται στην εντός ή την εκτός δραστηριότητά του. Όσον αφορά τις εντός της εταιρείας πράξεις ή παραλείψεις του εταίρου, σημαντικές είναι αυτές που αναφέρονται σε αποφάσεις της συνέλευσης των εταίρων, όταν αυτές λαμβάνονται κατά παράβαση της υποχρέωσης πίστης του εταίρου. Οι αποφάσεις αυτές είναι κατά το νόμο ακυρώσιμες και κάθε εταίρος έχει τη δυνατότητα να ζητάει την ακύρωσή τους από το δικαστήριο. Η παράβαση της υποχρέωσης πίστης του εταίρου είναι δυνατό να δημιουργήσει αξίωση της εταιρείας ή των λοιπών εταίρων προς αποζημίωση ή είναι δυνατό η παράβαση αυτή να αποτελέσει σπουδαίο λόγο αποκλεισμού του εταίρου από την συγκεκριμένη εταιρεία στην οποία συμμετέχει⁶¹.

⁶⁰ Βλ, Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «γ' Υποχρέωση εταιρικής πίστης», σελ 408.

⁶¹ Επίσης, η παράβαση της υποχρέωσης πίστης είναι δυνατό να οδηγήσει σε αφαίρεση δικαιωμάτων ιδίως ιδιαίτερων δικαιωμάτων του εταίρου.

Κεφάλαιο 3.2 Άρθρο 28 : Μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου – Ερμηνεία άρθρου

Το κατά το νόμο μεταβιβαστό⁶² του εταιρικού μεριδίου είναι απόρροια του χαρακτήρα του. Η μεταβίβασή του πραγματοποιείται χωρίς να θίγεται η ταυτότητα της εταιρείας, ούτε επίσης και η αυτοτέλεια του νομικού προσώπου της. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση που μεταβιβάζονται όλα τα εταιρικά μερίδια της εταιρείας. Το συγκεκριμένο άρθρο περιλαμβάνει ρυθμίσεις μόνο όσον αφορά το μεταβιβαστό του εταιρικού μεριδίου, συνεπώς και της εταιρικής ιδιότητας ή συμμετοχής, με πράξη εν ζωή, οι οποίες ισχύουν μόνο για την εκποιητική και όχι για την υποσχετική δικαιοπραξία.

Το εταιρικό μερίδιο⁶³ είναι συνεπώς εκχωρητό εν ζωή και μεταβιβαστό λόγω αιτίας θανάτου. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου καθιερώνει το μεταβιβαστό του εταιρικού μεριδίου, εκτός αν υπάρχει αντίθετη διάταξη του καταστατικού περί ανεκχωρήτου και υπό την επιφύλαξη του ακριβώς επόμενου άρθρου 29, κατά την οποία δεν δύναται να ορίζεται στο καταστατικό ότι απαγορεύεται η μεταβίβαση αιτία θανάτου. Ο ίδιος ο νόμος δεν απαιτεί μεν για τη μεταβίβαση αυτή, απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, όμως επιτρέπει μία τέτοια απόφαση να ανάγεται σε αναγκαία προϋπόθεση με σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό. Είναι κατανοητό ότι στις περιπτώσεις αυτές, ο εταίρος που επιθυμεί να μεταβιβάσει το εταιρικό μερίδιο, δύναται υπό τους όρους του καταστατικού να αποκτά εναντίον της εταιρείας ή του τρίτου αξίωση προς έγκριση της μεταβίβασης. Όταν απαιτείται απόφαση της συνέλευσης των εταίρων είναι δυνατό η εν λόγω θετική ή αρνητική απόφαση να υπόκειται σε ακυρωσία, όπως ορίζει το άρθρο 15 ότι « Οι διαχειριστές και κάθε εταίρος έχουν το δικαίωμα να προσβάλλουν τις αποφάσεις της συνέλευσης ενώπιον του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας, εάν οι αποφάσεις αυτές έχουν ληφθεί κατά παράβαση του νόμου ή του καταστατικού».

Η μεταβίβαση μπορεί να γίνεται σε άλλον εταίρο ή σε τρίτο, οπότε με τη μεταβίβαση υπάρχει μεταβολή και των προσώπων των εταίρων.

⁶² Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », σελ. 410.

⁶³ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », « II Εκχωρητό και κληρονομητό εταιρικό μερίδιο », σελ. 411.

Ως μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου νοείται η μεταβίβαση της εταιρικής σχέσης, η οποία έχει ως αντικείμενο το εταιρικό μερίδιο όπως προαναφέρθηκε, και η οποία, ως καθολική έννοια του ισχύοντος εταιρικού δικαίου, αποτελεί το αντικείμενο της μεταβιβαστικής συμφωνίας. Η μερίδα δημιουργείται στο πρόσωπο του κάθε εταίρου, ακολουθεί την απόκτηση του εταιρικού ή των εταιρικών μεριδίων και είναι μη μεταβιβάσιμη. Δημιουργείται ή καλύτερα γεννιέται στο πρόσωπο του εκάστοτε αποκτώντος το εταιρικό μερίδιο.

Όσον αφορά τις κατ' ιδίαν προϋποθέσεις των διατάξεων της τρίτης παραγράφου δεν έχουν όλες τον ίδιο χαρακτήρα και η σημασία τους για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου δεν είναι ενιαία. Ο συμβολαιογραφικός τύπος είναι συστατικός για την μεταβίβαση δηλαδή αποτελεί στοιχείο του πραγματικού της, η εγγραφή στο βιβλίο των εταίρων αποτελεί όρο του ενεργού ειδικά για την ενέργειά της απέναντι στην εταιρεία και η δημοσίευσή της συνιστά όρο του ενεργού της μεταβίβασης γενικότερα για την ενέργειά της απέναντι στους τρίτους.

Όπως αναφέρθηκε, η εκχώρηση του εταιρικού μεριδίου συνεπάγεται την εμπράγματη ένταξή του στην περιουσία του αποκτώντος, ο οποίος με την κατά το νόμο κατάρτιση της σύμβασής της εκχώρησης αποκτά την εταιρική ιδιότητα. Συνεπώς η εκχώρηση του εταιρικού μεριδίου παράγει κατ' αρχήν αποτελέσματα έναντι όλων. Κατά το ουσιαστικό δίκαιο, για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου, προηγείται η εφαρμογή του άρθρου 470⁶⁴ του ΑΚ περί μεταβίβασης άλλων δικαιωμάτων, συνεπώς και των ιδιαίτερων κανόνων του παρόντος νόμου και ακολουθεί η εφαρμογή των γενικών διατάξεων. Επομένως, από άποψη ουσιαστικού δικαίου, η μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου επέρχεται πριν από την εγγραφή της στο βιβλίο των εταίρων. Η δημοσιοποίηση της μεταβίβασής του δεν αποτελεί στοιχείο του πραγματικού της αλλά δημοσιοποίηση ενός νομικά σημαντικού γεγονότος προς ασφάλεια των εν λόγω εταιρικών συναλλαγών και την προστασία των τρίτων.

Η ρύθμιση⁶⁵ αυτή αποτελεί μία μέση λύση μεταξύ των βασικών αρχών της κατ' αρχήν απαγόρευσης της μεταβίβασης, η οποία ισχύει στην προσωπική εταιρεία, και της κατ' αρχήν ελεύθερης μεταβίβασης, που ισχύει στην κεφαλαιουχική εταιρεία. Η

⁶⁴ Όπως ορίζει το άρθρο 470 του ΑΚ, ότι « οι διατάξεις για την εκχώρηση απαιτήσεων εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση μεταβίβασης άλλων δικαιωμάτων , για τα οποία δεν ορίζεται κάτι άλλο στο νόμο».

⁶⁵ Βλ. Μάρκου , « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «IV Μέση αλλά αυτοτελής νομοθετική λύση», σελ. 413.

ελεύθερη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου αποτελεί στην Ε.Π.Ε. τον κανόνα, όμως η σχετική ρύθμιση είναι ενδοτικού δικαίου διότι ο νόμος επιτρέπει στην εταιρική σύμβαση να περιλαμβάνει ποικίλες δεσμεύσεις. Εξάλλου από την παράγραφο 1 του συγκεκριμένου άρθρου προκύπτει ότι το καταστατικό της εταιρείας μπορεί να απαγορεύσει τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου δια πράξεως εν ζωή, ενώ η παράγραφος 2 ορίζει ότι το καταστατικό της εταιρείας μπορεί να προβλέπει περιορισμούς της μεταβίβασης ή να ορίζει αλλιώς την κατά το νόμο ενέργειά της.

Καμία μεταβολή δεν υπάρχει για το μεταβιβαζόμενο εταιρικό μερίδιο και το εταιρικό κεφάλαιο. Δηλαδή η μεταβολή στα πρόσωπα των εταίρων δεν έχουν ως αποτέλεσμα κάποια άλλη μεταβολή στο εταιρικό κεφάλαιο και στη νομική θέση του αποκτώντος εταίρου έναντι των συνεταίρων, της εταιρείας και των τρίτων. Αυτό συμβαίνει λόγω της αποκοπής του εταιρικού μεριδίου και της εταιρικής σχέσης από το πρόσωπο του δικαιούχου εταίρου. Επομένως, ο εταίρος της Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να καταγγείλει την εταιρεία, προκειμένου να αποχωρήσει από εκείνη, όπως συμβαίνει στην προσωπική εταιρεία. Αλλά μέσω της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου, έχει τη δυνατότητα να μεταβιβάσει την εταιρική του σχέση σε ένα άλλο πρόσωπο, εταίρο ή τρίτο χωρίς οποιαδήποτε αλλαγή στο περιεχόμενό της, συνεπώς και χωρίς καμία αλλαγή στην εταιρική περιουσία. Υπάρχει αλλαγή της νομικής θέσης του εταίρου στην εταιρεία, αλλά όχι μεταβολή της εταιρικής του σχέσης.

Καταστατικές Ρήτρες στην Ε.Π.Ε.

Σύμφωνα , με την παράγραφο 2 του άρθρου , το καταστατικό της εταιρείας δύναται με ποικίλους τρόπους, κυρίως για την αποφυγή εισόδου στην εταιρεία ανεπιθύμητων προσώπων ή προς εξασφάλιση της εισόδου σε αυτή μόνο σε ορισμένα πρόσωπα, να περιορίζει τη μεταβίβαση και ειδικότερα να ορίζει ότι η μεταβίβαση επιτρέπεται μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις ή ότι «επί ίσοις όροις» προτιμώνται οι εταίροι, γεγονός που στις εταιρικές συναλλαγές συνηθίζεται. Είναι επίσης δυνατό να ορίζεται στο καταστατικό ότι, εάν το δικαίωμα προτίμησης ασκηθεί από την πλειοψηφία των εταίρων, συντρέχουν κατ' αυτήν όλοι αυτοί που άσκησαν το δικαίωμα κατά τον λόγο της συμμετοχής τους στο εταιρικό κεφάλαιο. Αυτό συμβαίνει επίσης για τη διατήρηση της ισορροπίας της δύναμης των εταίρων στις συνελεύσεις των εταίρων της εταιρείας. Επίσης, η δυνατότητα αυτή διευκολύνει την ενίσχυση του μεταξύ των συγκεκριμένων εταίρων προσωπικού δεσμού χωρίς να τα μεταβάλλεται ο

θεσμοθετημένος κεφαλαιουχικός χαρακτήρας του εταιρικού μεριδίου. Αυτοί οι τρόποι για την αποφυγή εισόδου στην εταιρεία ανεπιθύμητων προσώπων αναφέρονται ως περιπτώσεις καταστατικών ρητρών στην Ε.Π.Ε. .

Προϋποθέσεις ή περιορισμοί στη μεταβίβαση που δεν φθάνουν σε απόλυτη απαγόρευση⁶⁶

Μπορεί να τίθεται ως προϋπόθεση για την έγκυρη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων οι εξής περιορισμοί ή προϋποθέσεις:

1. Η λήψη προηγούμενης ειδικής άδειας από τη Συνέλευση των Εταίρων, με την οποία η εταιρεία εκφράζει τη συμφωνία της για τη μεταβίβαση εν γένει ή ειδικά και για το πρόσωπο του αποκτώντος. Η σχετική απόφαση μπορεί να ορίζεται ότι θα λαμβάνεται είτε με απλή πλειοψηφία είτε με οποιαδήποτε αυξημένη πλειοψηφία είτε ακόμη και ομοφωνία. Σκοπός της ψηφοφορίας είναι η αποφυγή της διατάραξης και η διατήρηση της ισορροπίας των δυνάμεων μέσα στην εταιρεία.
2. Η μεταβίβαση του συνόλου των εταιρικών μεριδίων που ο συγκεκριμένος μεταβιβάζων διαθέτει στην εταιρεία, ώστε να αποκλείεται η συμμετοχή του σε μικρό ποσοστό, μεταξύ άλλων και για να μην αλλοιώνεται η πλειοψηφία κεφαλών.
3. Η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων μόνον σε πρόσωπο που είναι ήδη εταίρος στην εταιρεία.
4. Η μη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων σε πρόσωπο που δεν διαθέτει συγκεκριμένα προσόντα ή ιδιότητες.
5. Η μεταβίβαση κατ' ελάχιστον ενός αριθμού εταιρικών μεριδίων που θα αντιστοιχεί τουλάχιστον σε ορισμένο ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου, ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η πολυδιάσπαση του εταιρικού κεφαλαίου ή ο σκόπιμος κατακερματισμός αυτού σε περισσότερα πρόσωπα, με μοναδικό σκοπό την αύξηση της πλειοψηφίας κεφαλών υπέρ κάποιων προσώπων σε περίπτωση εσωτερικής αντιπαράθεσης των εταίρων.

⁶⁶ Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », σελ.517.

Καταστατικό δικαίωμα προτίμησης υπέρ των νυν εταίρων της Ε.Π.Ε. ⁶⁷

Το δικαίωμα προτίμησης⁶⁸ είναι συμβατικό και είναι δυνατό να συνδυάζεται με υποχρέωση των λοιπών εταίρων προς εξαγορά του ή των προς πώληση εταιρικών μεριδίων. Οι όροι άσκησης και οι νομικές συνέπειες σε περίπτωση μη τήρησης ή παράβασής του ορίζονται στην εταιρική σύμβαση και κρίνονται αποκλειστικά με βάση τη ρύθμιση αυτή. Για παράδειγμα εάν οι άλλοι εταίροι, εκτός από το μεταβιβάζοντα, είναι περισσότεροι του ενός, τότε δικαίωμα προτίμησης έχουν όλοι οι λοιποί εταίροι κατά την υφιστάμενη αναλογία τους στο εταιρικό κεφάλαιο. Υπάρχει όμως περίπτωση το σχετικό δικαίωμα προτίμησης να μην το ασκήσουν όλοι οι λοιποί εταίροι, αλλά μόνον κάποιοι από αυτούς. Στην περίπτωση αυτή για την απόκτηση των μεταβιβαζόμενων μεριδίων θα υπολογισθούν μόνο οι εταίροι που πραγματικά άσκησαν το δικαίωμα προτίμησης, οι οποίοι θα συντρέχουν κατά τη δική τους αναλογία στο εταιρικό κεφάλαιο. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν όλοι οι σχετικοί όροι και όχι μόνο το ύψος του τιμήματος εξαγοράς. Για να γίνει πιο εύκολα κατανοητό θα αναφερθεί το παράδειγμα σύμφωνα με το οποίο οι εταίροι θα μπορούν να προσφέρουν ενδεχομένως μεγαλύτερο τίμημα εξαγοράς σε σχέση με τον τρίτο μη εταίρο, πλην όμως να προτείνουν την αποπληρωμή του σε δόσεις και σε βάθος χρόνου ή από προϊόν δανείου που πρόκειται να εγκριθεί. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης, διότι για το μεταβιβάζοντα μπορεί να είναι πολύ πιο σημαντικό να εισπράξει έστω και μικρότερο τίμημα, αλλά άμεσα και μετρητοίς. Επομένως, δεν θεωρείται ότι οι νυν εταίροι προσφέρουν ίδιους όρους με τον τρίτον, αλλά δυσμενέστερους, και δεν θα ισχύει η συγκεκριμένη ρήτρα προτίμησης των νυν εταίρων.

Εφόσον υφίσταται στο καταστατικό ρήτρα προτίμησης των λοιπών εταίρων έναντι τρίτου, εάν προτείνουν την εξαγορά των μεριδίων με τους ίδιους όρους όπως και ο τρίτος ενδιαφερόμενος, υφίσταται ο κίνδυνος καταστρατήγησης⁶⁹ της ρήτρας από τον εταίρο που επιθυμεί να διατηρήσει τα οφέλη από τα εταιρικά του μερίδια, όπως παράδειγμα το όφελος από την αποκομιδή των εταιρικών κερδών αλλά ταυτόχρονα να αποδεσμευτεί από τις υποχρεώσεις που του δημιουργεί η εταιρική του ιδιότητα. Ο

⁶⁷ Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », « β' Δικαίωμα προτίμησης υπέρ των νυν εταίρων της Ε.Π.Ε. », σελ. 518.

⁶⁸ Βλ. ενδεικτικά, Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », « VII Καταστατικό δικαίωμα προτίμησης », σελ. 416.

⁶⁹ Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », « Εικονική πρόταση τρίτου », σελ. 518.

εταίρος αυτός μπορεί να συμπράξει εικονικώς με τρίτο πρόσωπο, το οποίο θα προτείνει εικονικώς σημαντικό τίμημα ή ενδεχομένως ένα όχι τόσο σημαντικό τίμημα αλλά ευνοϊκότερους λοιπούς συμπληρωματικούς όρους, τους οποίους οι λοιποί εταίροι δεν θα μπορούν να προσφέρουν. Τότε οι εταίροι θα αποσύρουν το σχετικό ενδιαφέρον για την απόκτηση των μεριδίων. Με αποτέλεσμα, ο μεταβιβάζων εταίρος θα μπορεί εύκολα να μεταβιβάσει εικονικώς τα μερίδιά του στον τρίτο. Σε αυτή την περίπτωση, οι λοιποί εταίροι πολύ δύσκολα θα μπορούν να αποδείξουν την εικονικότητα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση η μεταβίβαση μεταξύ εταίρου και τρίτου θα είναι απολύτως άκυρη όπως ορίζει και το άρθρο 138⁷⁰ του ΑΚ.

Μία λύση για να μην υπάρχει κίνδυνος εικονικής μεταβίβασης είναι να μην καταφεύγουν στη ρήτρα προτίμησης των λοιπών εταίρων που προτείνουν τους ίδιους όρους εξαγοράς όπως και ο τρίτος αλλά να θέτουν στο καταστατικό ρήτρα απόλυτης απαγόρευσης των εταιρικών μεριδίων χωρίς την προηγούμενη ρητή εγγραφή συναίνεση όλων των εταίρων ή χωρίς προηγούμενη ομόφωνη απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων.

Ρήτρα αναγκαστικής εξαγοράς εταιρικών μεριδίων κληρονόμων θανόντος εταίρου Ε.Π.Ε⁷¹.

Στο καταστατικό μπορεί επίσης να ορίζεται ότι τα εταιρικά μερίδια θανόντος εταίρου, τα οποία έχουν περιέλθει στους κληρονόμους του λόγω κληρονομικής διαδοχής, θα εξαγοράζονται υποχρεωτικά είτε από τους λοιπούς εταίρους, οι οποίοι έχουν δικαίωμα προτίμησης κατά την αναλογία τους στο εταιρικό κεφάλαιο είτε από τρίτο πρόσωπο, το οποίο θα υποδεικνύεται από την εταιρεία με τήρηση ορισμένης διαδικασίας. Η διάταξη αυτή δεν εισάγει νέα εξαίρεση αλλά οριοθετεί και εξειδικεύει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες το καταστατικό θα μπορεί να περιορίζει την ελεύθερη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων που έχουν περιέλθει στους κληρονόμους του θανόντος εταίρου.

⁷⁰ Όπως ορίζει το άρθρο 138 του ΑΚ ότι « δήλωση βουλήσεως που δεν έγινε τα σοβαρά παρά μόνο φαινομενικά είναι άκυρη. Άλλη δικαιοπραξία που καλύπτεται κάτω από την εικονική είναι έγκυρη αν τα μέρη ήθελαν και συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για τη σύστασή της».

⁷¹ Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », «Αναγκαστική εξαγορά μεριδίων κληρονόμων θανόντος εταίρου Ε.Π.Ε.», σελ.519.

Ρήτρα αναγκαστικής εξαγοράς μεριδίων εταιρού Ε.Π.Ε. που προέβη σε γονική παροχή αυτών⁷².

Στο καταστατικό μπορεί να τίθεται όρος, σύμφωνα με τον οποίο, αν κάποιος εταίρος μεταβιβάσει λόγω γονικής παροχής τα εταιρικά του μερίδια προς τα τέκνα του, τότε θα είναι δυνατή η αναγκαστική εξαγορά αυτών από τους λοιπούς εταίρους ή ακόμη και από τρίτο πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταίροι ή οι τρίτοι που θα προβούν στην αναγκαστική εξαγορά θα έχουν υποδειχθεί προηγουμένως εγγράφως από την εταιρεία. Όσον αφορά το τίμημα της εξαγοράς, εάν δεν επέλθει συμφωνία ως προς την αξία της εξαγοράς των εταιρικών μεριδίων, η εξαγορά τους θα γίνεται κατά την πραγματική τους αξία η οποία προσδιορίζεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, λαμβάνοντας ως χρόνο προσδιορισμού της πραγματικής αξίας εκείνον της συζήτησης της σχετικής αίτησης.

Ρήτρα απόλυτης απαγόρευσης μεταβίβασης εν ζωή μεριδίων Ε.Π.Ε⁷³.

Δύναται να ορίζεται ότι τα εταιρικά μερίδια είναι μη μεταβιβάσιμα εν ζωή σύμφωνα με το άρθρο 6 § 3⁷⁴ του Ν 3190/1955. Μερικές περιπτώσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή είναι οι εξής:

1. Να απαγορεύεται απόλυτα οποιαδήποτε μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου:
 - 1.1. Για ορισμένο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία σύστασης της εταιρείας.
 - 1.2. Για ορισμένο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της διαδικασίας αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου.
 - 1.3. Για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου ή αλλιώς από την ημερομηνία λήψης της απόφασης για την αύξηση από τη Συνέλευση των εταίρων μέχρι και την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης ανάληψης των νέων μεριδίων.

⁷² Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », «Αναγκαστική εξαγορά μεριδίων εταιρού Ε.Π.Ε. που προέβη σε γονική παροχή αυτών», σελ.519.

⁷³ Βλ. Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », «Απόλυτη απαγόρευση μεταβίβασης εν ζωή μεριδίων Ε.Π.Ε.», σελ.520.

⁷⁴ Σύμφωνα με την οποία ορίζεται ότι « Συμφωνίες μεταξύ των εταιρών περί συμπληρωματικών εισφορών περί άλλων παρεπομένων παροχών αυτών, οι οποίες δεν αποτελούν εισφορές σε χρήμα ή σε είδος κατά το άρθρο 5 § 1 του παρόντος νόμου περί απαγορεύσεως στους εταίρους τον ανταγωνισμό, περί απαγορεύσεως της μεταβίβασης ή της μεταβίβασης υπό ορισμένες συνθήκες του εταιρικού μεριδίου, περί εξόδου των εταίρων, περί λύσεως της εταιρείας για λόγο μη προβλεπόμενο, είναι ισχυρές εφόσον περιλήφθηκαν στο συστατικό της εταιρείας έγγραφο. Δύνανται επίσης να περιλαμβάνονται και στο καταστατικό, στις διατάξεις περί ελέγχου της διαχειρίσεως».

2. Να απαγορεύεται η μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων σε οποιονδήποτε εταίρο υπέβαλε τη δήλωση ανάληψης του νέου κεφαλαίου της αύξησης μέχρι και την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης ανάληψης των νέων μεριδίων και για ένα χρονικό διάστημα μετά από αυτήν.

Μεταβίβαση υπό τους όρους του καταστατικού

Οι διατάξεις⁷⁵ του καταστατικού, περί μεταβιβάσεως ή όχι του εταιρικού μεριδίου, ανήκουν στα προαιρετικά στοιχεία του και εφαρμόζονται εν αμφιβολία σε κάθε επερχόμενη μεταβίβαση. Η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων με πράξη εν ζωή πραγματοποιείται μέσω εκχωρήσεως και τελεί υπό τους όρους του καταστατικού και του νόμου. Σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, για τη μεταβίβαση απαιτείται η κατάρτιση συμβάσεως και ειδικότερα ενοχικής συμβάσεως όπως ορίζεται από το άρθρο 361 ΑΚ. Πρόκειται λοιπόν για την ενοχική εκποιητική σύμβαση εκχωρήσεως και πραγματοποιείται σύμφωνα με την εφαρμογή των γενικών διατάξεων του δέκατου κεφαλαίου του Αστικού Κώδικα. Επιτρέπεται και η μεταβίβαση μελλοντικού εταιρικού μεριδίου δηλαδή εκείνου του εταιρικού μεριδίου, το οποίο ο εκχωρητής δεν έχει αποκτήσει κατά την κατάρτιση της σχετικής συμβάσεως εκχωρήσεως. Επίσης επιτρέπεται η κατάρτιση της εκποιητικής συμβάσεως της εκχώρησης του εταιρικού μεριδίου να γίνεται υπό προθεσμία, τόσο ως προς την εμπράγματα ενέργεια των αποτελεσμάτων της όσο και ως προς την επέλευση ενοχικών αποτελεσμάτων.

Η εκποιητική⁷⁶ σύμβαση εκχωρήσεως είναι αναιτιώδης και ως τέτοια δεν απαιτείται να περιέχει την αιτία της, η οποία όπως προαναφέρθηκε μπορεί να είναι οποιαδήποτε υποσχετική σύμβαση, όπως πώληση, ανταλλαγή, δωρεά ή γονική παροχή. Τα αποτελέσματα της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου είναι κατ' αρχήν τα ίδια όπως για κάθε μεταβίβαση δικαιώματος, ανεξάρτητα από το πρόσωπο του αποκτώντος, όμως ορισμένα από τα αποτελέσματα αυτά εξαρτώνται και από την ιδιότητα του αποκτώντος. Δηλαδή ανάλογα από το εάν ο αποκτών το εταιρικό μερίδιο είναι ήδη εταίρος στην εταιρεία ή τρίτος. Διότι, όταν ο αποκτών είναι τρίτος, εκτός από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που συνδέονται με την απόκτηση κάθε εταιρικού μεριδίου, δημιουργείται στο πρόσωπό του και μία νέα μερίδα συμμετοχής

⁷⁵ Βλ. Μάρκου, «Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ.416.

⁷⁶ «Εκποιητική» είναι η δικαιοπραξία με την οποία διατίθεται δηλαδή μεταβιβάζεται, αλλοιώνεται, επιβαρύνεται ή καταργείται, υφιστάμενο δικαίωμα και επομένως επηρεάζεται αμέσως η υπόστασή του.

στην εταιρεία, η οποία έχει σημασία για τον σχηματισμό της προσωπικής πλειοψηφίας, εφόσον όπως προαναφέρθηκε η μερίδα συμμετοχής δεν είναι μεταβιβάσιμη.

Ερμηνεία τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου

Η τρίτη παράγραφος ορίζει τρεις προϋποθέσεις για την εν λόγω μεταβίβαση που είναι οι εξής:

1. Συμβολαιογραφικό έγγραφο
2. Εγγραφή στο βιβλίο των εταίρων
3. Δημοσιότητα

Η απαίτηση του συμβολαιογραφικού τύπου δικαιολογείται από το ότι το εταιρικό μερίδιο δεν επιτρέπεται να παρασταθεί με αξιόγραφο και επίσης επειδή επιδιώκεται αυξημένη ασφάλεια των εταιρικών συναλλαγών και της προβλεπόμενης δημοσιότητας χάριν των τρίτων. Ο συμβολαιογραφικός τύπος συμβαδίζει με το άρθρο 369⁷⁷ του ΑΚ. Το συμβολαιογραφικό έγγραφο για να είναι έγκυρο πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός των άλλων κατά το νόμο στοιχείων του, το όνομα, το επάγγελμα, την κατοικία και την ιθαγένεια του, καθώς και την παραπομπή στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εταίρου κατά το καταστατικό. Στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου υπόκειται επίσης και το προσύμφωνο μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου.

Όσον αφορά την εγγραφή στο βιβλίο των εταίρων, το βιβλίο αυτό τηρείται από το διαχειριστή⁷⁸, ο οποίος υποχρεούται από το νόμο και το καταστατικό στην εγγραφή της μεταβίβασης αφού πρώτα ελέγξει τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις της μεταβίβασης. Η διάταξη είναι φανερό ότι αναφέρεται στην παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων ειδικά έναντι της εταιρείας, σε αντίθεση προς τα έννομα αποτελέσματα μεταξύ των συμβαλλομένων και προς τους τρίτους. Αντίθετα, για την παραγωγή των εννόμων αποτελεσμάτων μεταξύ των εταίρων, ο νόμος δεν περιέχει ειδική ρύθμιση και επομένως η ρύθμισή τους υπόκειται στις γενικές διατάξεις που ισχύουν για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου.

⁷⁷ Όπως ορίζει το άρθρο 369 του ΑΚ ότι «συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων πάνω σε ακίνητα απαιτείται να γίνονται ενώπιον συμβολαιογράφου».

⁷⁸ Βλ. ενδεικτικά, Μπασαγιάννη, Θεοδωροπούλου- Δένδια, «Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», σελ.171 ,δ' έκδοση.

Ενώ η παράγραφος αυτή δείχνει να είναι σαφής ως προς το ότι ο νόμος δεν απαιτεί κάποια άλλη προϋπόθεση για τη μεταβίβαση, στην θεωρία επικρατεί ότι για το κύρος της μεταβίβασης απαιτείται και η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας κατά το άρθρο 8 του Ν. 3190/1955 και σε συνδυασμό με το άρθρο 31 § 2 του ίδιου νόμου. Κατά την άποψη αυτή που υποστηρίζεται από τους περισσότερους, η δημοσιότητα αποτελεί στοιχείο του κύρους της μεταβίβασης. Κατ' αρχήν απαιτείται ειδικότερα η εντός μηνός από την κατάρτισή του κατάθεση αντίγραφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου στον γραμματέα του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας και η δημοσίευση περίληψης στο δελτίο Ε.Π.Ε. Η περίληψη εμπεριέχει τα ονοματεπώνυμα των συμβαλλομένων, τον αριθμό του συμβολαιογραφικού εγγράφου και το ονοματεπώνυμο του συμβολαιογράφου, τον αριθμό της πράξης καταχώρισης αντίγραφου στο βιβλίο Ε.Π.Ε., την επωνυμία και την έδρα της εταιρείας, επίσης και τον αριθμό των μεταβιβαζόμενων εταιρικών μεριδίων και την ονομαστική αξία εκάστου μεριδίου. Τέλος, για την επαγωγή των αποτελεσμάτων της μεταβίβασης αρκεί κατά τις γενικές διατάξεις η κατάρτιση του συμβολαιογραφικού εγγράφου, ενώ γενικά για την ενέργεια της μεταβολής του προσώπου των εταίρων λόγω της μεταβίβασης έναντι των τρίτων απαιτείται η δημοσιότητα και ειδικά για την ενέργειά της έναντι της εταιρείας απαιτείται η εγγραφή στο βιβλίο των εταίρων.

Είναι χρήσιμο και απαραίτητο να γίνει μία διάκριση μεταξύ της δημοσιότητας⁷⁹ των εταιρικών μεριδίων η οποία επιβάλλεται από το νόμο και επιτυγχάνεται με τη δημοσιότητα της εταιρικής σύμβασης, και της δημοσιότητας των ονομάτων των προσώπων των εταίρων μετά τη σύσταση και κατά τη λειτουργία της εταιρείας, για την οποία ο νόμος δεν προβλέπει διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού. Αλλά απαιτεί τη δημοσίευση για την κατά το νόμο επέλευση των αποτελεσμάτων έναντι των τρίτων και την εγγραφή της μεταβίβασης στο βιβλίο των εταίρων για την επέλευση των αποτελεσμάτων έναντι της εταιρείας.

Οι γενικές διατάξεις περί ακυρότητας και ακυρωσίας των δικαιπραξιών ισχύουν και για τη σύμβαση μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου, χωρίς η εφαρμογή της να επηρεάζεται από την εγγραφή της μεταβίβασης στο βιβλίο των εταίρων. Για την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων έναντι της εταιρείας, αρκεί η αναγγελία της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου στην εταιρεία.

⁷⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3190/1955 περί δημοσιότητας και τις αλλαγές που έχουν επέλθει με τους Ν. 4250/2014 και 4281/2014.

Απαγόρευση προς την εταιρεία απόκτησης ιδίων εταιρικών μεριδίων

Σύμφωνα με την §4 του συγκεκριμένου άρθρου, η εταιρεία δεν δύναται «κατ' ουδεμίαν περίπτωση» να αποκτήσει τα μερίδιά της. Ο κύριος λόγος της απαγόρευσης αυτής έγκειται στην προστασία της εταιρικής περιουσίας με διάθεση της οποίας αποκτώνται. Η απόκτηση ιδίων εταιρικών μεριδίων οδηγεί κατά κανόνα σε μείωση της εταιρικής περιουσίας και επομένως σε μείωση της προστασίας των τρίτων. Η απόλυτη διατύπωση της παραγράφου αυτής αποσκοπεί στον αποκλεισμό κάθε μορφής απόκτησης εταιρικών μεριδίων, πρωτότυπης ή παράγωγης απόκτησης από επαχθή ή χαριστική αιτία. Πρόκειται λοιπόν για απαγόρευση του νόμου και η συνέπεια παράβασής της είναι η ακυρότητα της μεταβίβασης ή απόκτησης, όπως ορίζεται επίσης και από το άρθρο 174⁸⁰ του ΑΚ.

Το εταιρικό μερίδιο⁸¹ δύναται να γίνεται αντικείμενο περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων. Το δικαίωμα επί του εταιρικού μεριδίου παρέχει εξουσία επί ορισμένου αντικειμένου δηλαδή επί του εταιρικού μεριδίου. Ο ιδιόμορφος ενοχικός χαρακτήρας της εταιρικής σχέσης και του εταιρικού μεριδίου της Ε.Π.Ε. , σε συνδυασμό με την αυτοτελή οικονομική τους αξία, έχει ως συνέπεια ότι στις συναλλαγές πολλές φορές γίνονται αντικείμενα, όχι μόνο ενοχικού δικαιώματος αλλά και περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων, όπως για παράδειγμα η επικαρπία και το ενέχυρο, καθώς και άλλων εννόμων σχέσεων όπως είναι η αφανής εταιρεία, η παρακοινωνία, μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η συμμετοχή ενός τρίτου στα οφέλη της μερίδας συμμετοχής του εταίρου και επομένως στην επιχείρηση της Ε.Π.Ε. . Η παροχή των δικαιωμάτων αυτών πρέπει να συμβαδίζει με τις τυχόν σχετικές ρυθμίσεις του καταστατικού. Κάθε ένα από τα δικαιώματα προσδίδει μία διαφορετική νομική θέση για τους εκάστοτε συμβαλλόμενους τόσο μεταξύ τους όσο και μεταξύ του τρίτου και της εταιρείας. Σύμφωνα με τις σχετικές γενικές διατάξεις, η σύναψη παρακοινωνίας επί του εταιρικού μεριδίου επιτρέπεται στον εταίρο πάντοτε , ακόμη και όταν το καταστατικό απαγορεύει τη μεταβίβασή του εν ζωή ή την εξαρτά από όρους. Η σύμβαση παρακοινωνίας δεν επηρεάζει τις σχέσεις του εταίρου με τους συνεταίρους και την εταιρεία του, αλλά παράγει μόνο συνέπειες μεταξύ του εταίρου και του παρακοινωνού ακόμη και συνέπειες από άποψη φορολογικού δικαίου.

⁸⁰ Όπως ορίζει το άρθρο 174 του ΑΚ ότι « Δικαιοπραξία που αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, είναι άκυρη».

⁸¹ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ. 422.

Επιπρόσθετα, παρά την έλλειψη ειδικής σχετικής ρύθμισης στο νόμο, γίνεται ορθά δεκτό ότι είναι δυνατό, εφόσον το καταστατικό δεν απαγορεύει τη μεταβίβαση, να υπάρξει επ' αυτού επικαρπία και ενέχυρο όπως ορίζεται στο άρθρο 1178⁸² και 1247⁸³ του ΑΚ αντίστοιχα. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι μόνη η σύσταση των παρόντων δικαιωμάτων δεν συνεπάγεται και τη μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας, της οποίας πάντως η απόκτηση δεν είναι απαραίτητη για τη δυνατότητα άσκησης των εταιρικών δικαιωμάτων και από μη εταίρους. Η σύσταση επικαρπίας επί του εταιρικού μεριδίου γίνεται με τον ίδιο τρόπο που διενεργείται και η μεταβίβασή του, είτε με δικαιοπραξία εν ζωή είτε με δικαιοπραξία αιτία θανάτου. Βέβαια, όταν το καταστατικό υποβάλλει γενικά τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου σε ορισμένες προϋποθέσεις, αυτές πρέπει να τηρούνται και για τη σύσταση επικαρπίας επ' αυτού. Σε κάθε εταιρικό μερίδιο δημιουργείται ένα ξεχωριστό δικαίωμα επικαρπίας και ο εταίρος, που δεν έχει μόνο ένα εταιρικό μερίδιό, δύναται να συστήνει επικαρπία μόνο σε ορισμένα από αυτά. Η σύσταση επικαρπίας δε διασπά την αρχή του αδιαιρέτου του εταιρικού μεριδίου ούτε έρχεται σε αντίθεση προς αυτήν.

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, ο επικαρπωτής αποκτά το δικαίωμα κάρπωσης του εταιρικού μεριδίου διατηρώντας ακέραιη την ουσία του όπως ορίζει και το άρθρο 1142⁸⁴ του ΑΚ. Αποκτά λοιπόν αξίωση επί των κερδών, που αναλογούν στο εταιρικό μερίδιο, και, σε περίπτωση λύσης της εταιρείας, ο επικαρπωτής αποκτά αξίωση επί του προϊόντος της εκκαθάρισης. Εκτός από τα δικαιώματα περιουσίας ο επικαρπωτής αποκτά εν αμφιβολία και τα δικαιώματα διοίκησης που απορρέουν από το εταιρικό μερίδιο. Ωστόσο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όχι μόνο η σύσταση επικαρπίας αλλά και οι μεταξύ των συμβαλλομένων παρεπόμενες συμφωνίες για την άσκηση των δικαιωμάτων, που απορρέουν από το εταιρικό μερίδιο και κυρίως το δικαίωμα ψήφου, τελούν υπό την προϋπόθεση ότι το καταστατικό της εταιρείας δεν περιέχει αντίθετη πρόβλεψη, η οποία όταν υπάρχει υπερισχύει.

⁸² Όπως ορίζει το άρθρο 1178 του ΑΚ ότι « Επικαρπία μπορεί να συσταθεί και πάνω σε δικαίωμα. Η σύστασή της γίνεται με τον τρόπο που γίνεται η μεταβίβαση του δικαιώματος. Δικαιώματα που δεν μπορούν να μεταβιβαστούν δεν είναι δεκτικά επικαρπίας».

⁸³ Όπως ορίζει το άρθρο 1247 του ΑΚ ότι « Ενέχυρο μπορεί να συσταθεί και σε δικαίωμα, εφόσον αυτό είναι μεταβιβάσιμο. Η σύσταση γίνεται κατά τον τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση του δικαιώματος. Η σύμβαση για τη σύσταση του ενεχύρου απαιτείται να γίνει με έγγραφο συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό με βέβαιη χρονολογία».

⁸⁴ Όπως ορίζει το άρθρο 1142 του ΑΚ ότι « η προσωπική δουλειά της επικαρπίας συνίσταται στο εμπράγματο δικαίωμα του επικαρπωτή να χρησιμοποιεί και να καρπώνεται ξένο πράγμα, διατηρώντας όμως ακέραιη την ουσία του».

Σε περίπτωση⁸⁵ όπου ο εταίρος ενώ έχει περισσότερα εταιρικά μερίδια, προβαίνει σε σύσταση επικαρπίας μόνο ως προς ένα ή ορισμένα εξ αυτών, η εν λόγω σύσταση επικαρπίας δεν δύναται να οδηγεί σε διάσπαση της προ συστάσεως της υπάρχουσας πλειοψηφίας των εταίρων δηλαδή της μερίδας συμμετοχής, ούτε στη δημιουργία μιας νέας μερίδας συμμετοχής στο πρόσωπο του επικαρπωτή με βάση τα εταιρικά μερίδια επί των οποίων συστήνεται η επικαρπία, η οποία θα υφίσταται κατ' ανάγκη παράλληλα με τη μερίδα συμμετοχής του συστήσαντος εταίρου. Ο ενεχυρούχος πιστωτής και ο επικαρπωτής δεν αποτελούν εταίρους με την έννοια του νόμου. Εταίρος παραμένει ο παρασχών το δικαίωμα ενεχύρου ή επικαρπίας⁸⁶.

Εξάλλου μία τέτοια διάσπαση της μερίδας συμμετοχής θα οδηγούσε σε αλλοίωση της προ της συστάσεως υπάρχουσας πλειοψηφίας των εταίρων όπως ορίζει και το άρθρο 13 του παρόντος νόμου. Πρέπει λοιπόν να γίνει αποδεκτό είτε ότι η σύσταση της επικαρπίας πρέπει να αφορά όλα τα εταιρικά μερίδια του εταίρου, άρα ολόκληρη τη μερίδα συμμετοχής του, είτε ότι γίνεται απαραίτητη η συμφωνία των συμβαλλομένων για την άσκηση του δικαιώματος ψήφου μόνο από ένα συμβαλλόμενο, έτσι ώστε τελικά μέσω της ερμηνείας να μην αλλοιώνεται η πλειοψηφία των εταίρων. Επιπρόσθετα, σε συμφωνία με τον κανόνα του μεταβιβαστού του εταιρικού μεριδίου, επιτρέπονται παρεπόμενες συμφωνίες των συμβαλλομένων περί εκχωρήσεως των περιουσιακών δικαιωμάτων και κυρίως των δικαιωμάτων της διοίκησης και της συμμετοχής στη συνέλευση των εταίρων και άσκησης του δικαιώματος ψήφου κατ' αναλογία των που ισχύουν και στην Ανώνυμη Εταιρεία.

Όσον αφορά το δικαίωμα ενεχύρου επί του εταιρικού μεριδίου οδηγεί κατά κανόνα σε αναγκαία εκποίηση του προς ικανοποίηση του δανειστή. Για τη σύσταση ενεχύρου επί του εταιρικού μεριδίου ισχύουν οι διατάξεις περί μεταβιβάσεως. Η μεταβίβαση ενεχύρου γίνεται με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις⁸⁷ που ισχύουν και στη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου. Η σύσταση του ενεχύρου δεν μεταβιβάζει στον ενεχυρούχο πιστωτή αυτόματα τα διοικητικά και περιουσιακά εταιρικά δικαιώματα, που απορρέουν από το εταιρικό μερίδιο δηλαδή από τη συμμετοχή του εταίρου στην

⁸⁵ Βλ. Μάρκου, « Το δικαίο της Ε.Π.Ε.», «Ζητήματα επί περιορισμένων εμπράγματων δικαιωμάτων», σελ.424-425.

⁸⁶ Γι' αυτό απαιτείται από το Νόμο επιπλέον και η σχετική με την άσκηση των εταιρικών δικαιωμάτων συμφωνία των συμβαλλομένων.

⁸⁷ Τα απορρέοντα από το εταιρικό μερίδιο δικαιώματα περιουσίας και διοίκησης μεταβιβάζονται με ιδιαίτερη συμφωνία εφόσον δεν απαγορεύεται από το καταστατικό της εταιρείας.

εταιρεία. Αυτό συμβαίνει διότι το δικαίωμα ενεχύρου αποσκοπεί και παρέχει στον ενεχυρούχο πιστωτή το δικαίωμα να εκποιήσει το εταιρικό μερίδιο σε αναγκαστικό πλειστηριασμό και να ικανοποιηθεί προνομιακά από το εκπλειστηρίασμα. ενεχύρου.

Ο νόμος επιτρέπει τη σύσταση ενεχύρου και επικαρπίας επί του εταιρικού μεριδίου υπό την προϋπόθεση ότι δεν απαγορεύεται η μεταβίβασή του στην ίδια την εταιρεία όπως ορίζει και η §4 του άρθρου. Δηλαδή είναι απόλυτα κατανοητό ότι η εταιρεία δε δύναται να αποκτά δικά της εταιρικά μερίδια ούτε λόγω επικαρπίας ούτε λόγω ενεχύρου.

Στην περίπτωση όπου στο καταστατικό ορίζονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου, οι ίδιες πρέπει να ισχύουν και στη σύσταση επικαρπίας και ενεχύρου.

Συμπέρασμα για τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου

Όπως φαίνεται η αρχή της ελεύθερης μεταβίβασης του οποιουδήποτε εταιρικού μεριδίου, καθώς και όλης της μερίδας συμμετοχής είναι θεμελιώδης αρχή του δικαίου της Ε.Π.Ε. η οποία στηρίζεται σε τέσσερις βασικές αρχές, οι οποίες είναι οι εξής:

1. Στην αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, σύμφωνα με την οποία κάθε συναλλασσόμενος είναι ελεύθερος να συνάπτει οποιαδήποτε σύμβαση, εφόσον δεν παραβιάζεται διάταξη νόμου, και επομένως και ο κατέχων εταιρικό μερίδιο μπορεί ελευθέρως να μεταβιβάσει αυτό με σύμβαση.
2. Στη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της οικονομικής ελευθερίας, αφού η επένδυση του προσώπου που κατέχει το εταιρικό μερίδιο πρέπει να είναι ελεύθερα διαχειρίσιμη.
3. Στη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της προστασίας της ιδιοκτησίας, αφού η επένδυση του προσώπου που κατέχει το εταιρικό μερίδιο αποτελεί ιδιοκτησία του και τυχόν περιορισμός στην μεταβίβαση αυτής αποτελεί περιορισμό της ιδιοκτησίας.
4. Στην αρχή της κατ' αρχήν ελευθερίας στη μεταβίβαση της συμμετοχής των κεφαλαιουχικών εμπορικών εταιρειών.

Παρατηρήσεις και διακρίσεις όσον αφορά το άρθρο περί μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου με πράξη εν ζωή

Διάκριση μεταβίβασης εν ζωή από την περίπτωση της εξόδου εταίρου Ε.Π.Ε⁸⁸.
Η ελεύθερη μεταβίβαση του συνόλου των εταιρικών μεριδίων ενός εταίρου αποτελεί περίπτωση εντελώς διαφορετική από την περίπτωση της εξόδου εταίρου από την εταιρεία με απώλεια του συνόλου των εταιρικών μεριδίων του και της μερίδας συμμετοχής του σύμφωνα με εφαρμογή του άρθρου 33 και δεν πρέπει να συγχέεται με αυτήν. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι είναι διαφορετικά τα αποτελέσματα της εξόδου του εταίρου, με αποτέλεσμα να είναι διαφορετικές οι προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθεί μία μεταβίβαση και διαφορετικές για την έξοδο του εταίρου. Όταν υφίσταται μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου για παράδειγμα, ο εταίρος εξέρχεται από την εταιρεία χωρίς όμως να μειώνεται το εταιρικό κεφάλαιο γιατί εισέρχεται νέος εταίρος που απέκτησε τα μερίδια που μεταβιβάστηκαν. Αντίθετα, στην περίπτωση εξόδου του εταίρου όπως ορίζεται στο άρθρο 33, αν δεν εξαγορασθεί το σύνολο των εταιρικών μεριδίων του εξερχόμενου από εταίρο ή τρίτον, τότε ακολουθεί αναγκαστικά από το νόμο η μείωση του κεφαλαίου της εταιρείας. Επίσης, διαφορετική είναι και η έξοδος του εταίρου Ε.Π.Ε. από την εταιρεία για σπουδαίο λόγο από την περίπτωση της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου με δικαιοπραξία εν ζωή. Διότι στην έξοδο του εταίρου απαιτείται ύπαρξη σπουδαίου λόγου ή ύπαρξη δικαστικής απόφασης ενώ στη μεταβίβαση δεν απαιτείται κάτι αντίστοιχο.

Σκοπός των καταστατικών ρητρών: Σκοπός των γενικών ρητρών είναι και η διατήρηση σταθερότητας στην εταιρεία για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, η οποία μπορεί να διασφαλίζεται με την μη εναλλαγή των προσώπων των εταίρων. Επίσης, όσον αφορά τις απαγορευτικές ρήτρες βοηθούν στην απόλυτη επικράτηση του προσωπικού στοιχείου διότι δεδομένου ότι η Ε.Π.Ε. αποτελεί κεφαλαιουχική εταιρεία με έντονα προσωπικά στοιχεία, η απαγόρευση μεταβίβασης αποτελεί μία από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις απόλυτης επικράτησης του προσωπικού στοιχείου επί του κεφαλαιουχικού, αφού παγιώνονται τα πρόσωπα των εταίρων για ορισμένο χρόνο ή υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Δικαίωμα ελεύθερης μεταβίβασης: Το δικαίωμα ελεύθερης μεταβίβασης δεν πρέπει να έρχεται σε αντίθεση προς τις γενικές διατάξεις για την απαγόρευση κατάχρησης

⁸⁸ Βλ. Σπυρίδωνος, «Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε.», σελ.516.

δικαιωμάτων, οι οποίες έχουν εφαρμογή κατά την άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 281⁸⁹ του ΑΚ. Παράδειγμα κατάχρησης δικαιώματος της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου είναι η εικονική μεταβίβαση που προαναφέρθηκε.

Κεφάλαιο 3.3 Άρθρο 29: Μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου αιτία θανάτου ή λόγω προικός

Στο άρθρο αυτό ορίζονται δύο περιπτώσεις στις οποίες δεν επιτρέπεται να υπάρχει απαγόρευση μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου. Η πρώτη είναι στη μεταβίβαση αιτία θανάτου και η δεύτερη στη μεταβίβαση λόγω συστάσεως προικός. Και οι δύο περιπτώσεις αφορούν φυσικά πρόσωπα, επειδή εάν αυτός που δικαιούται το εταιρικό μερίδιο είναι νομικό πρόσωπο και αυτό λύεται, τότε δεν γίνεται να εφαρμοστούν οι διατάξεις του κληρονομικού δικαίου αλλά θα εφαρμοστούν με βάση το νόμο οι εκάστοτε διατάξεις περί λύσεως και εκκαθάρισης του νομικού προσώπου ή της εταιρείας.

Βέβαια, σήμερα απαγορεύεται κάθε περιουσιακή επίδοση λόγω προικός και συνεπώς κάθε μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου λόγω σύστασης προικός όπως ορίστηκε στο άρθρο 15 § 3 του Νόμου 1329/1983⁹⁰. Επομένως, στην περίπτωση που αποβιώσει κάποιος εταίρος, η ύπαρξη της εταιρείας δεν επηρεάζεται και η μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου ρυθμίζεται κατ' αρχήν από το κληρονομικό δίκαιο του κληρονομούμενου. Βέβαια στην περίπτωση της κληρονομικής διαδοχής επί εταιρικών μεριδίων, θα πρέπει να τηρούνται και οι ειδικές διατάξεις του συγκεκριμένου άρθρου 29 του Ν. 3190/1955.

Σε περίπτωση που υπάρχει καταστατική ρήτρα η οποία απαγορεύει την μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου λόγω θανάτου είναι άκυρη και δεν επιφέρει κανένα έννομο αποτέλεσμα. Επομένως, η κληρονομική διαδοχή επέρχεται και τα εταιρικά μερίδια του κληρονομούμενου αποκτώνται εγκύρως από τους κατά το κληρονομικό δίκαιο κληρονόμους του. Εδώ αξίζει να παρατηρηθεί ότι το κεφαλαιουχικό στοιχείο

⁸⁹ Όπως ορίζει το άρθρο 281 του ΑΚ ότι «η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος».

⁹⁰ Το άρθρο 15 του Ν. 1329/1983 ορίζει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.

επικρατεί του προσωπικού, αφού οι κληρονόμοι εισέρχονται στην εταιρείας, ακόμη και παρά την θέληση των λοιπών εταίρων. Για τους ίδιους λόγους που προαναφέρθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτό ότι άκυρη δεν είναι μόνο η ρήτρα που απαγορεύει ρητώς τη μεταβίβαση λόγω θανάτου, αλλά και αυτή που απλώς την περιορίζεται με οποιονδήποτε τρόπο. Η καταστατική ρήτρα απαγόρευσης της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου λόγω θανάτου η οποία είναι άκυρη σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο, δεν θα πρέπει να συγχέεται με τις καταστατικές ρήτρες υποχρεωτικής εξαγοράς του μεριδίου μετά την επέλευση της κληρονομικής διαδοχής, οι οποίες είναι έγκυρες.

Η διαφορά στην πρώτη περίπτωση είναι ότι ο περιορισμός θα αφορούσε τον κληρονομούμενο αλλά και το δικαίωμα αυτού να διαθέσει όπως επιθυμεί και σε όποιον επιθυμεί μετά τον θάνατό του, την περιουσία του και τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία του όπως για παράδειγμα τα εταιρικά μερίδια της Ε.Π.Ε. Ενώ στη δεύτερη περίπτωση, ο περιορισμός αφορά τα δικαιώματα του κληρονόμου, αφού δηλαδή θα αποκτήσει τα κληρονομηθέντα εταιρικά μερίδια, στη συνέχεια από τη μία πλευρά να διατηρήσει την εταιρική του ιδιότητα και τα εταιρικά μερίδια και από την άλλη να τα διαθέσει ελεύθερος σε οποιονδήποτε τρίτον επιθυμεί.

Θα πρέπει να σημειωθεί, ότι ο θάνατος⁹¹ ενός εταίρου δεν αποτελεί κατ' αρχήν λόγο για να λυθεί η εταιρεία εκ του νόμου, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 44 § 2 του Ν. 3190/1955. Επομένως η εταιρεία μετά το θάνατο του εταίρου συνεχίζει τη λειτουργία της με τους λοιπούς εταίρου και τους κληρονόμους του θανόντος. Όμως είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο καταστατικό ότι ο θάνατος εταίρου αποτελεί λόγο λύσης της εταιρείας με αποτέλεσμα το ίδιο το περιστατικό του θανάτου να έχει ως αποτέλεσμα της λύση της εταιρείας και τη θέση αυτής σε εκκαθάριση. Η συγκεκριμένη ρήτρα για να ισχύει νόμιμα θα πρέπει να τεθεί πριν από την επέλευση του γεγονότος του θανάτου του εταίρου.

Σύμφωνα λοιπόν με τις πλέον θεμελιώδεις αρχές του κληρονομικού δικαίου, ο κληρονόμος αποκτά την κληρονομιά αυτοδικαίως κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου είτε με την ύπαρξη διαθήκης είτε με την κληρονομική διαδοχή. Επομένως, δεν είναι αναγκαία η τέλεση καμίας άλλης πράξης ώστε να περιέλθουν τα εταιρικά μερίδια του θανόντος στους κληρονόμους του, παρά μόνο το γεγονός του

⁹¹ Βλ. Σπυρίδωνος, «Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε.», σελ. 541.

θανάτου του. Όλες οι λοιπές πράξεις, όπως για παράδειγμα η πράξη αποδοχής της κληρονομιάς έχουν μόνο αποδεικτικό χαρακτήρα. Συνεπώς, ο κληρονόμος αποκτά τα μερίδια, ακόμη και στην περίπτωση που οι λοιπές αυτές πράξεις δεν διενεργηθούν ή δεν είναι έγκυρες για οποιαδήποτε αιτία. Αποτέλεσμα όλων των προηγούμενων είναι ότι ο κληρονόμος αποκτά τα μερίδια, στην περίπτωση της κληρονομικής διαδοχής, αυτομάτως από τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, ο οποίος είναι ο χρόνος επαγωγής της περιουσίας του κληρονομούμενου στον κληρονόμο, και όχι σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο στάδιο. Βέβαια, υπάρχει και η άποψη η οποία αναφέρει ότι ο κληρονόμος δεν αποκτά την ιδιότητα του εταίρου ούτε καθίσταται δικαιούχος των εταιρικών μεριδίων του κληρονομούμενου με μόνο το γεγονός της επαγωγής της κληρονομιάς σε αυτόν, αλλά ότι απαιτείται να επέλθουν και οι διατυπώσεις δημοσιότητας όπως ορίζει ο νόμος.

Εφόσον, ο κληρονόμος αποφασίσει λοιπόν να προβεί σε ρητή έγγραφη πράξη αποδοχής κληρονομιάς, η πράξη αυτή γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Το έγγραφο αυτής της πράξης δεν είναι σωστό να συγχέεται με την ίδια την αποδοχή της κληρονομιάς, η οποία επέρχεται κατά τις διατάξεις του κληρονομικού δικαίου αυτοδικαίως όπως ορίζεται και στο άρθρο 1846⁹² του ΑΚ.

Η μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου λόγω θανάτου του εταίρου δεν απαιτεί τροποποίηση του καταστατικού αλλά γίνεται εναρμόνιση του καταστατικού προς τη νέα κατάσταση που δημιουργείται με την είσοδο των κληρονόμων στην εταιρεία, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί από τους διαχειριστές χωρίς να απαιτείται κάποια λήψη απόφασης της Συνέλευσης των Εταίρων.

Η ολοκλήρωση των διατυπώσεων της δημοσιότητας⁹³ όσον αφορά τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου δεν έχει μόνο ως συνέπεια την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων έναντι των τρίτων, αλλά και έναντι του κληρονόμου, ο οποίος θα μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιούχος του εταιρικού μεριδίου της κληρονομιάς από τον χρόνο της επαγωγής.

⁹² Όπως ορίζει το άρθρο 1846 του ΑΚ ότι «ο κληρονόμος αποκτά αυτοδικαίως την κληρονομία μόλις γίνει η επαγωγή με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1198 του ΑΚ περί παράλειψη μετεγγραφής».

⁹³ Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3190/1955 περί δημοσιότητας και τις αλλαγές που έχουν επέλθει με τους Ν. 4250/2014 και 4281/2014.

Ο κάθε κληρονόμος πρέπει να υποβάλει στην εταιρεία όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα, από τα οποία προκύπτει η ιδιότητα αυτού ως κληρονόμου του εταιρικού μεριδίου σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του κληρονομικού δικαίου. Ως προς το ποια είναι τα νομιμοποιητικά έγγραφα των κληρονόμων, αυτά ορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις του κληρονομικού δικαίου και όχι από το νόμο για τη λειτουργία της Ε.Π.Ε.

Εφόσον ολοκληρωθεί η υποβολή όλων των νομιμοποιητικών εγγράφων του κληρονόμου στην εταιρεία, η εταιρεία με τη σειρά της μέσω των νομίμων εκπροσώπων της εγγράφει στο βιβλίο των εταίρων τον κληρονόμο ως νέο εταίρο στη θέση του κληρονομούμενου εξαιτίας της κληρονομικής διαδοχής.

Σε περίπτωση⁹⁴ όπου οι κληρονόμοι είναι περισσότεροι του ενός, αυτοί κατ' αρχήν αποκτούν κατά ιδανικά μέρη τα κληρονομούμενα εταιρικά μερίδια και την μερίδα συμμετοχής του θανόντος. Επομένως, αφού οι κληρονόμοι έχουν εξ αδιαιρέτου μία μερίδα συμμετοχής, έχουν όλοι μαζί μία ψήφο κατά την ψηφοφορία για τον σχηματισμό της πλειοψηφίας κεφαλών ή αριθμητικής πλειοψηφίας. Με άλλα λόγια οι νέοι εταίροι είναι συνδικαιούχοι της μερίδας που κληρονομούν. Για την άσκηση του δικαιώματος ψήφου της μίας μερίδας συμμετοχής εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για την κοινωνία δικαιώματος όπως ορίζεται στο άρθρο 785⁹⁵ του ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή επίσης οι κληρονόμοι έχουν το δικαίωμα να υποδείξουν εγγράφως στην εταιρεία κοινό εκπρόσωπο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 27 § 3 του παρόντος νόμου. Επίσης, είναι φανερό ότι ο κοινός εκπρόσωπος είναι ελευθέρως ανακλητός κατά πάντα χρόνο και με την ίδια διαδικασία, με την οποία έχει οριστεί.

Οι τυχόν περισσότεροι κληρονόμοι θα ευθύνονται εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις έναντι της εταιρείας κατά ρητή νομοθετική επιταγή του άρθρου 27 §4. Εφόσον επέλθει διανομή της κληρονομιάς και επομένως λύση της κοινωνίας των περισσότερων συγκληρονόμων, κάθε κληρονόμος θα λάβει όσα εταιρικά μερίδια αναλογούν στην κληρονομική του μερίδα, αλλά θα αποκτήσει πλέον μία αυτοτελή μερίδα συμμετοχής. Επομένως, όλοι οι εταίροι θα έχουν αυτοτελώς την εταιρική

⁹⁴ Βλ. Σπυρίδωνος, «Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε.», «Περισσότεροι κληρονόμοι θανόντος εταίρου Ε.Π.Ε.», σελ.544.

⁹⁵ Όπως ορίζει το άρθρο 785 του ΑΚ ότι «αν ένα δικαίωμα ανήκει σε περισσότερους από κοινού, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, υπάρχει ανάμεσά τους κοινωνία κατ' ιδανικά μέρη. Σε περίπτωση αμφιβολίας λογίζεται ότι τα μέρη είναι ίσα».

ιδιότητα. Η διανομή μπορεί να γίνει είτε με τη συμφωνία όλων των εταίρων είτε κατόπιν δικαστικής απόφασης.

Κεφάλαιο 3.4 Άρθρο 30 : Κατάσχεση εταιρικού μεριδίου⁹⁶

Το εταιρικό μερίδιο δεν αποτελεί πράγμα ούτε απαίτηση έναντι της εταιρείας, αλλά ένα ιδιόρρυθμο περιουσιακό στοιχείο και σαν τέτοιο αντιμετωπίζεται, όπως αναφέρθηκε και στο άρθρο 27 του ίδιου νόμου. Από νομική πλευρά, εμπίπτει στο άρθρο 1022 του Κώδικα της Πολιτικής Δικονομίας και έτσι σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα αλλά και του παρόντος νόμου 3190/1955 δύναται να κατασχεθεί. Η κατάσχεση του εταιρικού μεριδίου γίνεται μετά από απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου. Επομένως, όπως προκύπτουν τα δικαιώματα στους εταίρους από την κτήση του εταιρικού κεφαλαίου, ταυτόχρονα υπάρχουν και κάποιες υποχρεώσεις που υποχρεούνται να τηρούν διότι σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει η πιθανότητα κατάσχεσης του εταιρικού μεριδίου.

Σύμφωνα με την §2 του άρθρου 30, γίνεται κατανοητό ότι η κατάσχεση του εταιρικού μεριδίου θα πραγματοποιηθεί ακόμα και αν κάτι τέτοιο αντιτίθεται στις διατάξεις του καταστατικού. Μετά την κατάσχεση του εταιρικού μεριδίου, αυτό μπορεί να εκποιηθεί είτε μέσω ενός πλειστηριασμού είτε με απευθείας μεταβίβαση σε κάποιον εταίρο. Στην περίπτωση της μεταβίβασής του σε κάποιον εταίρο, υπάρχει η δυνατότητα να μεταβιβαστεί σε όλους τους εταίρους ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους. Η αξία του εταιρικού μεριδίου δεν είναι η ονομαστική αλλά η πραγματική και το τίμημα για την απόκτησή του μπορεί να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο της ονομαστικής αξίας ανάλογα με την αποτίμηση και τον τρόπο διάθεσής του. Σε περίπτωση πτωχεύσεως του εταίρου, η Ε.Π.Ε. δεν πτωχεύει ούτε η πτώχευσή του συνιστά κατά κανόνα σπουδαίο λόγο για τη λύση της εταιρείας, ενώ ο σύνδικος αποκτά από το νόμο τη διοίκηση δηλαδή τη διαχείριση και τη διάθεση του εταιρικού του μεριδίου. Δηλαδή, δεν συμπεριλαμβάνονται στην πτωχευτική περιουσία του εταίρου όλα τα προσωποπαγή δικαιώματα. Οι συνέπειες κατάσχεσης του εταιρικού κεφαλαίου είναι οι ίδιες με αυτές της απλής μεταβίβασης όπως επίσης και με αυτές που θα αναφερθούν στο επόμενο άρθρο του νόμου, το άρθρο 31. Όσον αφορά τον εταίρο από τον οποίο κατάσχονται τα εταιρικά μερίδια, τότε αυτός είτε χάνει την εταιρική του ιδιότητα στην περίπτωση που κατασχεθούν όλα του τα εταιρικά μερίδια

⁹⁶ Βλ. ενδεικτικά, Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », σελ. 430-435.

, είτε μειώνεται η εταιρική του μερίδα. Οι γενικές συνέπειες από την κατάσχεση του εταιρικού μεριδίου ορίζονται από τον Κώδικα της Πολιτικής Δικονομίας και έπειτα από την απόφαση του δικαστηρίου στον εταίρο είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος δανειστή η διάθεση του εταιρικού μεριδίου, ενώ από την εγγραφή της στο περιθώριο του βιβλίου των εταίρων η διάθεσή του γίνεται άκυρη και έναντι των τρίτων.

Κεφάλαιο 3.5 Άρθρο 31: Αύξηση αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

Τήρηση δημοσιότητας⁹⁷

Το άρθρο αυτό δεν αναφέρεται καθαρά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων, αλλά ορίζει ότι για κάθε διαδικασία και για οποιαδήποτε μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου, απαιτείται η τήρηση της δημοσιότητας η οποία ορίζεται στο άρθρο 8 του παρόντος νόμου.

Ειδικότερα, ως συνέχεια του προηγούμενου άρθρου, ορίζεται το αμεταβίβαστο των προσωπαγών δικαιωμάτων του εταίρου που αποχωρεί από την εταιρεία. Δηλαδή, ο νέος εταίρος ή ο ήδη εταίρος ο οποίος αυξάνει τα εταιρικά του μερίδια στην εταιρεία, καταλαμβάνει αυτόματα με τη απόκτηση των νέων εταιρικών μεριδίων τη εν γένει νομική θέση του μεταβιβάζοντος στην εταιρεία ως προς όλα τα δικαιώματα και όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτά. Ωστόσο, δεν μεταβιβάζονται αυτόματα τα τυχόν δημιουργούμενα προσωπαγή δικαιώματα και προσωπαγείς υποχρεώσεις του εταίρου δηλαδή εκείνα τα δικαιώματα και εκείνες οι υποχρεώσεις, που δεν συνδέονται με το εταιρικό μερίδιο και την αντικειμενικοποίηση του εταιρικού μεριδίου αλλά συνδέονται με το πρόσωπο του μεταβιβάζοντος εταίρου, γεγονός που σημαίνει ότι η διάρκειά τους συνδέεται στενά με το πρόσωπό του. Επίσης, ο αποκτών το εταιρικό μερίδιο, δεν αναλαμβάνει τα δικαιώματα που απορρέουν από ενοχικές συμβάσεις του πρώην εταίρου με άλλους εταίρους ή τρίτους διότι αυτές παράγουν έννομες συνέπειες αποκλειστικά μεταξύ των προσώπων των συμβληθέντων.

Η τήρηση των διατυπώσεων, ωστόσο, απαιτείται στην περίπτωση που επέρχεται μεταβολή στο πρόσωπο των εταίρων και όταν αυξάνει ή μειώνεται ο αριθμός των εταιρικών τους μεριδίων. Είναι γνωστό και έχει αναφερθεί και παραπάνω ότι η

⁹⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3190/1955 περί δημοσιότητας και τις αλλαγές που έχουν επέλθει με τους Ν. 4250/2014 και 4281/2014.

τήρηση της δημοσιότητας αποτελεί όρο ενεργού της μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου έναντι των τρίτων. Οι διατάξεις που ορίζουν τη τήρηση της δημοσιότητας έχουν χαρακτήρα δημοσίου δικαίου και αποσκοπούν στην προστασία των συμφερόντων έναντι των τρίτων από τη μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου.

Κεφάλαιο 3.6 Άρθρο 32 : Δάνεια εταίρων προς την εταιρεία

Το άρθρο⁹⁸ αυτό ορίζει ένα από τα δικαιώματα των εταίρων με το οποίο τους επιτρέπει να δανειοδοτούν την εταιρεία. Η δανειοδότηση της εταιρείας από τους εταίρους της είναι πάντοτε επωφελής για τις συναλλαγές της, κυρίως όταν το εταιρικό της κεφάλαιο είναι δυσανάλογο με τις απαιτήσεις του σκοπού της εταιρείας και η υλοποίησή του απαιτεί την καταβολή περισσότερων κεφαλαίων. Στις περιπτώσεις αυτές, η δανειοδότηση της εταιρείας από τους εταίρους της, μπορεί να προβλέπεται και στο καταστατικό ως άλλη παρεπόμενη παροχή. Σε περίπτωση που υπάρχει μία τέτοια καταστατική συμφωνία, η χορήγηση δανείου στην εταιρεία είναι υποχρεωτική για τον εταίρο που έχει δεσμευθεί. Όμως λόγω της ανεπιφύλακτης και γενικής διατύπωσης της πρώτης παραγράφου του άρθρου αυτού, η απαγόρευση παροχής εμπραγμάτου ασφαλείας επί στοιχείων της εταιρείας ισχύει και στην περίπτωση της δανειοδότησης. Οι εταίροι λοιπόν δύνανται είτε να συνάπτουν δάνειο με την εταιρεία υπό την έννοια του νόμου, είτε να καταθέτουν χρήματα στο ταμείο της εταιρείας υπό την μορφή « προσωρινών καταθέσεων».

Όπως προαναφέρθηκε, το άρθρο αυτό δεν απαγορεύει γενικά τη δανειοδότηση της εταιρείας από τους εταίρους αλλά, την απαγορεύει μόνο σε περίπτωση που πραγματοποιείται με την παροχή εμπράγματης ασφάλειας επί αγαθών της εταιρικής περιουσίας. Συνεπώς, οι εταίροι δεν έχουν το δικαίωμα να παρέχουν δάνειο στην εταιρεία με την σύσταση υποθήκης από την μεριά της εταιρείας ή με την εγγραφή προσημείωσης ή με την προσθήκη ενεχύρου σε περιουσιακά αγαθά της εταιρείας. Επομένως, η παρά την απαγόρευση σύσταση εμπράγματου ασφαλείας είναι άκυρη. Άκυρη είναι μόνο η εμπράγματη ασφάλεια και όχι το δάνειο που θα συναφθεί.

⁹⁸ Βλ. ενδεικτικά, Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », σελ 438-441.

Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου ορίζει επίσης, ότι κατά αμάχητο τεκμήριο, σε περίπτωση όπου η εξόφληση των δανείων των εταίρων προς τη εταιρεία ματαιώνει εν όλω ή εν μέρει την ικανοποίηση των απαιτήσεων των τρίτων πιστωτών, η εξόφληση αυτή των δανείων των εταίρων προς την εταιρεία θεωρείται μη γενόμενη. Η ανεπάρκεια της εταιρικής περιουσίας για την ικανοποίηση των εταιρικών δανειστών πρέπει να αποδεικνύεται και συνιστά το κρίσιμο κριτήριο, το οποίο καθιστά άκυρες, δηλαδή ως μη γενόμενες, τις καταβολές για την εξόφληση των δανείων των εταίρων προς την εταιρεία.

Στην περίπτωση, όπου η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την εξόφληση των εταιρικών δανειστών, η εταιρεία υποχρεούται να ικανοποιήσει πρώτα τους δανειστές και μετά να καλύψει τα λοιπά χρέη.

Με τη σειρά της και η § 3 ορίζει ότι σε περίπτωση λύσης της εταιρείας εξαιτίας οποιουδήποτε λόγου, εκτός από την κατάσταση πτώχευσης, η ικανοποίηση των εταίρων δανειστών ακολουθεί μετά από την ικανοποίηση των άλλων δανειστών και οι απαιτήσεις τους ικανοποιούνται μετά την εξόφληση των υπολοίπων χρεών της εταιρείας. Στο σημείο αυτό φαίνεται η προστασία που παρέχεται στους τρίτους δανειστές και η μειονεκτική θέση των εταίρων δανειστών. Διότι υπάρχει περίπτωση να μην εξοφληθούν ποτέ τα δάνεια που έχουν χορηγήσει στην εταιρεία.

Κεφάλαιο 3.7 Άρθρο 33 : Έξοδος εταίρου και αποκλεισμός εταίρου

Το συγκεκριμένο άρθρο ορίζει και ρυθμίζει την έξοδο και τον αποκλεισμό του εταίρου. Η έξοδος του εταίρου⁹⁹ σε μια Ε.Π.Ε. είναι πολύ δύσκολη υπόθεση για πολλούς λόγους με κυριότερο αυτόν της λύσης της εταιρείας. Οι διατάξεις του καταστατικού που αναφέρονται στο γεγονός της εξόδου ή του αποκλεισμού θα πρέπει αρχικά να υπάρχουν και έπειτα να ορίζονται πολύ προσεκτικά.

Η διατύπωση του νόμου δείχνει τη διάθεση του νομοθέτη να αφήσει στους εταίρους την επιλογή του στοιχείου που θα επικρατήσει. Δηλαδή αν θα επικρατήσει το προσωπικό ή το κεφαλαιουχικό. Επομένως, το καταστατικό είναι το πλέον αρμόδιο που θα διευκολύνει ή θα δυσκολέψει την έξοδο του εταίρου. Ο νόμος, το μοναδικό

⁹⁹ Βλ. ενδεικτικά, Σπυρίδωνος, « Δίκαιο Ι.Κ.Ε. & Ε.Π.Ε. », σελ.556 επ.

στοιχείο που ορίζει για το δικαίωμα εξόδου του εταίρου από την εταιρεία είναι ότι επιτρέπει την έξοδο μόνο αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και μετά από σχετική απόφαση του Προέδρου του Μονομελούς Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας. Επομένως, το καταστατικό δύναται να ορίζει και τις κατ' ιδίαν προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος. Σε κάθε περίπτωση, τόσο η έξοδος όσο και ο αποκλεισμός του εταίρου καταχωρούνται στο βιβλίο των εταίρων για την επέλευση των εννόμων συνεπειών ειδικά έναντι της εταιρείας και υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου για την ενέργειά τους έναντι των τρίτων. Αντίθετα, τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης πραγματοποιείται μόνο στην περίπτωση που αυτή επιβάλλεται από άλλες διατάξεις του νόμου, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου.

Η έξοδος και ο αποκλεισμός του εταίρου, επέρχονται με την πλήρωση όλων των κατά το νόμο στοιχείων του πραγματικού τους. Η αξιολογική εκτίμηση των στοιχείων του νόμου διαφοροποιείται σε κάθε περίπτωση ανάλογα με το αν πρόκειται για έξοδο ή αποκλεισμό του εταίρου. Εκτός δηλαδή από την σχετική αίτηση του εταίρου για άσκηση του δικαιώματός του, απαιτείται και απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου. Με την απόφαση του δικαστηρίου αναγνωρίζεται η ύπαρξη σπουδαίου λόγου, επιτρέπεται η έξοδος του εταίρου και προσδιορίζεται η αξία της μερίδας συμμετοχής του εξερχόμενου.

Οι λόγοι για του οποίους έχει το δικαίωμα να αποχωρήσει ένας εταίρος είναι πολλοί. Οι λόγοι¹⁰⁰ μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες, σε αυτούς που έχουν αντικειμενικό χαρακτήρα και σε αυτούς που έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν λόγοι όπως μη αποδοτικότητα της εταιρείας, αδυναμία επίτευξης εταιρικού σκοπού, κακή διοίκηση ή κακή πορεία των εταιρικών υποθέσεων, άσκηση ανταγωνισμού από άλλον ή άλλους εταίρους, συνεχιζόμενη εκμετάλλευση της μειοψηφίας, μη σύγκλιση της Γενικής Συνελεύσεως για μεγάλο χρονικό διάστημα ή όταν αυτή απαιτείται για την σωστή πορεία της Ε.Π.Ε., μη ενημέρωση των εταίρων για την εξέλιξη των εταιρικών υποθέσεων και πολλοί άλλοι. Στην κατηγορία των λόγων οι οποίοι έχουν υποκειμενικό χαρακτήρα μπορούν να είναι η μη άσκηση των εταιρικών καθηκόντων λόγω μακράς ασθένειας ή αδυναμίας παρακολούθησης των εταιρικών δρώμενων λόγω διαμονής σε άλλη χώρα. Βέβαια

¹⁰⁰ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », σελ. 447.

καλό θα ήταν να τονισθεί και πάλι ότι μόνο η σχετική αίτηση του εταίρου στο αρμόδιο Πρωτοδικείο δεν είναι αρκετή από μόνη της , εάν δεν υπάρξει και η αντίστοιχη απόφαση.

Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ότι ένας εταίρος δύναται να αποχωρήσει με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι να μεταβιβάσει όλα του τα εταιρικά μερίδια σε άλλον εταίρο ή σε τρίτο. Ο δεύτερος τρόπος να αποχωρήσει είναι με συμφωνία εξόδου μέσω του καταστατικού, δηλαδή εάν συντρέχει λόγος που ορίζεται από το καταστατικό ως προϋπόθεση εξόδου του εταίρου. Στον πρώτο τρόπο την αξία της μερίδας συμμετοχής αναλαμβάνει να την καλύψει ο αποκτών τα μερίδια ενώ στο δεύτερο τρόπο την αναλαμβάνει η εταιρεία. Το ποσό για την καταβολή της αξίας των εταιρικών μεριδίων η εταιρεία το αφαιρεί είτε από τα αποθεματικά της είτε από μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Επομένως, στην περίπτωση που αναλαμβάνει η εταιρεία την κάλυψη των μεριδίων , επέρχεται μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και είναι άκρως επικίνδυνο για την εταιρεία διότι υπάρχει περίπτωση η μείωση αυτή να οδηγήσει σε μείωση του εταιρικού κεφαλαίου κάτω από το ελάχιστο επιτρεπτό όριο με αποτέλεσμα να αναγκαστεί η εταιρεία να προβεί σε ισόποση αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου της ή να οδηγηθεί σε λύση. Επίσης, σημαντικό να αναφερθεί είναι ότι ο εξερχόμενος εταίρος διατηρεί την εταιρική του ιδιότητα μέχρι τη στιγμή που θα καταβληθεί σε αυτόν η αξία της μερίδας συμμετοχής του. Στην περίπτωση που αποχωρήσει ο εταίρος και ταυτόχρονα επέλθει μείωση του εταιρικού κεφαλαίου, απαιτείται τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης , εφόσον αποτελεί προϋπόθεση για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μετά από σχετική απόφαση της συνέλευσης των εταίρων. Η δικαστική απόφαση έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα όσον αφορά την ύπαρξη των κατά το νόμο προϋποθέσεων για την άσκηση της δήλωσης του εταίρου όμως συγχρόνως η απόφαση διαπλάσσει μία νέα νομική σχέση. Η απόφαση είναι τελεσίδικη και έτσι επέρχονται τα αποτελέσματά της, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά για την επέλευση μίας ορισμένης ενέργειας.

Ο εταίρος μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα εξόδου του από την εταιρεία με σχετική μονομερή δήλωση απευθυντέα¹⁰¹, η οποία ορίζεται στο άρθρο 167¹⁰² του Α.Κ, προς την εταιρεία, η οποία αρχίζει να παράγει νομική ενέργεια από την κατά νόμο

¹⁰¹ Απευθυντέα είναι η μονομερής δικαιοπραξία, για την έναρξη ενέργειας της οποίας απαιτείται η περιέλευση της δήλωσης βουλήσεως σε άλλο πρόσωπο.

¹⁰² Όπως ορίζει το άρθρο 167 του ΑΚ ότι «Η δήλωση της βούλησης έχει νομική ενέργεια μόνο αφότου περιέλθει σε πρόσωπο στο οποίο απαιτείται να απευθυνθεί».

περιέλευσή της στην εταιρεία και ολοκληρώνεται με καταβολή της αξίας της μερίδας συμμετοχής του εξερχόμενου εταίρου. Επίσης ο εταίρος μπορεί να έχει και ειδικό δικαίωμα εξόδου όπως για παράδειγμα σε περίπτωση που μεταβληθεί το αντικείμενο της επιχείρησης.

Όσον αφορά τον αποκλεισμό του εταίρου, πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι διαφέρει ουσιωδώς από την έξοδο του εταίρου. Τόσο η έξοδος, όσο και ο αποκλεισμός έχουν ως αποτέλεσμα την αποχώρηση του εταίρου από την εταιρεία. Αποκλεισμός επέρχεται με την ύπαρξη σπουδαίου λόγου. Σπουδαίος λόγος δεν νοείται μόνο αυτός που επιφέρει οικονομική ζημία για την εταιρεία αλλά και αυτός ο οποίος διαταράσσει τις σχέσεις των εταίρων. Στο σημείο όμως αυτό, κρύβεται ένα επικίνδυνο σημείο διότι μπορεί οι εταίροι να συνωμοτήσουν εναντίον ενός εταίρου και με την δικαιολογία ύπαρξης σπουδαίου λόγου να τον αποκλείσουν από την εταιρεία και στη συνέχεια από τα κέρδη. Η απόφαση για αποκλεισμό του εταίρου λαμβάνεται από την Γενική Συνέλευση και μετά από σχετική αίτηση που κατατίθεται στο Πρωτοδικείο με ευθύνη των διαχειριστών ή των εταίρων, ο Δικαστής συνεκτιμώντας όλα τα στοιχεία λαμβάνει την απόφαση η οποία έχει τελεσίδικο χαρακτήρα. Το βάρος της αποδείξεως των ισχυρισμών τους το έχουν οι διαχειριστές ή οι εταίροι ανάλογα με το ποιος έκανε την αίτηση. Σπουδαίος λόγος για τον αποκλεισμό του εταίρου θα μπορούσε να είναι η μη τήρηση των υποχρεώσεων λόγω της εταιρικής του ιδιότητας, η ανταγωνιστική συμπεριφορά, η κατάχρηση της εμπιστοσύνης και άλλοι. Επίσης, ο σπουδαίος λόγος αποκλεισμού του εταίρου πρέπει να υφίσταται τόσο κατά το χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης όσο και κατά το χρόνο της λήψης της απόφασης της Συνέλευσης των εταίρων.

Τέλος, ο εταίρος ο οποίος εξέρχεται ή αποκλείεται από την εταιρεία έχει κάποια δικαιώματα σε περίπτωση που δεν καταβληθεί από την εταιρεία η αξία τα μερίδας συμμετοχής. Η απόφαση του δικαστηρίου για τον αποκλεισμό του εταίρου, δεν διατάσσει και την καταβολή της αξίας της μερίδας συμμετοχής, ούτε η ίδια προσδιορίζει την σχετική αξίωση του εταίρου. Αλλά απαιτείται η έκδοση ξεχωριστής απόφασης, η οποία κατά το νόμο εκδίδεται από διαφορετικό δικαστήριο. Επομένως, γίνεται φανερό ότι η απόφαση για τον προσδιορισμό της αξίας της μερίδας συμμετοχής διακρίνεται από την απόφαση περί αποκλεισμού, αφού κατά το νόμο απαιτείται η παρέμβαση και έκδοση σχετικής απόφασης ενός άλλου δικαστηρίου.

Επιπρόσθετα, για την ικανοποίηση της ως άνω αξίωσης του εξερχόμενου ή αποκλειόμενου εταίρου προηγείται η λήψη αποφάσεως της συνελεύσεως των εταίρων της εταιρείας σχετικά με τη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και σχετικά με την τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης.

Το ζήτημα¹⁰³ που τίθεται όμως είναι ο τρόπος που θα μεταχειριστεί η εταιρεία, σε περίπτωση που βρίσκεται υπό εκκαθάριση, την αξίωση του εταίρου για την καταβολή της αξίας της μερίδας συμμετοχής του. Το πρόβλημα αυτό τίθεται διότι ο νόμος σιωπά. Έτσι λοιπόν, το πρόβλημα αυτό θα λυθεί με βάση τις ειδικές ρυθμίσεις για την εκκαθάριση της Ε.Π.Ε. σε συνδυασμό με τον νομικό χαρακτήρα της απαίτησης του εταίρου που εξέρχεται ή αποκλείεται. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο εξερχόμενος ή ο αποκλειόμενος εταίρος διατηρεί την εταιρική του ιδιότητα μέχρι να ικανοποιηθεί το δικαίωμά του για καταβολή της αξίας της εταιρικής του μερίδας από την μεριά της εταιρείας. Βέβαια, η ιδιότητά του δεν εμπεριέχει πλέον την άσκηση των λοιπών περιουσιακών δικαιωμάτων του εταίρου.

«Το δικαίωμα του αποχωρόντος προς καταβολή της κατά το νόμο ή το καταστατικό αποζημίωσης της εταιρικής μερίδας είναι επίσης περιουσιακό και έχει ως αντικείμενο την πλήρη οικονομική αξία της εταιρικής μερίδας κατά τον χρόνο του αποχωρισμού του εταίρου. Άρα, για τον υπολογισμό της, λαμβάνεται υπ' όψη η εν γένει περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας κατά τον χρόνο αυτό¹⁰⁴». Έτσι λοιπόν, για το τιθέμενο εδώ πρόβλημα, καθοριστική σημασία έχει ο χρόνος της δήλωσης του εταίρου περί εξόδου του από την εταιρεία και της υποβολής της αίτησης στο δικαστήριο για τον αποκλεισμό του. Έτσι «ο εταίρος, ως προς την εν λόγω αξίωση, αποκτά μάλλον την ιδιότητα του πιστωτή της εταιρείας και όχι του εταίρου ή του δανειστή εταίρου¹⁰⁵». Με λίγα λόγια, «η αξίωση του εξερχόμενου ή αποκλειόμενου εταίρου προς καταβολή της δικαστικά προσδιορισθείσας αξίας της μερίδας συμμετοχής του μοιάζει ως προς τα

¹⁰³ Βλ. Μάρκου, «Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», «γ' Δικαιώματα εταίρου επί μη καταβολής εταιρικής μερίδας», σελ.456.

¹⁰⁴ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., Δικαίωμα εταίρου επί μη καταβολής εταιρικής μερίδας, Ερμηνεία άρθρου 33 του Ν.3190/1995, σελ. 456.

¹⁰⁵ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., Δικαίωμα εταίρου επί μη καταβολής εταιρικής μερίδας, Ερμηνεία άρθρου 33 του Ν.3190/1995, σελ. 456.

βασικά της στοιχεία περισσότερο με την αξίωση του εταιρικού πιστωτή, γεγονός που δικαιολογεί και την ανάλογη μεταχείρισή της¹⁰⁶».

Βέβαια από το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο συγκεκριμένο άρθρο απορρέει και το δικαίωμα του κάθε εταίρου να μπορεί να ζητήσει από το Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας κατά την τακτική διαδικασία να αποκλείσει άλλον εταίρο από την εταιρεία, εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος και έχει προηγηθεί σχετική απόφαση της Συνέλευσης των εταίρων.

Κεφάλαιο 3.8 Άρθρο 34 : Γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων¹⁰⁷

Κάθε εταίρος πρέπει και μπορεί να έχει πλήρη και σαφή ενημέρωση για την εξέλιξη των εταιρικών υποθέσεων. Το δικαίωμα ελέγχου και ενημέρωσης για τις υποθέσεις της εταιρείας, που για τον εταίρο είναι σπουδαιότατο και απορρέει από την υποχρέωση κάθε εταίρου προς επιδίωξη κοινού σκοπού με κοινές εισφορές, δεν ρυθμίζεται ενιαία, ούτε έχει ομοιόμορφο περιεχόμενο για όλες τις εταιρικές μορφές και για κάθε συμμετοχή στην εταιρεία. Εκτός από το απεριόριστο συλλογικό δικαίωμα της συνέλευσης των εταίρων, με το οποίο ο κάθε εταίρος μπορεί να απαιτεί από τους διαχειριστές κατά πάντα χρόνο πληροφόρηση για τις εταιρικές υποθέσεις και την πορεία τους, το συγκεκριμένο άρθρο καθιερώνει για κάθε εταίρο ατομικό δικαίωμα γνώσης της πορείας των εταιρικών υποθέσεων. Πρόκειται λοιπόν όπως προαναφέρθηκε για ατομικό εταιρικό δικαίωμα ελέγχου της διοίκησης, αυτενεργούς πληροφόρησης του εταίρου και γνώσης της πορείας των εταιρικών υποθέσεων. Η γνώση αυτή των εταίρων απορρέει από την εταιρική ιδιότητα και τη δυνατότητα την οποία παρέχει ο νόμος και το καταστατικό της εταιρείας, η άσκηση της διαχείρισης να ανατίθεται σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα εταίρους ή και τρίτους και οι υπόλοιποι εταίροι να αποκλείονται από τη διαχείριση της εταιρείας. Το δικαίωμα λοιπόν αυτό του εταίρου συνδέεται με την ιδιότητα του εταίρου και δεν μεταβιβάζεται αυτοτελώς παρά μόνον από κοινού με την ιδιότητα αυτή.

¹⁰⁶ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., Δικαίωμα εταίρου επί μη καταβολής εταιρικής μερίδας, Ερμηνεία άρθρου 33 του Ν.3190/1995, σελ. 457.

¹⁰⁷ Βλ. ενδεικτικά, Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.», σελ. 458-462.

Επίσης, στο άρθρο αυτό αναφέρεται πως ο κάθε εταίρος δικαιούται να λάβει γνώση των εταιρικών υποθέσεων κατά το πρώτο δεκαήμερο από την λήξη κάθε τριμήνου αυτοπροσώπως ή μέσω αντιπροσώπου. Το χρονικό περιθώριο είναι φυσικά ενδεικτικό και αναφέρεται γιατί συνήθως σε εκείνο το διάστημα η εταιρεία έχει ολοκληρώσει όλες τις υποχρεώσεις της σε θέματα φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), μισθοδοσίας, φορολογίας εισοδήματος και η πληροφόρηση είναι ορθότερη και ακριβέστερη.

Η διάταξη επίσης παρέχει στον εταίρο το δικαίωμα λήψης αποσπασμάτων του βιβλίου των εταίρων και του βιβλίου των πρακτικών από τις συνελεύσεις με δικές του δαπάνες. Η εξέταση των βιβλίων σύμφωνα με το νόμο δύναται να γίνει κατά το πρώτο δεκαήμερο από τη λήξη κάθε ημερολογιακού τριμήνου. Με αυτό το δικαίωμα προστατεύεται το συμφέρον του εταίρου αλλά επίσης έχει και ως σκοπό να προστατέψει το συμφέρον της εταιρείας το οποίο αποτελεί κοινό συμφέρον των εταίρων και είναι εξ ορισμού είναι το απώτατο όριο άσκησης όλων των εταιρικών δικαιωμάτων όπως ορίζεται και από το άρθρο 741¹⁰⁸ του ΑΚ. Έτσι μπορεί να εξηγηθεί και η ευρύτητα του περιεχομένου του στο νόμο και η έλλειψη περαιτέρω περιορισμών άσκησης του ή η μη εξάρτηση της άσκησης του παρόντος δικαιώματος από την άσκηση ενός άλλου δικαιώματος. Η έλλειψη τέτοιου είδους περιορισμών στη διάταξη δεν αποκλείει όμως την εφαρμογή εκείνων των περιορισμών, οι οποίοι αναφέρονται γενικά στην άσκηση του δικαιώματος με βάση τις θεμελιώδεις αρχές του εταιρικού δικαίου.

Σημαντικό θα ήταν να αναφερθεί ότι εξαιτίας της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ο διαχειριστής δεν δύναται να αρνηθεί σε έναν εταίρο την παροχή πληροφοριών, τις οποίες έχει ήδη παράσχει σε άλλον.

Για να ασκήσει ο εταίρος το δικαίωμα αυτό, δεν απαιτείται η συναίνεση ή κάποια άδεια των οργάνων της εταιρείας, ούτε επίσης και σχετική απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, εφόσον το δικαίωμα αυτό είναι ατομικό και στηρίζεται ευθέως στο νόμο και στρέφεται κατά της εταιρείας, η οποία από την πλευρά της υποχρεούται σε ικανοποίησή του μέσω των αρμοδίων οργάνων της. Σε περίπτωση όπου οι διαχειριστές αρνηθούν τον έλεγχο και να επιδείξουν τα βιβλία και τα λοιπά έγγραφα

¹⁰⁸ Όπως ορίζει το άρθρο 741 του ΑΚ ότι «με τη σύμβαση της εταιρείας δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό».

της εταιρείας ή δε διευκολύνουν τον εταίρο στον εν λόγω έλεγχο, δύναται ο εκάστοτε εταίρος να προσφύγει στο δικαστήριο προκειμένου η εταιρεία να υποχρεωθεί προς τούτο δικαστικώς. Σε περιπτώσεις κατεπείγοντος¹⁰⁹ δύναται το δικαστήριο να υποχρεώσει τους διαχειριστές προς τούτο κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ορίζοντας συγχρόνως τις μέρες και τις ώρες του ελέγχου εκ μέρους του εταίρου.

Σκοπός του δικαιώματος αυτού είναι η εκ μέρους του εταίρου γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων. Εξάλλου το δικαίωμα πληροφόρησης κάθε εταίρου είναι προϋπόθεση και εγγύηση για την λήψη των σωστών αποφάσεων αλλά και την άσκηση ελέγχου γιατί σε περίπτωση που εταίρος δεν είναι και διαχειριστής χρειάζεται πληροφορίες για την περιουσιακή κατάσταση και την ευθύνη της εταιρείας διότι παρόλο τον διαχωρισμό των ευθυνών μεταξύ εταίρου και εταιρείας, επιδρά στην περιουσιακή αξία των εταιρικών μεριδίων του και στα περιουσιακά του δικαιώματα. Χωρίς τη σωστή ενημέρωση που αποτελεί και βασικό στοιχείο για τη λήψη ορθών αποφάσεων, ο εταίρος δεν είναι σε θέση να σχηματίσει δική του γνώμη για τη λήψη μίας απόφασης που θα κρίνει το μέλλον της εταιρείας αλλά και το δικό του. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου είναι αναγκαστικού δικαίου και δεν καταργούνται καταστατικά αλλά όπως προαναφέρθηκε ούτε ο διαχειριστής μπορεί να αρνηθεί την παροχή πληροφοριών στους εταίρους. Γι' αυτό το λόγο υπάρχουν πολλές αντιδράσεις. Διότι μερικοί πιστεύουν ότι είναι αναφαίρετο δικαίωμα των εταίρων και άλλοι πιστεύουν ότι υπάρχει πιθανότητα να υπάρξει κατάχρηση του δικαιώματος από κακόβουλα πρόσωπα όπως για παράδειγμα στην περίπτωση όπου κάποιος δρα ανταγωνιστικά και όχι υπέρ της εταιρείας. Μολονότι ο εντοπισμός ενός τέτοιου εταίρου είναι δύσκολος, η πληροφόρηση και η ενημέρωση είναι πολύ σημαντικά για την εύρυθμη λειτουργία της Ε.Π.Ε. Τέλος, το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να ασκηθεί από πρόσωπο που δεν έχει την εταιρική ιδιότητα όπως για παράδειγμα είναι ο ενεχυρούχος δανειστής ή ο επικαρπωτής του εταιρικού μεριδίου, οι οποίοι όμως χωρίς αμφιβολία επιτρέπεται να το ασκούν ως αντιπρόσωποι του εταίρου.

¹⁰⁹ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », « III Νομική θέση διαχειριστών κατά την άσκηση », σελ. 460.

Κεφάλαιο 3.9 Άρθρο 35 : Διανομή κερδών

Ένα άλλο και πολύ σημαντικό δικαίωμα των εταίρων που απορρέει από την εταιρική τους ιδιότητα είναι η συμμετοχή τους στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν ανάλογα με τα εταιρικά μερίδια που έχουν υπό την κατοχή τους.

Η υπό στενή έννοια περιουσία της εταιρείας περιλαμβάνει μόνο το ενεργητικό της δηλαδή κυρίως τα δικαιώματα. Δικαιώματα εμπράγματα και ενοχικά κυρίως απαιτήσεις κατά τρίτων, άυλα αγαθά, αλλά και πραγματικές καταστάσεις. Το κέρδος¹¹⁰ στην κεφαλαιουχική εταιρεία δεν προκύπτει αποκλειστικά από τη σύγκριση του ενεργητικού και του παθητικού της εταιρείας. Αλλά προκύπτει από τη σχέση μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας και των πηγών προέλευσής τους σε μία δεδομένη στιγμή. Η εταιρεία μπορεί να έχει κέρδη όταν αυξάνεται η περιουσία της. Είναι φανερό ότι από την αύξησή της ωφελούνται άμεσα και οι εταίροι υπό την έννοια ότι μέσω αυτής γίνεται μεγαλύτερη η οικονομική αξία των εταιρικών μεριδίων και συνεπώς η αξία της μερίδας συμμετοχής του κάθε εταίρου. Με την απόφαση της συνέλευσης των εταίρων ορίζεται ο τρόπος διάθεσής ή χρησιμοποίησής τους. Επίσης πριν την απόφαση για τη διάθεση, προηγείται η απόφαση με την οποία εγκρίνεται ο ισολογισμός και έπειτα *«οι εταίροι αποφασίζουν είτε την εν όλω ή την εν μέρει διανομή είτε την παραμονή τους στην εταιρεία προς ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων της»¹¹¹*.

Το καθαρό κέρδος προκύπτει μετά από την αφαίρεση του φόρου και διανέμεται υποχρεωτικά στους εταίρους εάν δεν υπάρχει κάποια σχετική διάταξη στο καταστατικό. Βέβαια από το κέρδος πρέπει εκ του νόμου να παρακρατηθεί το 1/20 για να σχηματιστεί το τακτικό αποθεματικό. Οι διατάξεις του δικαίου για τη διανομή των κερδών στην Ε.Π.Ε αποτελούν κατ' αρχήν αναγκαστικό δίκαιο. Επομένως, η διανομή κερδών της Ε.Π.Ε. είναι όρος στενότερος της διάθεσής τους η οποία περιλαμβάνει, όχι μόνο τη διανομή, αλλά και την αποθεματοποίησή τους.

Επομένως, το άρθρο 35 ρυθμίζει το δικαίωμα όλων των εταίρων επί των ετήσιων κερδών, το οποίο δημιουργείται με το κλείσιμο της εταιρικής χρήσης και

¹¹⁰ Στην Ε.Π.Ε., η έννοια του κέρδους καθορίζεται από την περιορισμένη ευθύνη όλων των εταίρων και την αποστολή του εταιρικού κεφαλαίου.

¹¹¹ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., απόφαση συνέλευσης για διάθεση κερδών, Ερμηνεία άρθρου 35 του Ν.3190/1995, σελ.464.

συγκεκριμενοποιείται στην αξίωση του κάθε εταίρου επί των καθαρών κερδών της εταιρείας, τα οποία εμφανίζονται στον ετήσιο ισολογισμό της.

Η παράγραφος 1 περιέχει ρύθμιση ενδοτικού δικαίου¹¹² δηλαδή η ρύθμιση η οποία ισχύει όταν λείπει μία διαφορετική ρύθμιση των εταίρων, ενώ στην §2 περιέχεται κανόνας αναγκαστικού δικαίου, ο οποίος δεν δύναται να τροποποιηθεί με αντίθετη διάταξη του καταστατικού. Οι εταίροι έχουν το δικαίωμα να συμπεριλάβουν εγκύτως στο καταστατικό της εταιρείας πρόσθετες συμφωνίες όπως η διανομή καθαρών κερδών από παλαιότερες χρήσεις, η διάλυση ήδη σχηματισθέντων αποθεματικών και η διανομή τους στους εταίρους. Αυτό συμβαίνει λόγω της βασικής αρχής της αυτονομίας της βούλησης των εταίρων.

Το άρθρο επίσης στην § 2 περιέχει ρύθμιση η οποία απαγορεύει τη διανομή μη πραγματικών κερδών και υποχρεώνει τους εταίρους που τα έλαβαν σε επιστροφής τους, θεωρώντας ότι αυτή εμμέσως συνιστά επιστροφή εταιρικού κεφαλαίου. Διότι , ο νόμος όταν αναφέρει κέρδη, εννοεί τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν στον ισολογισμό.

Απόφαση της γενικής συνέλευσης απαιτείται όχι μόνο για τη διανομή αλλά και για τη διάθεση των κερδών. Επίσης θα πρέπει να διακριθεί η απόφαση για την έγκριση του ισολογισμού με την απόφαση για τη διανομή των κερδών, διότι αντιστοιχούν σε διαφορετικές λειτουργίες της συνέλευσης των εταίρων. Από την λήψη της απόφασης για τη διάθεση των κερδών, ο εταίρος αποκτά αξίωση προς διανομή, με αποτέλεσμα ο εταίρος να γίνεται πιστωτής της εταιρείας. Για τη διανομή των κερδών απαιτείται σχετική διάταξη στο καταστατικό και σε περίπτωση που λείπει μία τέτοια διάταξη απαιτείται ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων.

Τέλος, σημαντικό είναι να αναφερθούν οι προϋποθέσεις που απαιτούνται ώστε ο εταίρος να ασκήσει το δικαίωμά του στη συμμετοχή των κερδών της εταιρείας. Η πρώτη προϋπόθεση είναι να υπάρχουν καθαρά κέρδη στον ισολογισμό που καταρτίζεται από τους διαχειριστές. Δεύτερον, να υπάρχει απόφαση από τη συνέλευση των εταίρων για την έγκριση του ισολογισμού και τρίτον, η απόφαση της συνέλευσης των εταίρων για τη διανομή των κερδών.

¹¹² Οι ρυθμίσεις ενδοτικού δικαίου είναι ρυθμίσεις, των οποίων η εφαρμογή τους μπορεί να αποκλεισθεί από την ιδιωτική βούληση.

«Διανομή κερδών στους εταίρους επιτρέπεται κατά το παραγωγικό στάδιο, όχι όμως όταν βρίσκεται η εταιρεία υπό εκκαθάριση. Κατά το στάδιο αυτό δημιουργείται μόνο ενοχικό δικαίωμα δηλαδή αξίωση προς απόληψη του αναλογούντος ποσοστού από το προϊόν της εκκαθαρίσεως¹¹³». Ωστόσο, πρέπει να δεχτούμε ότι κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού που ορίζει το άρθρο 35, ο εταίρος δεν εξομοιώνεται με οποιονδήποτε δανειστή της εταιρείας αλλά γίνεται δανειστής της με βάση την εταιρική σχέση και εξακολουθεί να διατηρεί την εταιρική του ιδιότητα.

Το δικαίωμα αυτό το έχουν όσοι εταίροι βρίσκονται καταγεγραμμένοι στο βιβλίο των εταίρων μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος της διαχειριστικής χρήσης.

Κεφάλαιο 3.10 Άρθρο 36: Συμπληρωματικές εισφορές

Αυτό το άρθρο αναφέρεται στην υποχρέωση του κάθε εταίρου να καταβάλει συμπληρωματική εισφορά εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την επιβίωση της εταιρείας. Οι συμπληρωματικές εισφορές διαφέρουν από τις αρχικές εισφορές και τις παρεπόμενες παροχές των εταίρων όπως επίσης και από την μη ευθύνη τους για τα χρέη της εταιρείας. Οι συμπληρωματικές εισφορές συνιστούν ενοχικές δεσμεύσεις των εταίρων προς παροχή και δύνανται να έχουν οποιοδήποτε αντικείμενο. Το περιεχόμενό τους διαμορφώνεται ελεύθερα από τους εταίρους και μάλιστα χωρίς τους περιορισμούς, που υφίστανται για τις εισφορές κατά τον σχηματισμό του εταιρικού κεφαλαίου. Δύνανται να συνίσταται σε χρήματα ή σε είδος, στην παροχή υπηρεσιών ή στην ανάληψη υποχρεώσεων προς παράλειψη, όπως για παράδειγμα η υποχρέωση μη ανταγωνισμού της εταιρείας¹¹⁴.

Η υποχρέωση για την καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς γεννάται όταν συντρέχουν οι τρεις εξής λόγοι¹¹⁵:

1. Όταν υπάρχει ρήτρα στο καταστατικό,
2. Όταν έχει βεβαιωθεί ζημιά στον ισολογισμό και

¹¹³ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., έννοια συμπληρωματικών εισφορών, Ερμηνεία άρθρου 36 του Ν.3190/1995, σελ. 474.

¹¹⁴ Βλ. Μάρκος Ιωάννης, Το δίκαιο της Ε.Π.Ε., έννοια συμπληρωματικών εισφορών, Ερμηνεία άρθρου 36 του Ν.3190/1995, σελ. 474.

¹¹⁵ Ορίζονται ακριβώς στην §1 του παρόντος άρθρου όπου αναφέρεται ότι « Στο καταστατικό δύνανται να περιλαμβάνονται διατάξεις περί συμπληρωματικών εισφορών των εταίρων πέραν των μεριδίων αυτών αλλά μόνον προς κάλυψη ζημιών που έχουν βεβαιωθεί στον ισολογισμό».

3. Όταν ληφθεί απόφαση από τη γενική συνέλευση των εταίρων για την ενεργοποίηση της καταστατικής ρήτηρας.

Οι συμπληρωματικές εισφορές¹¹⁶ δεν καταβάλλονται προς σχηματισμό του εταιρικού κεφαλαίου, δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο και δεν ενσωματώνονται σε εταιρικά μερίδια. Επομένως, η καταβολή τους δεν επιφέρει μεταβολή στο εταιρικό κεφάλαιο, ούτε στην έννομη σχέση των εταίρων προς την εταιρεία. Όπως αναφέρεται και στην §2 οι διατάξεις του καταστατικού περί συμπληρωματικών εισφορών των εταίρων είναι ισχυρές μόνο εάν στο καταστατικό, εκτός από το αντικείμενο, προσδιορίζεται και το μέγεθός τους, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το αρχικό κεφάλαιο. Το μέγεθος μπορεί να προσδιορίζεται είτε αριθμητικά είτε σε ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου. Βέβαια η υποχρέωση του κάθε εταίρου για καταβολή συμπληρωματικών εισφορών δεν δύναται να είναι απεριόριστη αλλά μπορεί στο καταστατικό να προβλέπεται μόνο περιορισμένη υποχρέωση των εταίρων για συμπληρωματική εισφορά. Οι συμπληρωματικές εισφορές δεν αποτελούν δάνειο προς την εταιρεία και άρα δεν επιστρέφονται σε αυτούς όταν η εταιρεία καταγράψει κέρδη, τουλάχιστον με την μορφή απόσβεσης δανείου. Υπάρχει όμως η πιθανότητα αργότερα, οι εταίροι να αποφασίσουν την επιστροφή του ποσού της συμπληρωματικής εισφοράς χωρίς πάντα να θίγεται το εταιρικό κεφάλαιο και το τακτικό αποθεματικό. Η επιστροφή μπορεί να γίνει από συσσωρευμένα κέρδη ή τακτικά αποθεματικά.

Η καταβολή γίνεται για να αποφύγει η εταιρεία την πτώχευση, να ενισχυθεί η ταμιακή και οικονομική της θέση και για να αυξήσει το κύρος της. Η καταβολή γίνεται από τους εταίρους σύμφωνα με το ποσοστό συμμετοχής τους εάν το καταστατικό δεν ορίζει κάτι διαφορετικό ώστε να μην μεταβληθεί η αναλογία των εταίρων. Στην § 4 ορίζεται ότι η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής των εταίρων δεν δύναται να γίνει με συμψηφισμό και ότι η καταβολή τους απαιτείται από όλους τους εταίρους με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι μόνη η σχετική πρόβλεψη των εταίρων στο καταστατικό δεν αρκεί για την δημιουργία της υποχρέωσης των εταίρων αλλά πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά και οι τρεις προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν. Η

¹¹⁶ Οι συμπληρωματικές εισφορές συνδέονται με την εταιρική ιδιότητα και γι' αυτό μεταβιβάζονται στον νέο εταίρο σε περίπτωση μεταβίβασης του εταιρικού μεριδίου.

σχετική απόφαση της συνέλευσης των εταίρων λαμβάνεται κατά τη διάταξη αυτή με την εξαιρετική ή ενισχυμένη πλειοψηφία και ορίζει τις λεπτομέρειες της καταβολής των εισφορών. Με τη λήψη λοιπόν της απόφασης των εταίρων δημιουργείται η αξίωση της εταιρείας, εναντίον των κατά τον χρόνο της λήψης της εταίρων, προς καταβολή των συμπληρωματικών εισφορών και ταυτόχρονα λοιπόν δημιουργείται και η υποχρέωση των εταίρων να καταβάλλουν τις εν λόγω εισφορές.

Κεφάλαιο 3.11 Άρθρο 37 : Μη καταβολή των συμπληρωματικών εισφορών

Το άρθρο 37 αποτελεί λογική συνέχεια του άρθρου 36 διότι ρυθμίζει την περίπτωση όπου κάποιος εταίρος δεν καταβάλλει το ποσό της εισφοράς μέχρι την ημερομηνία που έχει οριστεί από την Γενική Συνέλευση. Επομένως, σε αυτό το άρθρο ορίζονται οι έννομες συνέπειες της εκ μέρους του εταίρου μη καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς εντός της εκτεθείσας προθεσμίας.

Σύμφωνα με την §1 του άρθρου 37, το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας, κατόπιν αιτήσεως της εταιρείας, παντός εταίρου ή διαχειριστή, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αποκλείει από την εταιρεία εκείνον τον εταίρο, που δεν κατέβαλε τη συμπληρωματική εισφορά εντός μηνός από την έγγραφη πρόσκλησή του, και διατάσσει την εκποίηση του εταιρικού μεριδίου ή των εταιρικών μεριδίων. Ο εταίρος, εναντίον της απόφασης του δικαστηρίου περί αποκλεισμού του και περί εκποίησης του εταιρικού μεριδίου του, δύναται να χρησιμοποιήσει ένδικα μέσα. Βέβαια υπάρχει και η δυνατότητα ο εταίρος να ματαιώσει τα αποτελέσματα του αποκλεισμού και της εκποίησης καταβάλλοντας το ποσό της εισφοράς μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία εκποίησης των εταιρικών μεριδίων του. Εάν δεν το πράξει, ξεκινά η διαδικασία πλειστηριασμού με την συμμετοχή τόσο των εταίρων όσο και των τρίτων.

Στην §2 ορίζεται ότι η εκποίηση¹¹⁷ του εταιρικού μεριδίου γίνεται από την εταιρεία για λογαριασμό του αποκλεισθέντος εταίρου εφόσον περάσουν 10 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της δικαστικής απόφασης. Διαφορετικός τρόπος εκποίησης

¹¹⁷ Βλ. Μάρκου, « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε. », « Εκποίηση μεριδίου για λογαριασμό εταίρου », σελ. 479.

του εταιρικού μεριδίου επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει συναίνεση όλων των εταίρων και του εταίρου που δεν κατέβαλε την συμπληρωματική εισφορά. Κατά τη διαδικασία εκποίησης υπάρχει η δυνατότητα να προτιμηθούν οι εταίροι έναντι τρίτων εφόσον προσφέρουν το ίδιο τίμημα, ενώ εάν ενδιαφέρονται περισσότεροι του ενός εταίρου και προσφέρουν το ίδιο τίμημα, συντρέχουν κατά το λόγο της συμμετοχής τους.

Σε περίπτωση όπου η εκποίηση δεν καλύψει την εισφορά τότε η υποχρέωση συνεχίζει να βαρύνει τον εταίρο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση το όφελος μένει στον εταίρο, σύμφωνα με την §3 του παρόντος άρθρου. Ενώ ο εταίρος που θα αποκτήσει το εταιρικό μερίδιο δεν υποχρεούται στην καταβολή της οφειλόμενης συμπληρωματικής εισφοράς σύμφωνα με την §4 του άρθρου αυτού.

Κεφάλαιο 3.12 Δικαίωμα βασικού εταίρου Ε.Π.Ε προς άρνηση μαρτυρικής κατάθεσης¹¹⁸

Σε δίκες, όπου διάδικος είναι κάποια Ε.Π.Ε., μπορεί να μην εξετάζεται ως μάρτυρας ο εταίρος, επειδή η έκβαση της δίκης επηρεάζει την προσωπική και οικονομική κατάσταση αυτού. Τον σχετικό λόγο μη εξέτασης του μάρτυρα πρέπει να προτείνει ο διάδικος, σε βάρος του οποίου ο μάρτυρας εταίρος έχει συμφέρον να αποβεί η δίκη, ενώπιον του δικαστηρίου πριν ορκιστεί ο μάρτυρας, οπότε το δικαστήριο θα αποφανθεί μετά από πιθανολόγηση σχετικά με την αποδοχή ή μη του λόγου εξαίρεσης. Εξάλλου με το επιχείρημα, ότι ο εταίρος, στην περίπτωση που είναι βασικός εταίρος δηλαδή έχει τη συντριπτική πλειοψηφία των εταιρικών μεριδίων, αντλεί συμφέρον άμεσα από την Ε.Π.Ε., δεν θα ληφθεί υπ' όψη η κατάθεσή του. Συνεπώς μπορεί έμμεσα κανείς να συμπεράνει ότι υπάρχει δικαίωμα του εταίρου να αρνείται να καταθέσει ως μάρτυρας σε δίκες με διάδικο την εταιρεία.

¹¹⁸ Βλ. Σπυρίδωνος Αλέξανδρο «Δίκαιο ΙΚΕ & Ε.Π.Ε.», σελ 755.

Συγκριτικές παρατηρήσεις όσον αφορά την Ε.Π.Ε. με άλλες εταιρικές μορφές

Η Ε.Π.Ε. σε σχέση με τις υπόλοιπες εταιρικές μορφές παρουσιάζει ομοιότητες και διαφορές όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν λόγω εταίρων.

Μία διαφορά παρουσιάζεται στο δικαίωμα του εταίρου να εξέλθει ή στην περίπτωση που ζητήσει άλλος εταίρος τον αποκλεισμό κάποιου εταίρου από την εταιρεία. Στην προσωπική εταιρεία, η έξοδος ή ο αποκλεισμός του εταίρου συνιστά τροποποίηση του καταστατικού και προς τούτο απαιτείται σχετική συμφωνία όλων των εταίρων, ενώ στην Ε.Π.Ε. υπάρχει η δυνατότητα στο καταστατικό να ρυθμίζεται ελεύθερα το δικαίωμα του εταίρου προς έξοδο από την εταιρεία, όπως αναλύθηκε και προηγουμένως στο άρθρο 33.

Επίσης, μία διαφορά εντοπίζεται στην έννοια του κέρδους η οποία είναι διαφορετική στην Ε.Π.Ε. από ό,τι είναι στα φυσικά πρόσωπα και στις προσωπικές εταιρείες. Διότι στις προσωπικές εταιρείες, κέρδος υφίσταται όταν στο τέλος της εταιρικής χρήσης η περιουσιακή κατάσταση είναι καλύτερη από εκείνη που υπήρχε κατά την αρχή της χρήσης. Ενώ στην Ε.Π.Ε. για να εντοπιστεί εάν υπάρχει κέρδος, λαμβάνονται υπ' όψη και τα αποτελέσματα των προηγούμενων χρήσεων.

Υπάρχει βέβαια, ένα στοιχείο στο κομμάτι της υποχρέωσης των εταίρων της Ε.Π.Ε. για την καταβολή συμπληρωματικών εισφορών που μεταφέρει τη δομή της Ε.Π.Ε. πιο κοντά στην προσωπική εταιρεία και αυξάνει το μερίδιο της προσωπικής συμβολής των εταίρων στην πραγμάτωση του εταιρικού σκοπού. Διότι, στο άρθρο 36 ορίζονται οι όροι που δημιουργούν την υποχρέωση στους εταίρους να καταβάλουν συμπληρωματικές εισφορές και ο σκοπός αυτής της καταβολής είναι η κάλυψη επελθούσας ζημιάς της εταιρείας και η ταυτόχρονη εξασφάλιση των πιστωτών. Γεγονός πολύ σημαντικό, εάν σκεφτεί κανείς ότι ο εταίρος δεν υποχρεούται από το νόμο σε συμπληρωματική εισφορά και ότι στην Ε.Π.Ε. οι εταίροι δεν συμμετέχουν στις ζημίες της εταιρείας με την ατομική τους περιουσία.

Όσον αφορά την Ανώνυμη εταιρεία, έχουν αρκετές ομοιότητες με την Ε.Π.Ε. αν κρίνουμε και το γεγονός ότι ανήκουν και οι δύο στις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Μία διαφορά εντοπίζεται στο ότι η Α.Ε. απαιτεί μεγαλύτερο ύψος κεφαλαίου για να ιδρυθεί κάτι που δεν συμβαίνει στην Ε.Π.Ε. . Από τις βασικές διαφορές τους είναι ότι

στην Ε.Π.Ε. τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να πάρουν την μορφή αξιόγραφων σε αντίθεση με αυτό που συμβαίνει στην Α.Ε.

Επιπρόσθετα, όπως οι εταίροι στην Ε.Π.Ε. έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν και να ψηφίζουν στις Γενικές Συνελεύσεις, να συμμετέχουν στα κέρδη της εταιρείας, να ενημερώνονται για την πορεία της εταιρείας το ίδιο ισχύει και για τους μετόχους της Α.Ε. Το δικαίωμα προτίμησης δύναται να ισχύει και στις δύο εταιρικές μορφές.

Συμπερασματικές σκέψεις

Μετά από αυτή την μελέτη σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων της Ε.Π.Ε προσδιορίστηκε το εύρος όλων αυτών των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με τα θετικά στοιχεία και όλες τις δυσκολίες που μπορεί να υπάρξουν.

Η κατοχή των εταιρικών μεριδίων έγινε φανερό ότι δίνει στους εταίρους το δικαίωμα να συμμετέχουν στη λήψη μίας απόφασης, στη διανομή των κερδών, στη διοίκηση της εταιρείας αλλά και στην εκποίηση της εταιρικής περιουσίας κατά το στάδιο της εκκαθάρισεως. Βέβαια πέρα από τα δικαιώματα, η κατοχή των εταιρικών μεριδίων επιβάλλει και κάποιες υποχρεώσεις, όπως για παράδειγμα, η ενεργός συμμετοχή στα δρώμενα της εταιρείας, η παράσταση στις Γενικές Συνελεύσεις και η τήρηση των αποφάσεων που ελήφθησαν νόμιμα ακόμα και στην περίπτωση που δεν βρίσκουν σύμφωνο τον εταίρο. Επίσης, η καταβολή των εισφορών τόσο κατά το ιδρυτικό στάδιο όσο και κατά την απόφαση μεταγενέστερης συμπληρωματικής εισφοράς. Όλες οι υποχρεώσεις που αναλύθηκαν σε όλη τη μελέτη είναι αναγκαστικού δικαίου.

Η συγκεκριμένη εταιρική μορφή έχει αρκετά πλεονεκτήματα γεγονός όμως που δεν κάνει αόρατα και τα μειονεκτήματά της. Ένα βασικό πλεονέκτημα είναι ότι η ίδρυση είναι σχετικά εύκολη. Επίσης η ευθύνη των εταίρων είναι περιορισμένη και δεν ευθύνονται πέρα από το ποσοστό της συμμετοχής του δηλαδή η ευθύνη τους δεν επεκτείνεται στην ατομική τους περιουσία.

Ένα μειονέκτημα ή καλύτερα μία απαίτηση κατά την ίδρυσή της όπως και καθ' όλη τη διάρκειά της είναι η τήρηση των όρων δημοσιότητας. Άλλο μειονέκτημα είναι η υψηλή φορολογία που παρατηρείται στα κέρδη, με άμεσο αποτέλεσμα και στο κέρδος που διανέμεται στους εταίρους.

Συμπερασματικά, η κάθε εταιρική μορφή παρουσιάζει τα δικά της πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Η Ε.Π.Ε. είναι φανερό ότι ευνοεί την πλευρά των εταίρων με την περιορισμένη ευθύνη που τους αναλογεί και με το πλήθος των δικαιωμάτων που τους δίνει, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι και οι υποχρεώσεις που δημιουργούνται στο πρόσωπο των εταίρων είναι ασήμαντες.

Βιβλιογραφία

1. Ψυχομάνης Σπύρος, «Δίκαιο εμπορικών εταιρειών: ΟΕ, ΕΕ, Αφανούς, κοινοπραξίας, ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ μετά το νόμο 4072/2012», Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Μπασαγιάννης Αθανάσιος, Θεοδωροπούλου- Δένδια Βιργινία, «Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», 2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2008.
3. Αντωνόπουλος Βασίλειος, « Δίκαιο ανώνυμης εταιρείας και Ε.Π.Ε.: σύμφωνα με το ν. 3604/2007 περί αναμόρφωσης και μορφοποίησης του ν.2190/1920 περί ΑΕ και το ν. 3661/2008», 3^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2009.
4. Νόμος υπ' αριθμόν 3190 Περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, ΦΕΚ Α'91 / 16/04/1955.
5. Ι.Σ. Σπυριδάκη, «Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός Νόμος», Κριτική έκδοση 2009, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2009.
6. Μάρκου Ιωάννης Π., « Το δίκαιο της Ε.Π.Ε.: Εισαγωγή και ερμηνεία», Αθήνα, Δίκαιο και οικονομία.
7. Λεοντάρης Μιλτιάδης, «Προσωπικές Εταιρείες, Ε.Π.Ε., ΙΚΕ, Κοινοπραξίες», 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2015.
8. Μιχαλόπουλος Γεώργιος, Σωτηρόπουλος Γεώργιος, « Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης: νομοθεσία, νομολογία, υποδείγματα», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2001.
9. Σπυρίδωνος Αλέξανδρος, « Δίκαιο ΙΚΕ & ΕΠΕ : ερμηνεία κατ' άρθρο», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2012.
10. Λεβαντής Ελευθέριος, «Ιδιωτική κωδικοποίηση του νόμου 3190/1955 περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2002.
11. Κ.Γ. Παμπούκη- Π.Παπαδρόσου- Αρχανιωτάκη, « Εμπορικό Δίκαιο- Εισαγωγή-Θεμελιώδεις έννοιες, Δ' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη 2001.
12. Νικόλαος Ρόκας, «Εμπορικός Κώδικας, Βασική Εμπορική Νομοθεσία», Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2003.

13. Λεβαντής Ελευθέριος, « Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», «Τόμος 5ος περί Ε.Π.Ε.», 5η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα –Κομοτηνή 1990.

Αρθρογραφία

1. Ρέππας Παναγιώτης, «Δυνατότητα ή μη της αύξησης του κεφαλαίου Ε.Π.Ε. με έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο: αντιμετώπιση της αύξησης αυτής από πλευράς φόρου συγκέντρωσης», άρθρο Δελτίο φορολογικής νομοθεσίας 2007, τεύχος 1367, σελ 508-150.

Διαδικτυακοί Ιστότοποι

1. <http://www.wikipedia.gr/> , για εξακρίβωση βασικών εννοιών.
2. <http://www.taxheaven.gr> .
3. <http://www.taxlaw.gr> .
4. <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/29> , για το Νόμο 3190/1955.
5. <http://www.taxlaw.gr/el/idika-themata/330-basic-differences-ltd-sa> , για βασικές διαφορές ανάμεσα σε Ε.Π.Ε. και ΑΕ.
6. <http://www.nomos.gr> , για τις αλλαγές στη δημοσίευση πράξεων και στοιχείων Ε.Π.Ε. .
7. <http://www.odigostoupoliti.eu>, για τις αλλαγές στη δημοσίευση πράξεων και στοιχείων Ε.Π.Ε. .